

บทบาทและการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยและ
ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

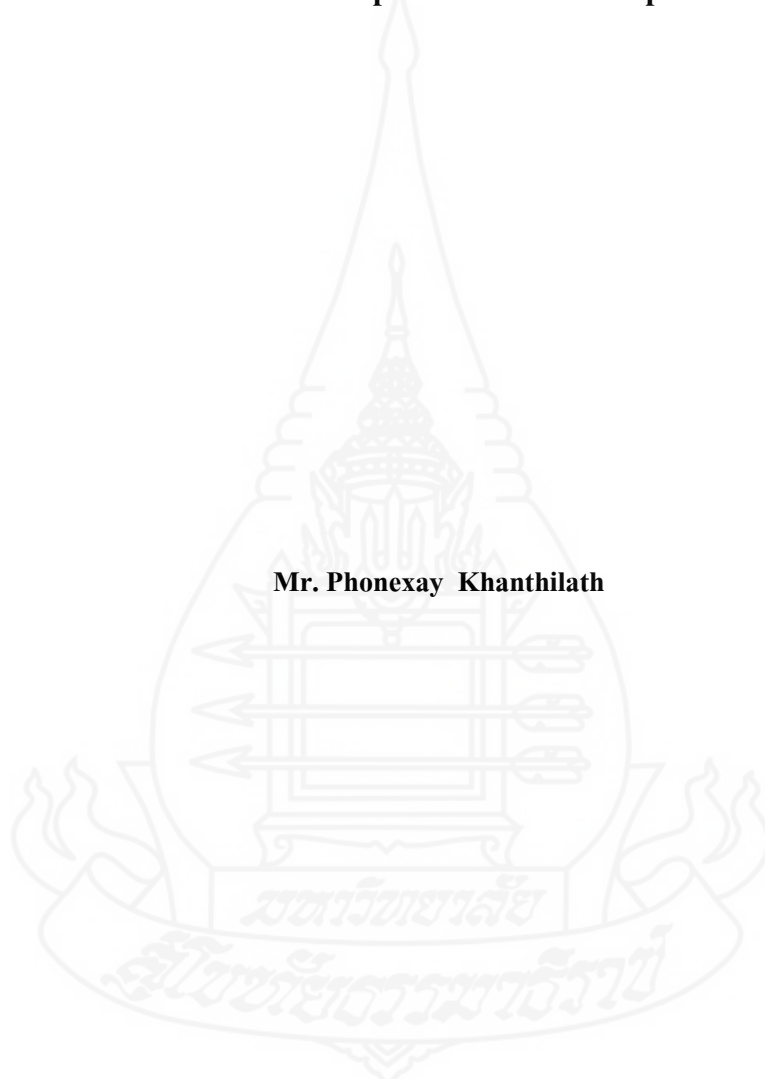
นายพรชัย ชันธีราช

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2553

**Roles and Operations of the Bank of Thailand and
Bank of Lao People's Democratic Republic**

Mr. Phonexay Khanthilath

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Business Administration

School of Management Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2010

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	บทบาทและการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ชื่อและนามสกุล	นายพรชัย จันทร์ธิดา
แขนงวิชา	บริหารธุรกิจ
สาขาวิชา	วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์สุชาดา สถาวรวงศ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2554

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุชาดา สถาวรวงศ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กัญญาณี ภาคอืด)

.....
(รองศาสตราจารย์อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ บทบาทและการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่ง
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ผู้ศึกษา นายพรชัย ชันธิราช **รหัสนักศึกษา** 2493010082 **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์สุชาดา สดาวรวงศ์ **ปีการศึกษา** 2553

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาลักษณะทั่วไปของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (2) เปรียบเทียบการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (3) เปรียบเทียบการดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิธีการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือวารสาร ข้อมูลจากเว็บไซต์ เอกสารทางวิชาการ รวมทั้งเอกสารของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและสรุปผลการเปรียบเทียบระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า (1) ธนาคารแห่งประเทศไทยมีการจัดโครงสร้างองค์กรในรูปของคณะกรรมการ 5 คณะ เพื่อดูแลสายงานและฝ่ายงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีโครงสร้างองค์กรแบ่งเป็น 20 สายงาน ซึ่งอยู่ในรูปของกรม หน่วยงาน และส่วนภูมิภาค ซึ่งแต่ละสายงานมีบทบาทเท่าเทียมกัน (2) ในภาพรวม การดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวไม่แตกต่างกัน โดยมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการเป็นธนาคารกลางของประเทศ การกำกับดูแลสถาบันการเงิน รวมทั้งการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ แต่ในรายละเอียดของการดำเนินงานจะแตกต่างกัน (3) การดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีหลักการที่เหมือนกันคือ การรักษาเสถียรภาพในด้านราคา การส่งเสริมให้เกิดการจ้างงาน การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาเศรษฐกิจ การรักษาคุณภาพของดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ และการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม แต่เนื่องจากสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจของสองประเทศมีความแตกต่างกัน จึงทำให้การกำหนดนโยบายการเงินและการใช้เครื่องมือนโยบายการเงินมีความแตกต่างกัน

คำสำคัญ บทบาทและการดำเนินงาน ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์สุชาดา สถาวรวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์ ดร.กัลยานี ภาคอัฒ กรรมการในคณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และ ติดตามตรวจแก้ไขข้อบกพร่องการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้น จนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านและขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนนักศึกษา บิดา มารดา พี่-น้อง ภรรยา และบุตร ตลอดจนบุคคลในครอบครัว ทุกคนที่ได้กรุณาให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา ซึ่งผู้ศึกษาถือว่ามีค่าเป็นอย่างยิ่ง

ท้ายสุดนี้ ผู้ศึกษาหวังว่ารายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อ ผู้สนใจและผู้ที่เกี่ยวข้อง ประโยชน์ใดๆ ที่จะได้รับจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอ น้อมอุทิศคุณความดีทั้งหมดแด่ผู้มีพระคุณและผู้มีส่วนช่วยเหลือทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

พรชัย ชันธิราช

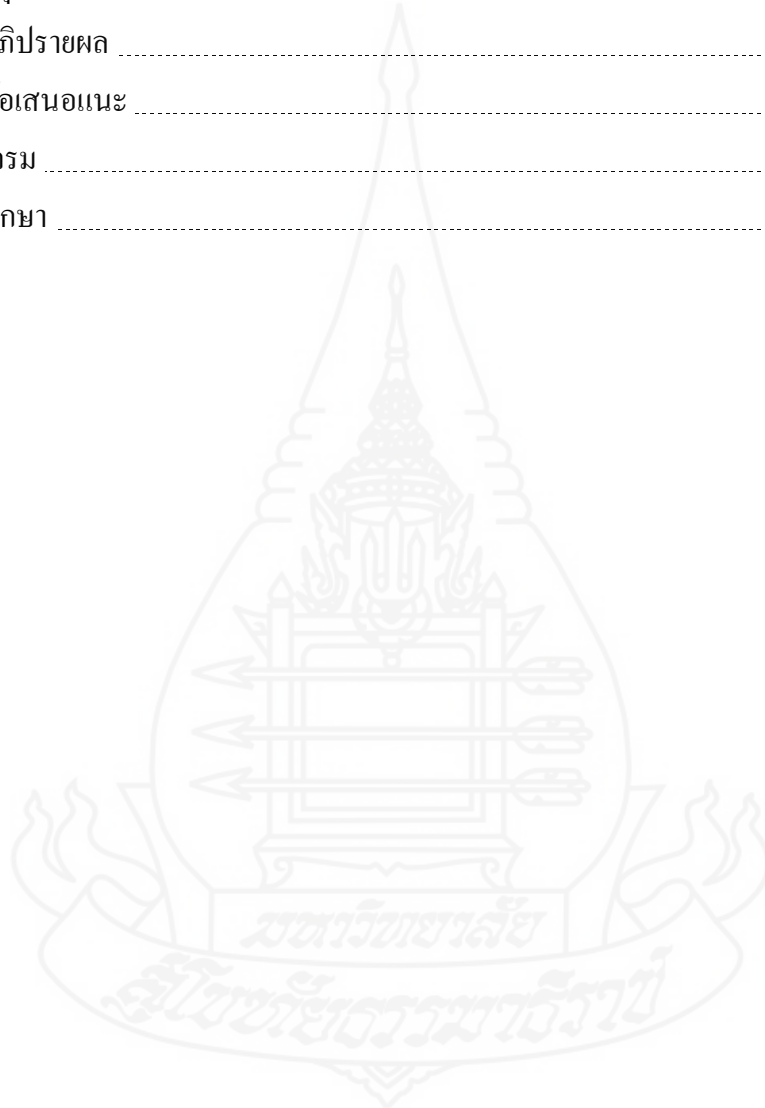
พฤษภาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
กรอบแนวคิดการศึกษา	2
ขอบเขตการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 ลักษณะทั่วไปของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	4
ลักษณะทั่วไปของธนาคารแห่งประเทศไทย	4
ลักษณะทั่วไปของธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	13
บทที่ 3 การดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	27
การดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทย	27
การดำเนินงานของธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	42
บทที่ 4 การดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	47
ความหมายของนโยบายการเงิน	47
เป้าหมายของการใช้นโยบายการเงิน	48
กรอบในการดำเนินนโยบายการเงิน	51
การดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	74
สรุปการศึกษา	74
อภิปรายผล	83
ข้อเสนอแนะ	86
บรรณานุกรม	87
ประวัติผู้ศึกษา	91

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ขอบเขตการตรวจสอบ ณ สถานที่ทำการของสถาบันการเงิน	39
ตารางที่ 3.2 ความถี่ของการตรวจสอบ ณ สถานที่ทำการของสถาบันการเงิน	40

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1	ผังโครงสร้างองค์กรธนาคารแห่งประเทศไทย 7
ภาพที่ 2.2	ผังโครงสร้างองค์กรธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 18
ภาพที่ 3.1	ขั้นตอนการดำเนินนโยบายการเงิน 28
ภาพที่ 3.2	ขั้นตอนการกำหนดนโยบายสถาบันการเงิน 32
ภาพที่ 3.3	โครงสร้างฝ่ายตรวจสอบกิจการภายใน 39
ภาพที่ 3.4	ภาพรวมของการกำกับตรวจสอบสถาบันการเงิน 41
ภาพที่ 4.1	กรอบการดำเนินนโยบายการเงิน 53
ภาพที่ 4.2	อัตราเงินเฟ้อของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 73
ภาพที่ 4.3	ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) 73

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความมั่นคงของประเทศใดๆ ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่กำลังพัฒนาจะดำรงอยู่ได้ ก็ด้วยเสถียรภาพทางการเงินที่มั่นคงโดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะเป็นองค์กรที่ควบคุมดูแลและกำหนดนโยบายต่างๆ ให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจที่เติบโตและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

การทำธุรกิจทางการค้า การลงทุนและการเงินทั้งภายในและต่างประเทศเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศให้ขยายตัวและมีเสถียรภาพและเติบโต เนื่องจากการทำธุรกรรมต่างๆ ดังกล่าวจำเป็นต้องมีการดำเนินการที่เป็นระบบและควบคุมได้ ดังนั้นการทำธุรกรรมทางการเงิน เช่น การฝากเงิน การโอนเงิน การซื้อขาย แลกเปลี่ยนเงินตรา ฯลฯ สถาบันการเงินภายในประเทศและธนาคารพาณิชย์ภายในประเทศเป็นสถาบันที่ให้บริการเพื่อความสะดวกและรวดเร็ว ภายใต้การควบคุมของธนาคารแห่งชาติหรือธนาคารกลาง

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ชล.) หรือธนาคารแห่ง สปป.ลาว ก็เป็นธนาคารแห่งชาติที่เป็นผู้ควบคุมดูแลกำหนดนโยบายต่างๆ สำหรับสถาบันการเงินและธนาคารพาณิชย์เพื่อเสถียรภาพทางการเงินและกระตุ้นเศรษฐกิจให้เติบโต

ประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นสมาชิกของกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN) ซึ่งได้แก่ ประเทศเมียนมาร์ ประเทศกัมพูชา ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศสิงคโปร์ ประเทศเวียดนาม และประเทศบรูไน ประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีเจตนารมณ์เหมือนกันในการร่วมมือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ตามนโยบายของอาเซียน ที่สำคัญที่สุดที่ทำให้ประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีความผูกพันและมีมิตรต่อกันอย่างแน่นแฟ้นมานานแสนนานก็คือ การมีอาณาเขตติดต่อกันตลอดลำน้ำโขง ทำให้มีภาษาและวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกันมาก ฉะนั้นทางการค้าและเศรษฐกิจของประเทศไทยจึงเข้าไปมีบทบาทต่อประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

มาก สินค้าอุปโภคและบริโภคจากประเทศไทยนำเข้าประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวถึงหนึ่งในสามของสินค้านำเข้าทั้งหมดของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวสกุลเงินบาทจึงเป็นสกุลเงินตราต่างประเทศที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นอันดับสองรองจากสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐและมีบทบาทในตลาดเงินตราของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวอยู่ในระดับร้อยละ 10-12 ในปี พ.ศ. 2551-2553 ดังนั้นการศึกษายาทบาทและการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นองค์กรที่ควบคุมนโยบายการเงินของประเทศ

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.3 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. กรอบแนวคิดการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงอธิบาย (Explanatory Research) มีกรอบความคิดของการศึกษาเกี่ยวกับ

3.1 ความเป็นมาของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3.2 การดำเนินงานและระเบียบการในการควบคุมระบบการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3.3 บทบาทและการดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

4. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาถึงบทบาทและการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งประกอบด้วยขอบเขตด้านต่างๆ ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การค้นคว้าด้านเนื้อหาเป็นการค้นคว้าถึงประเด็นที่สำคัญ ได้แก่

- 1) ความเป็นมาของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- 2) การดำเนินงานและระเบียบการในการควบคุมระบบการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- 3) บทบาทและการดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

เป็นการค้นคว้าตั้งแต่เดือนธันวาคม 2553 ถึงเดือนเมษายน 2554

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ทำให้ทราบถึงบทบาทและการดำเนินงานของแต่ละภาคส่วนของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

5.2 ทำให้ทราบถึงนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดตามสถานะเศรษฐกิจของประเทศ

บทที่ 2

ลักษณะทั่วไปของธนาคารแห่งประเทศไทยและ ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ในบทนี้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการศึกษาลักษณะทั่วไปของธนาคารแห่งประเทศไทย ส่วนที่สองเป็นการศึกษาลักษณะทั่วไปของธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1. ลักษณะทั่วไปของธนาคารแห่งประเทศไทย

1.1 ความเป็นมาและวิวัฒนาการของธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทยก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2485 ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2485 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งพระองค์เจ้าวิวัฒนาไชยเป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยคนแรก

ธนาคารแห่งประเทศไทย มีฐานะเป็นองค์กรอิสระ ทำหน้าที่เป็นธนาคารกลาง ดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพแห่งเงินตรา กิจการของธนาคารเป็นงานสาธารณประโยชน์ที่ไม่แสวงหาผลกำไร

ตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่กำกับกิจการของธนาคารแห่งประเทศไทยและมีคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย ผู้ว่าการฯ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งขึ้น และมีกรรมการอื่นเป็นผู้ควบคุมดูแลทั่วไปอีก 3 คน โดยคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งขึ้นตามคำแนะนำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ต่อมาในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2489 และเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2502 ได้เพิ่มขึ้นเป็น 5 คน และ 9 คน ตามลำดับ จนถึงปัจจุบันผู้ว่าการฯ และรองผู้ว่าการฯ เป็นประธานคณะกรรมการโดยตำแหน่งตามลำดับการแต่งตั้ง การกำหนดค่าตอบแทนพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการและไม่มีอยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน

บทบาทและหน้าที่สำคัญของธนาคารแห่งประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 ที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2551 ได้แก่

1. เป็นผู้ออกธนบัตรของรัฐบาลภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยเงินตราและมีสิทธิแต่ผู้เดียวที่จะออกบัตรธนาคารในราชอาณาจักร
2. เป็นนายธนาคารและที่ปรึกษาด้านนโยบายเศรษฐกิจของรัฐบาล โดยกำหนดและดำเนินนโยบายการเงินตามมติของคณะกรรมการนโยบายการเงิน ได้แก่ รับฝากเงิน กำหนดอัตราดอกเบี้ยการกู้ยืมเงินแก่สถาบันการเงิน ซื้อขายเงินตราต่างประเทศ แลกเปลี่ยนกระแสเงินสดในอนาคต เพื่อควบคุมปริมาณเงินในระบบการเงินของประเทศ กู้ยืมเงินตราต่างประเทศเพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพแห่งค่าของเงินตรา กู้ยืมเงินเพื่อดำเนินนโยบายการเงิน ซื้อขายหลักทรัพย์เท่าที่จำเป็น รวมถึงยืมหรือให้ยืมหลักทรัพย์ที่กำหนดโดยมีหรือไม่มีค่าตอบแทน
3. บริหารจัดการสินทรัพย์ของธนาคารแห่งประเทศไทย (ไม่รวมสินทรัพย์ในทุนสำรองเงินตราตามกฎหมายว่าด้วยเงินตรา) การนำสินทรัพย์ไปลงทุนหาประโยชน์ โดยคำนึงถึงความมั่นคง สภาพคล่อง ผลประโยชน์ตอบแทนของสินทรัพย์และความเสี่ยงในการบริหารจัดการ
4. เป็นนายธนาคารและนายทะเบียนหลักทรัพย์ของรัฐบาล โดยมีอำนาจหน้าที่ในการรับจ่ายเงินเพื่อบัญชีฝากของกระทรวงการคลัง การรับเก็บรักษาเงิน หลักทรัพย์ หรือของมีค่าอย่างอื่น เพื่อประโยชน์ของรัฐบาล การเป็นตัวแทนของรัฐบาลในการซื้อขายทองคำและเงิน การซื้อขายและโอนตั๋วแลกเงิน หลักทรัพย์และใบหุ้น ควบคุมและรวมไว้ในแหล่งกลางซึ่งปริวรรตเงินตราต่างประเทศหรืออาจเป็นนายธนาคารของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ นอกจากนี้อาจเป็นนายทะเบียนหลักทรัพย์ของรัฐบาล โดยมีอำนาจกระทำการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ของรัฐบาล จ่ายเงินต้นและดอกเบี้ยหรืออาจเป็นนายทะเบียนหลักทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจ สถาบันการเงินที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ
5. เป็นนายธนาคารของสถาบันการเงิน โดยมีอำนาจหน้าที่ในการให้กู้ยืมเงินหรือให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สถาบันการเงิน การรับเก็บรักษาเงิน หลักทรัพย์หรือของมีค่าอย่างอื่นของสถาบันการเงิน รวมถึงการสั่งให้สถาบันการเงินส่งรายงานหรือชี้แจงเพื่ออธิบายเกี่ยวกับทรัพย์สิน หนี้สินหรือภาระผูกพันได้
6. จัดตั้งหรือสนับสนุนการจัดตั้งระบบการชำระเงิน ระบบการหักบัญชีระหว่างสถาบันการเงินและบริหารจัดการระบบดังกล่าวให้เกิดความปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ
7. กำกับและตรวจสอบ วิเคราะห์ฐานะการดำเนินงานตลอดจนการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน เพื่อให้มีเสถียรภาพ

8. บริหารจัดการอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา ภายใต้ระบบการแลกเปลี่ยนเงินตรา
รวมทั้งบริหารจัดการสินทรัพย์ในทุนสำรองเงินตรา ตามกฎหมายว่าด้วยเงินตรา

9. ควบคุมแลกเปลี่ยนเงินตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน

1.2 การจัดโครงสร้างองค์กรของธนาคารแห่งประเทศไทย

ผังโครงสร้างองค์กรของธนาคารแห่งประเทศไทย แบ่งออกเป็น 5 คณะกรรมการ
ได้แก่

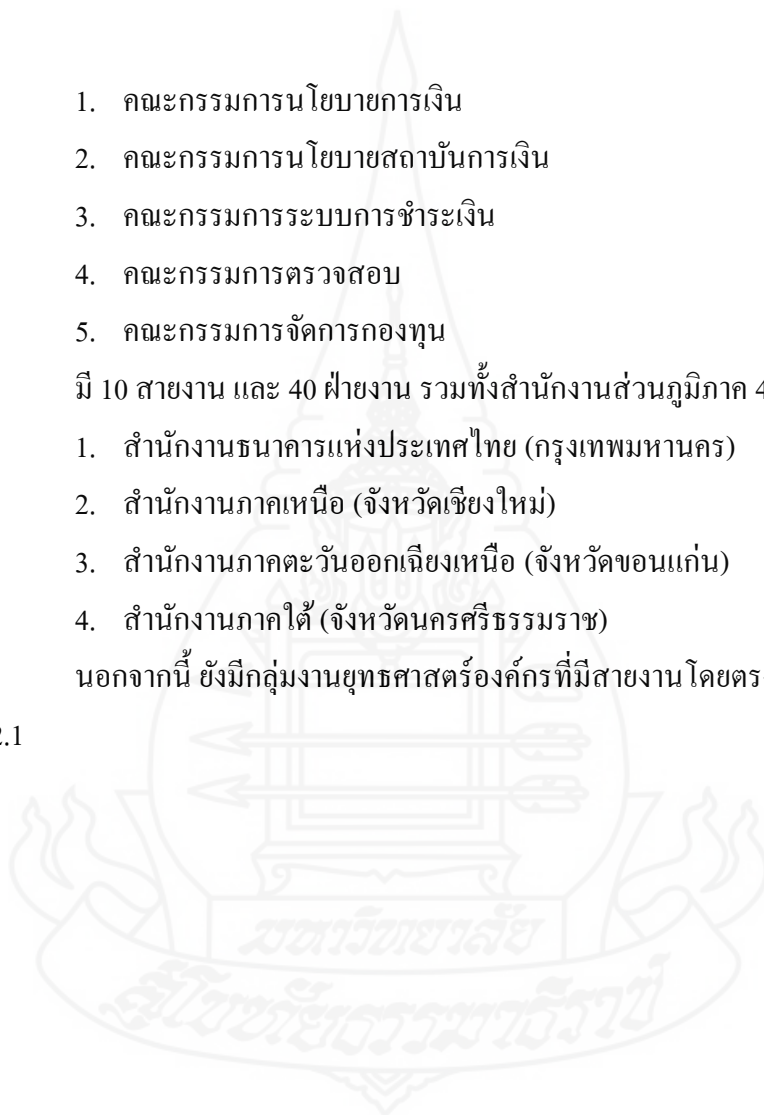
1. คณะกรรมการนโยบายการเงิน
2. คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน
3. คณะกรรมการระบบการชำระเงิน
4. คณะกรรมการตรวจสอบ
5. คณะกรรมการจัดการกองทุน

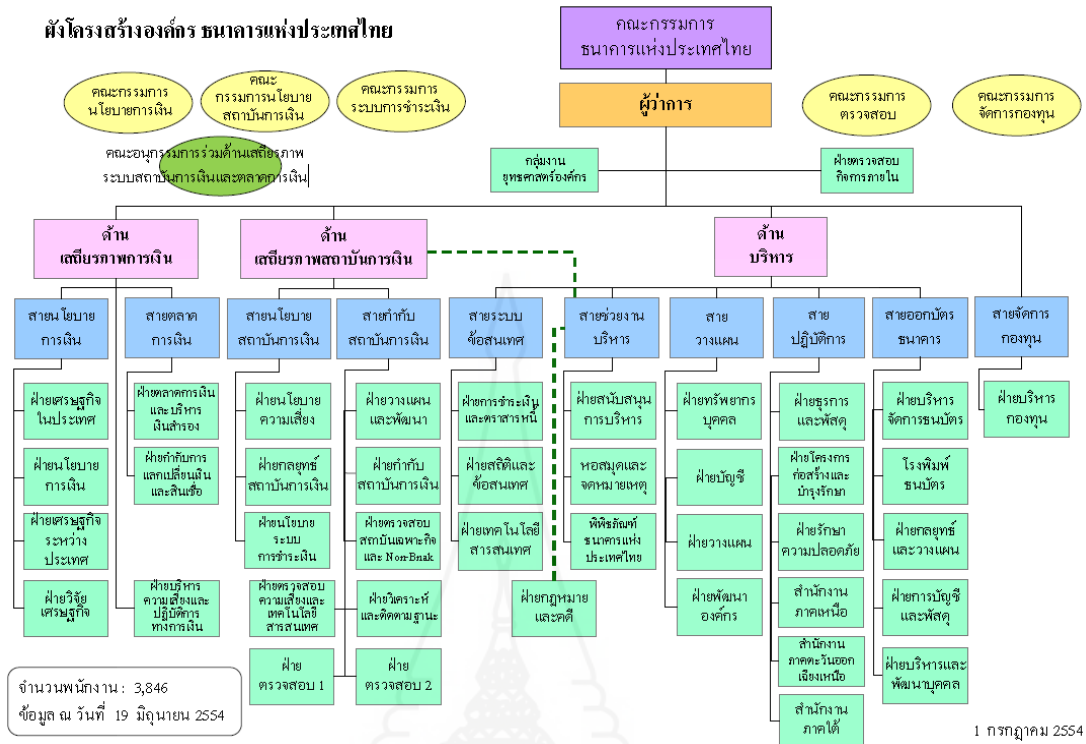
มี 10 สายงาน และ 40 ฝ่ายงาน รวมทั้งสำนักงานส่วนภูมิภาค 4 แห่ง ได้แก่

1. สำนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร)
2. สำนักงานภาคเหนือ (จังหวัดเชียงใหม่)
3. สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จังหวัดขอนแก่น)
4. สำนักงานภาคใต้ (จังหวัดนครศรีธรรมราช)

นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มงานยุทธศาสตร์องค์กรที่มีสายงาน โดยตรงถึงผู้ว่าการธนาคาร

ผังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ฟัง โครงสร้างองค์กรธนาคารแห่งประเทศไทย

1.3 บทบาทและหน้าที่ของแต่ละส่วนงานของธนาคารแห่งประเทศไทย

บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการและสายงานของธนาคารแห่งประเทศไทย มีดังนี้

1.3.1 คณะกรรมการนโยบายการเงิน

คณะกรรมการนโยบายการเงินหรืองานด้านเสถียรภาพการเงิน แบ่งสายงานออกเป็นสองสายงาน และหนึ่งฝ่ายงานคือ สายนโยบายการเงิน สายตลาดการเงิน และฝ่ายบริหารความเสี่ยงและปฏิบัติการทางการเงิน ซึ่งมีบทบาทและหน้าที่ดังนี้

สายนโยบายการเงิน มีสี่ฝ่ายงาน ได้แก่ ฝ่ายเศรษฐกิจในประเทศ ฝ่ายนโยบายการเงิน ฝ่ายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และฝ่ายวิจัยเศรษฐกิจ

สายนโยบายการเงินมีหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตามภาวะเศรษฐกิจไทย ทั้งภาคการผลิต การใช้จ่าย การเงิน การคลัง อัตราแลกเปลี่ยน ตลาดการเงิน คุณภาพการชำระหนี้ของประเทศ หนี้ต่างประเทศ สินทรัพย์ต่างประเทศ เศรษฐกิจระหว่างประเทศ ฐานะเงินลงทุนและเงินสำรองระหว่างประเทศ เพื่อเสนอแนะการดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน รวมทั้งประเมินผลกระทบของมาตรการต่างๆ ที่จะมีผลต่อเสถียรภาพและการเจริญเติบโตทาง

เศรษฐกิจ รวมทั้งดำเนินงานวิจัยในหัวข้อที่เกี่ยวกับงานหลักของธนาคารแห่งประเทศไทยทั้งด้านเศรษฐกิจการเงิน สถาบันการเงิน และระบบการชำระเงิน

การรักษาเสถียรภาพทางการเงิน โดยดำเนินนโยบายการเงินที่เหมาะสมต่อเศรษฐกิจ เพื่อก่อให้เกิดเสถียรภาพทางการเงินทั้งภายในและภายนอก เสถียรภาพภายใน ได้แก่ การรักษาค่าเงินบาทเมื่อเทียบกับราคาและปริมาณสินค้า ส่วนเสถียรภาพภายนอก ได้แก่ การรักษาค่าของเงินบาท เมื่อเทียบกับสกุลเงินตราต่างประเทศ ธนาคารมีหน้าที่ดูแลตลาดเงินระยะสั้นให้เป็นแหล่งที่เสริมสร้างสภาพคล่องแก่สถาบันการเงิน พัฒนาตลาดตราสารการเงิน และสนับสนุนตลาดทุน เพื่อให้เป็นแหล่งระดมเงินทุนระยะยาว ตลอดจนดูแลและส่งเสริมให้ตลาดเงินตราต่างประเทศมีเสถียรภาพ เพื่อสนับสนุนการค้าและการลงทุน

การเป็นนายธนาคารของรัฐบาลประกอบด้วย การให้บริการธุรกิจธนาคาร ส่วนราชการรัฐวิสาหกิจอย่างทั่วถึงทั่วประเทศ เช่น การรับฝากเงิน การให้กู้เงิน การโอนเงิน การซื้อขายเงินตราต่างประเทศ และร่วมมือกับกระทรวงการคลังในการควบคุมการก่อกู้ต่างประเทศและบริหารหนี้ในประเทศของรัฐบาล โดยเป็นตัวแทนในการซื้อขายหลักทรัพย์รัฐบาล

ในด้านการให้คำปรึกษานโยบายเศรษฐกิจแก่รัฐบาล ได้แก่ รวบรวมข้อมูล/วิเคราะห์และประเมินภาวะเศรษฐกิจของไทยและต่างประเทศ เพื่อเสนอแนะนโยบายเศรษฐกิจแก่รัฐบาล นอกจากนี้ยังเป็นตัวแทนของรัฐบาลในองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ อาทิ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) กลุ่มธนาคารกลางแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEACEN) และกลุ่มธนาคารกลางแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย (ZEANZA) เพื่อส่งเสริมการร่วมมือทางการเงินและการพัฒนาประเทศ มีการติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูล และข้อคิดเห็นกับองค์กรทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ เช่น ธนาคารโลก (IBRD) ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB) ธนาคารเพื่อการชำระหนี้ระหว่างประเทศ (BIS) คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมสำหรับเอเชียและแปซิฟิก (ESCAP) และองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) รวมทั้งธนาคารกลางของประเทศต่างๆ

สายตลาดการเงิน มีสองฝ่ายงาน ได้แก่ ฝ่ายตลาดการเงินและบริหารเงินสำรอง และฝ่ายกำกับดูแลการแลกเปลี่ยนเงินและสินเชื่อ

สายตลาดการเงิน มีหน้าที่ดำเนินการผ่านตลาดการเงินตามกรอบนโยบายการเงินและนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา รวมทั้งบริหารทุนสำรองทางการ การกู้ยืมเงินตราต่างประเทศ และกำกับ ดูแล การควบคุมแลกเปลี่ยนเงินตรา ตลอดจนสนับสนุนภาคเศรษฐกิจสำคัญตามกรอบนโยบายของ ธปท.

ฝ่ายบริหารความเสี่ยงและปฏิบัติการทางการเงิน มีหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของ ธปท. และการบริหารเงินสำรองทางการ ตลอดจนดำเนินการเกี่ยวกับการชำระราคา การโอนเงิน และหลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมของธนาคารแห่งประเทศไทยในตลาดเงิน ตลาดตราสารหนี้ ตลาดแลกเปลี่ยนเงินตรา และการบริหารเงินสำรองทางการ

1.3.2 คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน

คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงินหรืองานด้านเสถียรภาพสถาบันการเงิน แบ่งสายงานออกเป็นสองสายงาน ได้แก่ สายนโยบายสถาบันการเงินและสายกำกับสถาบันการเงิน รวมทั้งฝ่ายกฎหมายและคดี

สายนโยบายสถาบันการเงิน มีสามฝ่ายงาน ได้แก่ ฝ่ายนโยบายความเสี่ยง ฝ่ายกลยุทธ์สถาบันการเงิน ฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงิน

สายนโยบายสถาบันการเงิน มีหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผน พัฒนา กำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลสถาบันการเงิน ให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เพื่อส่งเสริมให้ระบบสถาบันการเงินมีความมั่นคง แข็งแกร่ง เป็นที่เชื่อถือของประชาชน และมีความสามารถในการแข่งขันในตลาด

สายกำกับสถาบันการเงิน มีเจ็ดฝ่ายงาน ได้แก่ ฝ่ายวางแผนและพัฒนา ฝ่ายกำกับสถาบันการเงิน ฝ่ายตรวจสอบสถาบันเฉพาะกิจและNon-bank ฝ่ายวิเคราะห์และติดตามฐานะ ฝ่ายตรวจสอบความเสี่ยงและเทคโนโลยีสารสนเทศ ฝ่ายตรวจสอบ 1 และฝ่ายตรวจสอบ 2

สายกำกับสถาบันการเงิน มีหน้าที่กำกับ ตรวจสอบ วิเคราะห์ฐานะ และการดำเนินงาน ตลอดจนการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน เพื่อให้มีเสถียรภาพ

การเป็นนายธนาคารของสถาบันการเงิน ให้บริการทางการเงินแก่สถาบันการเงินโดยไม่มุ่งหวังกำไร ได้แก่ การรับฝากเงิน และเก็บรักษาเงินสำรองตามกฎหมายของสถาบันการเงิน เป็นผู้ให้กู้ยืมแหล่งสุดท้ายแก่สถาบันการเงินที่ขาดสภาพคล่อง เป็นศูนย์กลางการหักบัญชีระหว่างสถาบันการเงิน รวมทั้งให้บริการโอนเงินระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

1.3.3 คณะกรรมการระบบการชำระเงิน

คณะกรรมการระบบการชำระเงินหรืองานด้านบริหาร แบ่งสายงานเป็นสี่สายงาน ได้แก่ สายระบบข้อสนเทศ สายช่วยงานบริหาร สายวางแผน สายปฏิบัติการ และสายออกบัตรธนาคาร

สายระบบข้อสนเทศ มีสามฝ่ายงาน ได้แก่ ฝ่ายการชำระเงินและตราสารหนี้ ฝ่ายสถิติและข้อสนเทศ และฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ

สายระบบข้อสนเทศ มีหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ วางแผนกลยุทธ์ เพื่อการดำเนินงานระบบการชำระเงินของประเทศ บริหาร จัดเก็บ รวบรวม ประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติให้ได้มาตรฐานสากล สำหรับใช้ประกอบการกำหนดนโยบายการเงิน และนโยบายสถาบันการเงิน และมีการเผยแพร่ข้อมูลแก่สาธารณชน ดำเนินการให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของธนาคารแห่งประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย

สายช่วยงานบริหาร มีสามฝ่ายงาน ได้แก่ ฝ่ายสนับสนุนการบริหาร หอสมุด และจดหมายเหตุ พิพิธภัณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย

สายช่วยงานบริหาร มีหน้าที่สนับสนุนระบบการบริหารจัดการงานต่างๆ ของธนาคารแห่งประเทศไทยในด้านระบบการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง การสื่อสารประชาสัมพันธ์ด้านกฎหมายและคดีของธนาคารแห่งประเทศไทย งานพิพิธภัณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย และงานหอสมุดและจดหมายเหตุของธนาคารแห่งประเทศไทย

กำกับ ดูแล และตรวจสอบการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ รวมทั้งกิจการวิเทศธุรกิจ ให้มีความมั่นคงและได้มาตรฐานสากล ตลอดจนดูแลการดำเนินงานของสถาบันการเงิน ให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีการกระจายสินเชื่อไปสู่ภาคเศรษฐกิจสำคัญด้านต่างๆ เช่น การส่งออก การเกษตรกรรม และการอุตสาหกรรม รวมทั้งดูแลและส่งเสริมให้มีการให้สินเชื่อในการพัฒนาหรือเป็นประโยชน์แก่ชนบท และเพื่อที่อยู่อาศัยแก่ผู้มีรายได้น้อย โดยการให้กู้ยืมผ่านสถาบันการเงินทั้งของรัฐและเอกชน เช่น ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) และธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (SME) เป็นต้น รวมทั้งดำเนินการพัฒนาสถาบันการเงินให้ก้าวหน้าและให้ความช่วยเหลือแก่สถาบันการเงินในกรณีที่ต้องมีการแก้ไข

สายวางแผน มีสี่ฝ่ายงาน ได้แก่ ฝ่ายทรัพยากรบุคคล ฝ่ายบัญชี ฝ่ายวางแผน และฝ่ายพัฒนาองค์กร

สายวางแผน มีหน้าที่วางแผนการดำเนินงานและบริหารจัดการในด้านทรัพยากร บุคคล งานงบประมาณและการบริหารต้นทุน งานพัฒนาองค์กรให้มีระบบการทำงาน การบริหารจัดการ โครงสร้างองค์กรที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และมีอัตรากำลังเหมาะสม งานประมวลบัญชี งบการเงิน และการรับจ่ายเงินของ ธปท.

สายปฏิบัติการ มีหกฝ่ายงาน ได้แก่ ฝ่ายธุรการและพัสดุ ฝ่ายโครงการก่อสร้าง และบำรุงรักษา ฝ่ายรักษาความปลอดภัย สำนักงานภาคเหนือ สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสำนักงานภาคใต้

สายปฏิบัติการ มีหน้าที่ปฏิบัติการด้านงานรับฝากและโอนเงินแก่หน่วยงานของรัฐและสถาบันการเงิน เป็นผู้แทนจัดการตราสารหนี้ของรัฐบาลและองค์กรสาธารณะ จัดการและดำเนินงานให้บริการขั้นพื้นฐานภายใน ธปท. เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานและดำเนินงานด้านการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับบุคคล ข้อมูล ข่าวสาร สถานที่ และทรัพย์สิน การขนส่งธนบัตร และทรัพย์สินมีค่าของ ธปท. การกำกับดูแลกิจการของ ธปท. ในเขตภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

สายออกบัตรธนาคาร มีห้าฝ่ายงาน ได้แก่ ฝ่ายบริหารจัดการธนบัตร โรงพิมพ์ธนบัตร ฝ่ายกลยุทธ์และวางแผน ฝ่ายการบัญชีและพัสดุ และฝ่ายบริหารและพัฒนาบุคคล

สายออกบัตรธนาคาร มีหน้าที่ผลิตธนบัตรและสิ่งพิมพ์อื่นให้มีคุณภาพตามมาตรฐานและปริมาณที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด และบริหารจัดการการออกใช้ธนบัตรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีปริมาณหมุนเวียนเพียงพอ เหมาะสมกับความต้องการของระบบเศรษฐกิจ และให้มีความเชื่อมั่นในระบบเงินตรา เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของธนาคารแห่งประเทศไทย

1.3.4 คณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบ มีฝ่ายงานตรวจสอบกิจการภายใน และฝ่ายตรวจสอบสถาบันการเงิน

ฝ่ายตรวจสอบกิจการภายใน มีหน้าที่กำกับ ตรวจสอบ วิเคราะห์ฐานะและการดำเนินงานตลอดจนการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงินเพื่อให้มีเสถียรภาพ มีหน้าที่ตรวจสอบกิจการและการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อให้มีความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า ส่วนงานต่างๆ มีการบริหารความเสี่ยงที่สำคัญอย่างเพียงพอและเหมาะสม มีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิผล มีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพเป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ คำสั่ง และระเบียบวิธีปฏิบัติของธนาคารแห่งประเทศไทย และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์หลักของธนาคารแห่งประเทศไทย

ฝ่ายตรวจสอบสถาบันการเงิน ได้แยกออกเป็นสองขอบเขตอย่างชัดเจน ได้แก่

- ฝ่ายตรวจสอบ 1 และฝ่ายตรวจสอบ 2 มีหน้าที่ตรวจสอบการบริหารความเสี่ยง และฐานะการดำเนินงานของสถาบันการเงินที่อยู่ในความรับผิดชอบ ให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่ทางการกำหนดไว้หรือเพื่อสนับสนุนข้อมูลแก่ส่วนงานอื่น รวมถึงติดตามและตรวจสอบการประกอบธุรกิจสถาบันการเงินโดยไม่ได้รับอนุญาตและธุรกิจการเงินนอกระบบ

- ฝ่ายตรวจสอบสถาบันเฉพาะกิจและ Non-bank มีหน้าที่ตรวจสอบ วิเคราะห์ และติดตามฐานะการดำเนินงานของสถาบันเฉพาะกิจ บริษัทบริหารสินทรัพย์ Non-bank และบริษัทข้อมูลเครดิต พิจารณาและดำเนินการประสานงานเรื่องร้องเรียนที่มีต่อสถาบันเฉพาะกิจ บริษัทบริหารสินทรัพย์ และ Non-bank รวมทั้งดำเนินการตามกฎหมายกับ Non-bank ที่ไม่ได้รับอนุญาต และให้ความรู้ความเข้าใจในการใช้บริการทางการเงินแก่ประชาชน

1.3.5 คณะกรรมการจัดการกองทุน

สายจัดการกองทุน มีเพียงแต่ฝ่ายบริหารกองทุนซึ่งมีหน้าที่ดำเนินมาตรการให้ความช่วยเหลือในทางการเงิน เพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพภายใต้กรอบนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทยและรัฐบาล บริหารจัดการทรัพย์สินหนี้สิน และพันธบัตรกองทุน กำกับดูแลการจัดการด้านนโยบายบริหารสินทรัพย์และสถาบันการเงินที่กองทุนเป็นผู้ถือหุ้น

นอกจากนั้น นับตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2551 เป็นต้นไปหลังจากที่มีการจัดตั้งสถาบันคุ้มครองเงินฝากแล้ว บทบาทหน้าที่ของกองทุนในเรื่องการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สถาบันการเงินที่ประสบภาวะวิกฤติทางการเงินจะเป็นไปตามมาตรา 19 ของพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 ที่กำหนดไว้ว่า ภายในระยะเวลา 4 ปีนับแต่วันที่กฎหมายว่าด้วย สถาบันคุ้มครองเงินฝากใช้บังคับ หากยังไม่มีมาตรการกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สถาบันการเงินที่ประสบภาวะวิกฤติทางการเงินใช้บังคับ แต่มีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อแก้ไขฟื้นฟูสถาบันการเงินที่ประสบภาวะวิกฤติทางการเงิน อันอาจกระทบต่อเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงิน และเป็นกรณีที่ได้มีการดำเนินการตามมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ.2485 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้แล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงินอาจเสนอแนะแผน แนวทาง และวิธีการ

แก้ไขปัญหาสถาบันการเงินนั้นต่อคณะกรรมการจัดการกองทุนของกองทุน โดยต้องแสดงให้เห็นว่าการดำเนินการตามแผน แนวทาง และวิธีการดังกล่าวมีประสิทธิภาพผลสูงสุดและเป็นไปอย่างเหมาะสม เมื่อคณะกรรมการจัดการกองทุนพิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย ให้เสนอรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ

เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้ว กองทุนมีอำนาจดำเนินการดังต่อไปนี้

- 1) ให้กู้ยืมเงินแก่สถาบันการเงิน โดยมีหรือไม่มีหลักประกันตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการจัดการกองทุนกำหนด โดยอนุมัติของรัฐมนตรี
- 2) ซื้อหรือเข้าถือหุ้นในสถาบันการเงิน
- 3) ซื้อ ซื้อลด หรือรับช่วงซื้อลดตราสารแสดงสิทธิในหนี้ หรือรับโอนสิทธิเรียกร้องของสถาบันการเงิน

ในกรณีที่กองทุนมีความจำเป็นต้องกู้ยืมเงินเพื่อดำเนินการดังกล่าว ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจให้กู้ยืมเงินแก่กองทุนหรือรัฐบาลอาจค้ำประกันการกู้ยืมเงินของกองทุนก็ได้ ทั้งนี้ต้องจัดทำบัญชีสำหรับการดำเนินการแยกต่างหากจากบัญชีอื่น และให้รัฐบาลใช้เงินต้นและดอกเบี้ย รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องให้แก่กองทุน

อนึ่ง สำหรับบทบาทและหน้าที่ของกองทุนในการประกันผู้ฝากเงินนั้น ได้สิ้นสุดลงเมื่อมีการจัดตั้งสถาบันคุ้มครองเงินฝาก และบทบาทของกองทุนยังคงเหลือเฉพาะการทำหน้าที่บริหารสินทรัพย์อยู่ต่อไป เพื่อชำระหนี้สินและภาระผูกพันที่มีอยู่ในปัจจุบัน

2. ลักษณะทั่วไปของธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.1 ความเป็นมาและวิวัฒนาการของธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เดิมชื่อ หอธนบัตรแห่งชาติ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2497 โดยพระบรมราชโองการของพระมหากษัตริย์แห่งราชอาณาจักรลาว (หลังจากได้รับเอกราชคืนจากประเทศฝรั่งเศส) สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่นครหลวงเวียงจันทน์ มีท้าวสุข ปัญญา เป็นผู้ว่าการธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในขณะนั้น

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497-2518 ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไม่ได้รับการพัฒนาหรือขยายตัวใดๆ เนื่องจากประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวใน ห้วงเวลานั้นแบ่งการปกครองออกเป็น 2 เขต คือ เขตนครหลวงเวียงจันทน์ (ธนาคารแห่งประเทศไทย สปป.ลาว ที่มีอยู่แล้ว) เป็นเขตควบคุมโดยฝ่ายเวียงจันทน์หรือฝ่ายราชอาณาจักรลาว โดยได้รับความ ช่วยเหลือจากประเทศสหรัฐอเมริกาที่นำเงินเข้ามาประเทศ สปป.ลาว ถึง 945 ล้านดอลลาร์ เพื่อ สนับสนุนกองทัพฝรั่งเศส ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจึงเป็นเพียงเครื่องมือ สนับสนุนกองทัพฝรั่งเศส อีกเขตหนึ่งเป็นเขตปกครองของฝ่ายปลดปล่อยกำลังรักชาติ ซึ่งทำหน้าที่ เป็นเพียงคลังเงินตราในแต่ละจังหวัด ประกอบด้วยภาคเหนือ 6 จังหวัด ภาคกลาง 3 จังหวัด

ระบอบการฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังจากได้รับสันติภาพกลับคืนมา (พ.ศ. 2519-2523) ภาวะ และบทบาทของธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตกเป็นเครื่องมือรับใช้อำนาจ การปกครองของชนชั้นกรรมาชีพ ซึ่งมีพรรคประชาชนปฏิวัติลาวเป็นตัวแทน ธนาคารแห่งสาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาวมีหน้าที่ควบคุมการพิมพ์จำหน่ายเงินตรา ระดมทุนต่างๆ เพื่อใช้ในการ ฟื้นฟูเศรษฐกิจโดยให้มีการกู้ยืมเงิน เพื่อผลักดันผลผลิตทางการเกษตร อุตสาหกรรมและการแลกเปลี่ยน สินค้าภายในประเทศ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่เบิกจ่ายเงินเดือนและบริการอื่นๆ ของทหาร ตำรวจ และ ชนเผ่าต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในประเทศ สปป.ลาว

มติที่ประชุมใหญ่ของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ครั้งที่ 6 ซึ่งเปิดประชุมเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2529 ที่นครหลวงเวียงจันทน์ ในการประชุมครั้งนั้น สภารัฐมนตรีมีมติให้มีการ (เปลี่ยนแปลงระบบธนาคารไปสู่ระบบธุรกิจตามแนวทางสังคมนิยม ธนาคารแห่งรัฐเปลี่ยนชื่อ จากธนาคารแห่งชาติ เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2524) แยกเป็น 2 ส่วนคือ ธนาคารกลางและธนาคารธุรกิจ ธนาคารกลางเป็นธนาคารหลักที่ทำหน้าที่ควบคุม ดูแลเศรษฐกิจเงินตราและสินเชื่อ ธนาคารกลาง เปลี่ยนชื่อจากธนาคารแห่งรัฐเป็นธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งมีกฎหมายเลขที่ 05/สภช ลงวันที่ 14 ตุลาคม 2538 รับรอง มีสภาพบริหารธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว เป็นองค์กรควบคุมดูแลสูงสุด และเปลี่ยนชื่อตำแหน่งประธานธนาคารแห่งรัฐ เป็น ผู้ว่าการธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาวเป็นองค์กรนิติบุคคล เป็นสมาชิกของรัฐบาล มีฐานะเทียบเท่ากระทรวง สำนักงานใหญ่ อยู่ที่นครหลวงเวียงจันทน์ มีบทบาทและหน้าที่ดังนี้

1. เป็นผู้ควบคุมและกำกับธนาคารธุรกิจและสถาบันการเงินในประเทศ
2. เป็นผู้รักษาค้างสำรองเงินตราต่างประเทศของรัฐบาล
3. ทำหน้าที่ควบคุมการพิมพ์จำหน่ายเงินตราตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล
4. กำกับและดูแลการดำเนินธุรกิจระหว่างธนาคาร เช่น การฝาก การถอน การกู้ยืม เป็นต้น

5. รายงานสภาพเศรษฐกิจแก่รัฐบาลอย่างต่อเนื่อง
6. เป็นตัวแทนรัฐบาลในกองทุนสากล
7. ทำหน้าที่อื่นๆ ตามที่รัฐบาลมอบหมาย

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่อยู่ในภาคต่างๆ ของประเทศ สปป.ลาว ที่เปลี่ยนมาเป็นธนาคารธุรกิจต่างก็ประสบความสำเร็จในการให้บริการลูกค้าด้านการกู้ยืม การฝาก การถอน การโอน การชำระหนี้ การค้าประกันและอื่นๆ แต่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ธนาคารธุรกิจไม่ว่าจะเป็นของรัฐ หุ้นส่วนเอกชน เอกชนทั้งภายในและต่างประเทศเกิดขึ้นมากมาย เช่น ธนาคารร่วมพัฒนาลาว-ไทย ธนาคารกรุงเทพจำกัด ธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารทหารไทย ธนาคารกรุงศรีอยุธยาและธนาคารไทยพาณิชย์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2536 รัฐบาลได้ก่อตั้งธนาคารส่งเสริมกิจกรรมเพื่อเกษตรกรโดยเฉพาะ นอกจากนี้ยังมีธนาคารพาณิชย์ ธนาคารร่วมธุรกิจลาว-เวียด ทำให้กลไกทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ สปป.ลาว กว้างขวางและเป็นสากลมากยิ่งขึ้น ประเทศ สปป.ลาว เป็นสมาชิกกองทุนสากล IMF ADB WB ระบบธนาคารของประเทศ สปป.ลาว มีการขยายตัวอย่างไม่หยุดยั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่นำมาใช้ได้รับการพัฒนาให้ทันสมัยยิ่งขึ้น

ตามพระราชกฤษฎีกานายกรัฐมนตรีว่าด้วย การจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เลขที่ 40/นย ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีหน้าที่ดังนี้

1. ปรับปรุงนโยบายการเงิน เศรษฐกิจให้มั่นคงและมีเสถียรภาพ เพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง
2. จัดทำแผนปฏิบัติการนโยบายเงินตราแห่งชาติให้มีประสิทธิภาพเพื่อนำเสนอให้รัฐบาลพิจารณาและสภาแห่งชาติพิจารณารับรอง
3. ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ พระราชกฤษฎีกาที่เกี่ยวข้องกับระบบเงินตรา ลินเชื่อและการเปลี่ยนแปลงของระบบธนาคาร สถาบันการเงินต่างๆ เพื่อนำเสนอให้รัฐบาลพิจารณาและสภาแห่งชาติพิจารณารับรอง

4. ปรับปรุงระบบธนาคารแห่ง สปป.ลาว และธนาคารธุรกิจให้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่นักธุรกิจทั้งภายในและต่างประเทศ
 5. ควบคุมและตรวจตราการเคลื่อนไหวของธนาคารธุรกิจและสถาบันการเงินที่อยู่ภายใต้การดูแลของรัฐเพื่อหลักประกันความมั่นคง
 6. รักษาและควบคุม คลังสำรองเงินตราต่างประเทศ
 7. เก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารทางด้านเศรษฐกิจการเงิน เงินตรา การเคลื่อนไหวของธนาคารธุรกิจและสถาบันการเงินจากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางนโยบายเงินตราและงานธนาคาร
 8. รายงานและเสนอความคิดเห็น ปัญหาเศรษฐกิจ เงินตรา การธนาคารให้รัฐบาลทราบอย่างต่อเนื่อง
 9. ควบคุมและปรับปริมาณเงินตรา ตามแผนการอนุมัติของรัฐบาล
 10. ให้ความร่วมมือกับองค์กรจัดตั้งการเงินสากล ตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล
 11. ควบคุม ดูแลการรักษาทรัพย์สินของรัฐและประชาชนมิให้สูญหาย
 12. จัดฝึกอบรมพนักงานเพื่อให้มีทักษะและความสามารถตอบสนองงานของธนาคารได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งยกย่องชมเชยพนักงานที่เป็นผู้ปฏิบัติงานดีและลงโทษผู้ที่กระทำผิด
 13. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือได้รับมอบหมายจากรัฐบาล
- นอกจากนี้ ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวยังมีขอบเขต สิทธิ ดังต่อไปนี้
1. พิมพ์ จำหน่ายธนบัตรและเหรียญเงิน แต่เพียงผู้เดียวตามการอนุมัติของรัฐบาล พร้อมทั้งควบคุมการเคลื่อนไหวของเงินตราในประเทศ
 2. กำกับและควบคุมการเงิน การธนาคารของธนาคารธุรกิจและสถาบันการเงินที่ขึ้นต่อรัฐบาล ให้เป็นไปตามแนวปฏิบัตินโยบายเงินตรา
 3. ปฏิบัติตามนโยบายคุ้มครองเงินตราต่างประเทศและอัตราแลกเปลี่ยน
 4. เป็นผู้จำหน่ายพันธบัตร ตามจุดประสงค์ของนโยบายเงินตราว่าด้วย การซื้อขายพันธบัตรโดยตรงกับธนาคารธุรกิจและสถาบันการเงินอื่นๆ

5. อนุมัติการจัดตั้งและยกเลิกสาขาของธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ธนาคารธุรกิจภายในประเทศ ธนาคารธุรกิจต่างประเทศ และสถาบันการเงินที่ขึ้นต่อรัฐบาล ตามข้อตกลงและเงื่อนไขของรัฐบาล

6. ปฏิบัติหน้าที่ตามสิทธิอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนดหรือได้รับมอบหมายจากรัฐบาล

1.2 การจัดโครงสร้างองค์กรของธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ผังโครงสร้างองค์กรธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มี 20 สายงาน ที่มีบทบาทและระดับเสมอกัน แบ่งเป็น 9 กรม ได้แก่

1. กรมจัดตั้งและพนักงาน
2. กรมตรวจตราภายใน
3. กรมคุ้มครองธนาคารธุรกิจ
4. กรมคุ้มครองสถาบันการเงิน
5. กรมนโยบายเงินตรา
6. กรมบริการธนาคาร
7. กรมบัญชี-การเงิน
8. กรมเงินตรา-คลัง
9. กรมพั้วพันสากล

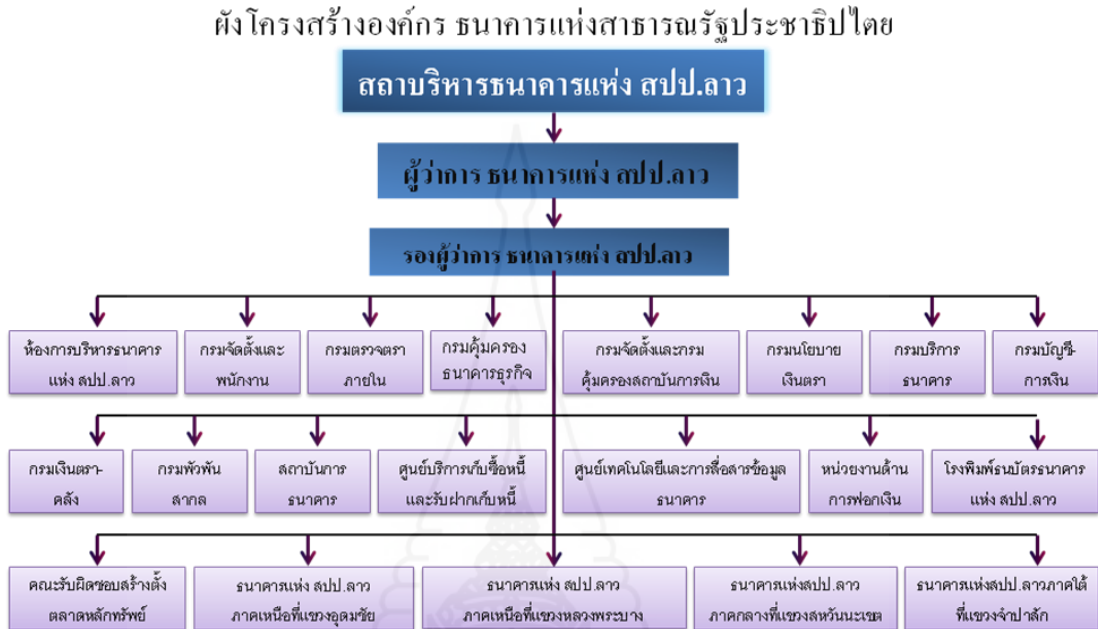
7 หน่วยงาน ได้แก่

1. ห้องการบริหารธนาคารแห่ง สปป.ลาว
2. สถาบันการธนาคาร
3. ศูนย์บริการเก็บซื้อหนี้และรับฝากเก็บหนี้
4. ศูนย์เทคโนโลยีและการสื่อสารข้อมูลธนาคาร
5. หน่วยงานด้านการฟอกเงิน
6. โรงพิมพ์ธนบัตรธนาคารแห่ง สปป.ลาว
7. คณะรับผิดชอบสร้างตึตลาดหลักทรัพย์

ส่วนภูมิภาค 4 แห่ง ได้แก่

1. ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวภาคเหนือที่แขวงอุดมชัย
2. ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวภาคเหนือที่แขวงหลวงพระบาง
3. ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวภาคกลางที่แขวงสะหวันนะเขต
4. ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวภาคใต้ที่แขวงจำปาสัก

นอกจากนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยประชาชนลาวยังมีสาขาโดยการจัดตั้งของคณะกรรมการธนาคาร ให้ตั้งเป็นแผนกหรือหน่วยงานตามความจำเป็นของแต่ละส่วนงาน

ภาพที่ 2.2 ผังโครงสร้างองค์กรธนาคารแห่งประเทศไทยประชาชนลาว

2.3 บทบาทและหน้าที่ของแต่ละส่วนงานของธนาคารแห่งประเทศไทยประชาชนลาว

บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการและสาขาของธนาคารแห่งประเทศไทยประชาชนลาว มีดังนี้

2.3.1 กรมจัดตั้งและพนักงาน

การจัดตั้งและพนักงาน เป็นหน่วยงานหลักอีกหน่วยหนึ่งที่มีภาระบทบาทสำคัญต่อผู้อำนวยการธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแต่งตั้งพนักงานศึกษาอบรมเพิ่มพูนทักษะ งานนโยบาย งานองค์กรจัดตั้งมหาชน การสอบแข่งขันและงานประกาศเกียรติคุณ

วิธีการดำเนินงานของกรมจัดตั้งและพนักงาน มีดังนี้

1. มีการปรึกษาหารือ แบ่งสายงานรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีแผนการปฏิบัติงานเป็นระยะๆ
2. ดำเนินงานตามนโยบายของพรรคและรัฐบาล
3. กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และสรุปประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่เกิดขึ้น
4. รายงานผลการปฏิบัติงานเป็นรายสัปดาห์ รายเดือน รายงวด และรายปี
5. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับทราบปัญหาข้อขัดข้องอันอาจเกิดขึ้น คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไป

2.3.2 กรมตรวจตราภายใน

กรมตรวจตราภายใน เป็นหน่วยงานหลักอีกหน่วยหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อผู้ว่าการธนาคารแห่ง สปป.ลาว ในการตรวจสอบความเคลื่อนไหว การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของธนาคารแห่ง สปป.ลาว และสาขาในส่วนภูมิภาค

วิธีการดำเนินงานของกรมตรวจตราภายใน มีดังนี้

1. มีการปรึกษาหารือ แบ่งสายงานรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีแผนการปฏิบัติงานเป็นระยะๆ
2. ดำเนินงานตามนโยบายของพรรคและรัฐบาล
3. กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และสรุปประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่เกิดขึ้น
4. รายงานผลการปฏิบัติงานเป็นรายสัปดาห์ รายเดือน รายงวด และรายปี
5. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับทราบปัญหาข้อขัดข้องอันอาจเกิดขึ้น คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไป

2.3.3 กรมคุ้มครองธนาคารธุรกิจ

กรมคุ้มครองธนาคารธุรกิจ เป็นกรมหนึ่งที่มีบทบาทและหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนการช่วยเหลือด้านต่างๆ แก่ธนาคารธุรกิจที่อยู่ภายใต้การควบคุมของธนาคารแห่ง สปป.ลาว

วิธีการดำเนินงานของกรมคุ้มครองธนาคารธุรกิจ มีดังนี้

1. ปฏิบัติตามระเบียบความป็นประชาธิปไตย มีมติตามคะแนนเสียงส่วนใหญ่ มอบหมายหน้าที่รับผิดชอบงานต่างๆ ตามลำดับชั้น บนพื้นฐานนโยบายของพรรคและระเบียบการของรัฐบาล

2. มติเห็นชอบจากคณะผู้บริหารในการออกมาตรการการปฏิบัติงาน แล้วมอบหมายแต่งตั้งให้แต่ละบุคคลมีหน้าที่รับผิดชอบตามสายงานนั้นๆ ถือเป็นเด็ดขาด

3. มีแผนปฏิบัติงานและแผนการเงินที่เป็นแผนรวม และย่อย เป็นรายสัปดาห์ รายเดือน รายไตรมาส และรายปี

4. มีการติดตามและประเมินผลงานเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

2.3.4 กรมคุ้มครองสถาบันการเงิน

กรมคุ้มครองสถาบันการเงิน เป็นกรมหนึ่งที่มีบทบาทและหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนการช่วยเหลือด้านต่างๆ แก่สถาบันการเงินที่อยู่ภายใต้การควบคุมของธนาคารแห่งประเทศไทย

วิธีการดำเนินงานของกรมคุ้มครองสถาบันการเงิน มีดังนี้

1. ปฏิบัติตามระเบียบความเป็นประชาธิปไตย มีมติตามคะแนนเสียงส่วนใหญ่ มอบหมายหน้าที่รับผิดชอบงานต่างๆ ตามลำดับชั้น บนพื้นฐานนโยบายของพรรคและระเบียบการของรัฐบาล

2. มติเห็นชอบจากคณะผู้บริหารในการออกมาตรการการปฏิบัติงาน แล้วมอบหมายแต่งตั้งให้แต่ละบุคคลมีหน้าที่รับผิดชอบตามสายงานนั้นๆ ถือเป็นเด็ดขาด

3. มีแผนปฏิบัติงานและแผนการเงินที่เป็นแผนรวม และย่อย เป็นรายสัปดาห์ รายเดือน รายไตรมาส และรายปี

4. มีการติดตามและประเมินผลงานเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง

2.3.5 กรมนโยบายเงินตรา

กรมนโยบายเงินตรา มีหน้าที่และบทบาทในการตั้งนโยบายเงินตราและนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน พร้อมติดตามแก้ไข เสนอมาตรการและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

วิธีการดำเนินงานของกรมนโยบายเงินตรา มีดังนี้

1. ทำงานด้วยการยึดระเบียบความเป็นประชาธิปไตย แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน และมีแผนปฏิบัติงานเป็นระยะๆ

2. ทำงานตามแผนนโยบายของพรรคและรัฐบาล

3. มีการติดตามผล ประเมินผล เพื่อแก้ไขและส่งเสริมการปฏิบัติงาน

4. มีการรายงานผลการปฏิบัติงานทุกสัปดาห์ ทุกเดือน ทุกไตรมาส และทุกปี

5. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานเดียวกันและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการมอบหมาย แต่งตั้งการปฏิบัติงานต่อไป

2.3.6 กรมบริการธนาคาร

กรมบริการธนาคารมีบทบาทและหน้าที่ในการจัดทำนโยบายเงินตรา และการบริการแก่ธนาคารธุรกิจและสถาบันการเงินที่อยู่ภายใต้การควบคุมของธนาคารแห่ง สปป.ลาว

วิธีการดำเนินงานของกรมบริการธนาคาร มีดังนี้

1. ปฏิบัติตามวิถีทางประชาธิปไตย แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความสามารถและเหมาะสมของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน และส่งเสริมพัฒนาตามศักยภาพของพนักงาน
2. ปฏิบัติงานตามแผน มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไข ตรวจสอบ และสรุปทุกเดือน ทุกไตรมาส ทุกครึ่งปีและหนึ่งปี เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงและการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง
3. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติงานของกรมบริการธนาคารเป็นไปด้วยดี
4. ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนและข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด

2.3.7 กรมบัญชี-การเงิน

กรมบัญชีการเงิน มีบทบาทและหน้าที่ในการคั่นคว้าและพัฒนาระบบบัญชีการเงิน ภายใต้การควบคุมของธนาคารแห่ง สปป.ลาว และนำมาใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานตามมติของคณะกรรมการ

วิธีการดำเนินงานของกรมบัญชีการเงิน มีดังนี้

1. ปฏิบัติตามวิถีทางประชาธิปไตย แบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบตามความสามารถและเหมาะสมของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน และส่งเสริม พัฒนาตามศักยภาพของพนักงาน
2. ปฏิบัติงานตามแผนงาน มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไข ตรวจสอบ และสรุปทุกเดือน ทุกไตรมาส ทุกครึ่งปี และหนึ่งปี เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคง
3. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติของกรมบัญชีการเงินสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
4. ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนและข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด

2.3.8 กรมเงินตรา-คลัง

กรมเงินตราคลังวาง มีบทบาทและหน้าที่ในการจัดพิมพ์ธนบัตร ผลิตเหรียญกษาปณ์ จัดจำหน่ายพันธบัตร กำหนดมาตรการการซื้อขายพันธบัตร ปรับเปลี่ยนพันธบัตรที่เสื่อมคุณภาพ ทำลายพันธบัตรที่เสื่อมคุณภาพและไม่ได้มาตรฐาน ควบคุมและป้องกันคลังวางพันธบัตรและวัสดุสิ่งของมีค่าของธนาคารแห่ง สปป.ลาว

วิธีการดำเนินงานของกรมเงินตราคลังวาง มีดังนี้

1. ปฏิบัติตามวิถีทางประชาธิปไตย แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความสามารถและเหมาะสมของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน มีแผนปฏิบัติงานเป็นระยะๆ
2. ปฏิบัติตามนโยบายของพรรคและรัฐบาล
3. ติดตาม ตรวจสอบ สรุป และประเมินผล เพื่อปรับปรุงแก้ไขหรือส่งเสริมการพัฒนางานให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น
4. รายงานผลการปฏิบัติงานทุกสัปดาห์ ทุกเดือน ทุกงวด และฤดู ให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
5. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติงานของกรมเงินตราคลังวาง สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

2.3.9 กรมพั้วพันสากล

กรมพั้วพันสากล มีบทบาทและหน้าที่ในการปฏิบัตินโยบายกับต่างประเทศ เพื่อขอความร่วมมือและช่วยเหลือทางด้านเงินทุน ด้านวิชาการในการสร้างความเข้มแข็งและมั่นคงแก่ระบบธนาคารและการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ

วิธีการดำเนินงานของกรมพั้วพันสากล มีดังนี้

1. ปฏิบัติตามวิถีทางประชาธิปไตย แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความสามารถและเหมาะสมของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน และมีแผนการปฏิบัติงานเป็นระยะๆ
2. ปฏิบัติตามนโยบายของพรรคและรัฐบาล
3. ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เพื่อปรับปรุงแก้ไขหรือส่งเสริมการพัฒนางานให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น
4. ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงานเป็นระยะๆ
5. รายงานผลการปฏิบัติงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบเป็นระยะๆ

2.3.10 ห้องการบริหารธนาคารแห่ง สปป.ลาว

ห้องบริหารธนาคารแห่ง สปป.ลาว เป็นหนึ่งในสายงานสำคัญของธนาคารแห่ง สปป.ลาว มีบทบาทและหน้าที่ในการกำหนดแผนการดำเนินงานแก่ผู้ว่าธนาคารแห่ง สปป.ลาว เพื่อบริหารควบคุมทรัพย์สินต่างๆ ส่วนที่เป็นของธนาคารแห่ง สปป.ลาว แผนการเงิน สำนักเลขานุการ ตลอดจนพิธีการต่างๆ และต้องกำหนดหน้าที่เอื้ออำนวยต่องานต่างๆ ที่แต่งตั้งพนักงานให้ปฏิบัติตามสายงานด้วย

วิธีการดำเนินงานของห้องบริหารธนาคารแห่ง สปป.ลาว มีดังนี้

1. ปฏิบัติตามหลักประชาธิปไตย ทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมายและตั้งใจทำงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ
2. ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนงาน มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและแก้ไขการปฏิบัติงานเป็นระยะๆ 3 เดือน 6 เดือน และ 1 ปี เพื่อให้เกิดผลดีแก่องค์กร
3. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความมั่นคงและความเชื่อมั่นแก่ธนาคารแห่ง สปป.ลาว
4. ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด

2.3.12 สถาบันธนาคาร

สถาบันธนาคารมีบทบาทและหน้าที่ในการผลิตนักวิชาการด้านการธนาคารระดับสูง โดยการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ ทั้งระยะสั้น ระยะยาวแก่พนักงาน เพื่อยกระดับความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการธนาคาร

วิธีการดำเนินงานของสถาบันธนาคาร มีดังนี้

1. ปฏิบัติตามวิถีทางประชาธิปไตย แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความสามารถและเหมาะสมของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน มีแผนปฏิบัติงานเป็นระยะๆ
2. ปฏิบัติตามนโยบายของพรรคและรัฐบาล
3. ติดตาม ตรวจสอบ สรุป และประเมินผล เพื่อปรับปรุงแก้ไขหรือส่งเสริมการพัฒนางานให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น
4. รายงานผลการปฏิบัติงานทุกสัปดาห์ ทุกเดือน ทุกงวด และฤกษ์ ให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
5. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติงานของกรมเงินตราคลังสาง สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

2.3.13 ศูนย์บริการเก็บซื้อหนี้และรับฝากเก็บหนี้

ศูนย์บริการเก็บซื้อหนี้และรับฝากเก็บหนี้เป็นหน่วยงานวิชาการที่ขึ้นตรงต่อธนาคารแห่ง สปป.ลาว มีฐานะเทียบเท่ากรม อยู่ภายใต้การควบคุมของคณะผู้ว่าการธนาคารแห่ง สปป.ลาว

วิธีการดำเนินงานของศูนย์บริการเก็บซื้อหนี้และรับฝากเก็บหนี้ มีดังนี้

1. ปฏิบัติตามวิถีทางประชาธิปไตย แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามความสามารถและเหมาะสมของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจนและส่งเสริมพัฒนาตามศักยภาพของพนักงาน
2. ปฏิบัติงานตามแผน มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไข ตรวจสอบและสรุปผลการปฏิบัติงานเป็นระยะๆ เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงและเปลี่ยนแปลงทางการเมือง
3. ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนและข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด

2.3.14 ศูนย์เทคโนโลยีและการสื่อสารข้อมูลธนาคาร

ศูนย์เทคโนโลยีและการสื่อสารข้อมูลข่าวสารธนาคาร มีฐานะเทียบเท่ากรม มีภาระหน้าที่ในการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคโนโลยีการพัฒนาระบบ โปรแกรมที่ใช้ในการสื่อสารข้อมูลข่าวสารธนาคาร ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีต่างๆ ที่ต้องนำมาใช้กับระบบธนาคาร

วิธีการดำเนินงานของศูนย์เทคโนโลยีและการสื่อสารข้อมูลข่าวสารธนาคาร มีดังนี้

1. ปฏิบัติตามวิถีทางประชาธิปไตย แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความสามารถและเหมาะสมของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน และส่งเสริมพัฒนาตามศักยภาพของพนักงาน
2. ปฏิบัติงานตามแผน มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไข ตรวจสอบ และสรุปทุกเดือน ทุกไตรมาส ทุกครึ่งปีและหนึ่งปี เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงและการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง
3. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติงานของกรมบริการธนาคารเป็นไปด้วยดี
4. ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนและข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชาอย่างเคร่งครัด

2.3.15 หน่วยงานด้านการฟอกเงิน

หน่วยงานด้านการฟอกเงิน เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของ คณะผู้ว่าการธนาคารแห่ง สปป.ลาว

วิธีการดำเนินงานของหน่วยงานด้านการฟอกเงิน มีดังนี้

1. ปฏิบัติตามวิถีทางประชาธิปไตย แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตาม ความสามารถและเหมาะสมของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน มีแผนปฏิบัติงานเป็นระยะๆ
2. ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ว่าด้วยการดำเนินงานด้านการฟอกเงิน ตามมติของคณะผู้ว่าการธนาคารแห่ง สปป.ลาว
3. ติดตาม ตรวจสอบ และผลักดันให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างราบรื่น และสามารถจับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้นั้นให้หมดไป
4. รายงานผลการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกสัปดาห์ ทุกเดือน ทุกงวด และ ประจำปี
5. มติความเห็นชอบของคณะกรรมการ ให้นำมาเป็นแผนปฏิบัติงานและ มอบหมายให้บุคคลรับผิดชอบตามความเหมาะสม
6. ปฏิบัติงานด้วยความเอาใจใส่ ความรัก ความสามัคคี ต่อกันภายใน หน่วยงาน

2.3.16 โรงพิมพ์ธนบัตรธนาคารแห่ง สปป.ลาว

โรงพิมพ์ธนาคารแห่ง สปป.ลาว มีฐานะเทียบเท่ากรม มีภาระหน้าที่ในการ จัดพิมพ์ธนบัตรและเอกสารสำคัญตามมติเห็นชอบของคณะผู้ว่าการธนาคารแห่ง สปป.ลาว

วิธีการดำเนินงานของโรงพิมพ์ธนาคารแห่ง สปป.ลาว มีดังนี้

1. ปฏิบัติตามวิถีทางประชาธิปไตย เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบตาม ความสามารถและเหมาะสมของแต่ละบุคคลอย่างชัดเจน มีการกวาดค้น ตรวจสอบ และสรุปรายงาน ผลเป็นประจำ
2. ติดตามความเคลื่อนไหวการดำเนินงานทุกด้านของโรงพิมพ์ ธนาคาร แห่ง สปป.ลาว เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จากธนาคารแห่ง สปป.ลาว

2.3.17 **คณะรับผิดชอบสร้างตั้งตลาดหลักทรัพย์**
 คณะรับผิดชอบสร้างตั้งตลาดหลักทรัพย์ มีฐานะเทียบเท่ากรม มีภาระหน้าที่ดังนี้

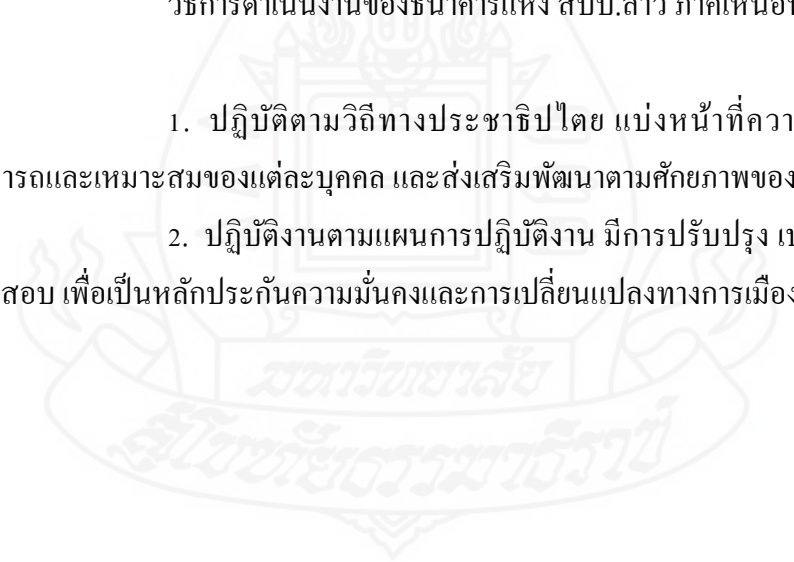
1. เคลื่อนไหวธุรกรรมด้านหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาต
2. จัดหาข้อมูลให้แก่ลูกค้าอย่างถูกต้องและตรงเวลา
3. ให้น้ำริมสิทธิ์แก่ลูกค้าในการทำธุรกรรมซื้อขายหลักทรัพย์
4. รักษาข้อมูลลูกค้าเป็นความลับ ยกเว้นกรณีองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย
5. พัฒนาเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย เพื่อบริการลูกค้า
6. รับประกันความมั่นคงในการดำเนินงานธุรกิจหลักทรัพย์
7. ปฏิบัติหลักการต่างๆ ที่คณะผู้คุ้มครองตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดไว้

2.3.18 **ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ส่วนภูมิภาค**

ธนาคารแห่ง สปป.ลาว ส่วนภูมิภาค อยู่ภายใต้การควบคุมของ ธนาคารแห่ง สปป.ลาว ทางด้านวิชาการ การบรรจุและแต่งตั้งพนักงาน ส่วนด้านแนวคิดทางการเมืองและการจัดตั้งองค์กรมหาชนให้ขึ้นกับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่

วิธีการดำเนินงานของธนาคารแห่ง สปป.ลาว ภาคเหนือที่จังหวัดอุมหมัย มีดังนี้

1. ปฏิบัติตามวิถีทางประชาธิปไตย แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความสามารถและเหมาะสมของแต่ละบุคคล และส่งเสริมพัฒนาตามศักยภาพของพนักงาน
2. ปฏิบัติงานตามแผนการปฏิบัติงาน มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แก้ไข และตรวจสอบ เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงและการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

บทที่ 3

การดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยและ ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

บทนี้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และส่วนที่ 2 เป็นการดำเนินงานของธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ธหล.)

การดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทย

การศึกษาค้างนี้จะได้เน้นการศึกษาการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทย ใน 5 ฝ่ายงานที่สำคัญ ดังนี้

1. การดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายการเงิน
2. การดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน
3. การดำเนินงานของคณะกรรมการระบบการชำระเงิน
4. การดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ
5. การดำเนินงานของคณะกรรมการจัดการกองทุน

ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินงานดังนี้

1. การดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายการเงิน

กรรมการนโยบายการเงินจะกำหนดนโยบายการเงินที่เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจการเงินของประเทศ เพื่อให้เกิดเสถียรภาพด้านราคาและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนและมีเสถียรภาพ นอกจากนี้กรรมการนโยบายการเงินยังมีส่วนในการกำหนดแนวนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสมกับนโยบายการเงิน ประมาณทุก 6 สัปดาห์ (ปีละ 8 ครั้ง) กรรมการนโยบายการเงินจะประชุมร่วมกันเพื่อประเมินภาวะเศรษฐกิจและการเงิน รวมทั้งปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่จะผลกระทบต่อแนวโน้มอัตราเงินเฟ้อและการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพื่อพิจารณากำหนดแนวนโยบายการเงินที่เหมาะสม ในการประชุมคณะเลขานุการจะรายงานข้อมูลล่าสุดทั้งด้านการเงิน การคลัง การต่างประเทศ และการผลิต ตลอดจนปัจจัยต่างๆ ที่จะกระทบราคาสินค้า อาทิ ราคาน้ำมันโลก อัตรา

ดอกเบี้ยของสหรัฐอเมริกาหรือราคาสินค้าเกษตรโลกที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เพื่อให้กรรมการนโยบายการเงินหรือถึงความเป็นไปได้ในการประมาณการแนวโน้มภาวะเศรษฐกิจและอัตราเงินเฟ้อ

เนื่องจากการตัดสินใจนโยบายการเงินจะต้องมองไปข้างหน้าและเนื่องจากใช้ระยะเวลา (Time Lags) ในการส่งผ่านของนโยบายการเงิน การทำนโยบายจะต้องเป็นไปในลักษณะมองไปข้างหน้า (Forward Looking) โดยมีเครื่องมือสนับสนุนการดำเนินนโยบายคือ (1) แบบจำลองเศรษฐกิจ (BOTMM) ในการพยากรณ์เศรษฐกิจและ (2) สมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่ไม่ถูกกำหนดในระบบเศรษฐกิจ เช่น การคาดการณ์ราคาน้ำมัน อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าเพื่อช่วยในการพยากรณ์เพื่อที่กรรมการนโยบายการเงินจะสามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาพิจารณาตัดสินใจนโยบายการเงิน (ขึ้น/คง/ลด อัตราดอกเบี้ยนโยบาย)

ต่อมา เวลา 14.00 น. ของวันประชุม เลขานุการกรรมการนโยบายการเงินจะเป็นผู้แถลงข่าวผลการประชุม รวมทั้งตอบคำถามสื่อมวลชนเรื่องการตัดสินใจนโยบาย ในขณะเดียวกันธนาคารแห่งประเทศไทยจะทำธุรกรรม Open Market Operations (OMOs) เพื่อรักษาระดับอัตราดอกเบี้ยนโยบายให้ใกล้เคียงอัตราที่กรรมการนโยบายการเงินกำหนด

นอกจากนี้ ทุกๆ ไตรมาสธนาคารแห่งประเทศไทยจะจัดทำรายงานแนวโน้มเงินเฟ้อเพื่อ (1) เสนอกรอบประมาณการภาวะเศรษฐกิจและแนวโน้มอัตราเงินเฟ้อ และ (2) ถ่ายทอดแนวความคิดของกรรมการนโยบายการเงินต่อสาธารณชนและอธิบายเหตุผลของการตัดสินใจนโยบายต่างๆ ดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินนโยบายการเงิน

2. การดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน

สถาบันการเงินเป็นองค์กรหลักทางการเงินของประเทศที่ทำหน้าที่จัดสรรทรัพยากรในเศรษฐกิจ โดยเป็นสื่อกลางในการระดมเงินออมจากผู้ลงทุน สถาบันการเงินมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับภาคเศรษฐกิจต่างๆ ทั้งภายในและนอกประเทศ มีความอ่อนไหวต่อความเสี่ยงและความผันผวน และสามารถส่งผ่านผลกระทบไปยังภาคเศรษฐกิจอื่นๆ สถาบันการเงินที่มีประสิทธิภาพและมั่นคงทั้งระบบจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญของการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมั่นคงในประเทศไทยธนาคารพาณิชย์เป็นสื่อกลางทางการเงินที่สำคัญที่สุด ดังนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักในการรักษาเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงิน โดยกำกับตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความโปร่งใส และส่งเสริมให้สถาบันการเงินมีธรรมาภิบาลและบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดนโยบายด้านสถาบันการเงินตามแนวคิดดังต่อไปนี้

2.1 การกำกับดูแลตามแนวความเสี่ยง (Risk-based Supervision)

ก. สถาบันการเงินจะต้องมีเงินกองทุนที่รองรับความเสี่ยงอย่างเพียงพอ (Capital Adequacy) เนื่องจากสถาบันการเงินดำเนินธุรกิจโดยการระดมเงินฝากจากประชาชนเพื่อนำไปใช้ในการให้กู้ยืมหรือดำเนินธุรกิจซึ่งมีความเสี่ยงว่าอาจเกิดความเสียหาย สถาบันการเงินจึงต้องมีความแข็งแกร่งทางการเงิน โดยเฉพาะการมีเงินกองทุนที่เพียงพอกับความเสี่ยง เพื่อเป็นด่านแรกในการรองรับความเสียหายก่อนที่จะไปกระทบผู้ฝากเงิน

ข. สถาบันการเงินจะต้องมีการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม (Risk Management) เนื่องจากสถาบันการเงินต้องเผชิญกับความท้าทายต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญได้แก่ วิวัฒนาการทางการเงินใหม่ๆ ผลิตภัณฑ์ทางการเงินรูปแบบใหม่และการแข่งขันที่เข้มข้นขึ้น ทั้งจากสถาบันการเงินด้วยกันเองและ Non-bank ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันการเงินต้องสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างคล่องตัว รวดเร็ว เพื่อรองรับพลวัตจากความเสี่ยงที่ซับซ้อนและมากขึ้น ในเรื่องนี้ ให้ความสำคัญกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถาบันการเงินในการจัดให้มีระบบการบริหารความเสี่ยงที่แข็งแกร่ง สอดรับกับรูปแบบธุรกิจและกลยุทธ์ของตน และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมถึงการมีเครื่องมือที่เหมาะสมในการบริหารความเสี่ยง ซึ่งมีที่สำคัญ 5 ด้าน คือ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านเครดิต ความเสี่ยงด้านตลาด ความเสี่ยงด้านสภาพคล่องและความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

ค. สถาบันการเงินจะต้องมีการบริหารงานที่ได้มาตรฐานและมีธรรมาภิบาล (Good Corporate Governance) สถาบันการเงินจะมีความมั่นคงได้ ต้องได้รับความเชื่อมั่นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหลาย (Stakeholders) ไม่ใช่เฉพาะผู้ฝากเงิน ผู้เล่นในตลาดการเงินและผู้ลงทุน แต่ยังรวมถึงสังคมในวงกว้าง ดังนั้นนอกจากการบริหารความเสี่ยงทางการเงินให้ดีแล้ว สถาบันการเงินยังต้องบริหารความเสี่ยงทางชื่อเสียงด้วย (Reputational Risk) โดยคณะกรรมการสถาบันการเงินและผู้บริหารต้องมีระบบบริหารที่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม มีธรรมาภิบาลที่เป็นที่ยอมรับหลีกเลี่ยงการสร้างความเสี่ยงหรือภัยต่อสังคม และมีความเป็นธรรมต่อผู้บริโภค

2.2 มาตรฐานสากล

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับปรุงแนวทางการกำกับดูแลและตรวจสอบสถาบันการเงินอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลที่กำหนดโดย Basel Committee¹ on Banking Supervision เช่น Basel Core Principles for Effective Banking Supervision ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงสามารถมีความมั่นใจในกระบวนการกำกับดูแลธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ว่ามีขั้นตอนที่ชัดเจน โปร่งใส และมีความเป็นมืออาชีพทุกขั้นตอน ตั้งแต่การพิจารณาให้ใบอนุญาต การออกเกณฑ์กำกับดูแลที่เพียงพอกับความจำเป็นและตรวจสอบความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการแก้ไขฐานะของสถาบันการเงินที่มีปัญหาอย่างทันที่และการประสานงานกับผู้กำกับดูแลสถาบันการเงินทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้มีการกำกับตรวจสอบอย่างทั่วถึงและป้องกันการใช้ประโยชน์จากความแตกต่างของเกณฑ์กำกับดูแล นอกจากนี้ในกระบวนการกำกับดูแลสถาบันการเงินธนาคารแห่งประเทศไทย ยังคำนึงถึงมาตรฐานสากลในด้านอื่นๆ รวมทั้งส่งเสริมให้ระบบสถาบันการเงินมีโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ เพื่อสนับสนุนให้การกำกับตรวจสอบสถาบันการเงินมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น เช่น มาตรฐานบัญชี การเผยแพร่ข้อมูลของสถาบันการเงินอย่างโปร่งใสเพียงพอและทันการ สามารถเปรียบเทียบได้ ซึ่งจะช่วยให้สาธารณชนทั้งผู้ฝาก ผู้กู้ นักวิเคราะห์และบุคคลทั่วไปสามารถประกอบการตัดสินใจในการใช้บริการหรือทำธุรกิจได้อย่างเหมาะสม และร่วมในการสอดส่องดูแลการดำเนินงานของสถาบันการเงินได้ด้วย ธนาคารแห่งประเทศไทยอยู่ในระหว่างการปรับเปลี่ยนแนวทางการกำกับดูแลให้สถาบันการเงินมีเงินกองทุนที่เพียงพอตามแนวทางของ Basel II โยจะนำมาบังคับใช้กับสถาบันการเงินทุกแห่งในปี พ.ศ. 2551 เงินกองทุนที่คำนวณตามหลักเกณฑ์ใหม่นี้จะสอดคล้องกับความเสี่ยงของสถาบันการเงิน ได้ดียิ่งขึ้นตามภาวะตลาดการเงินที่มีความซับซ้อนขึ้น และครอบคลุมประเภทความเสี่ยงที่สำคัญจากการ

¹ Basel Committee: คณะกรรมการกำกับดูแลเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel

Basel เป็นเกณฑ์มาตรฐานสากลหนึ่งที่ผู้กำกับดูแลในประเทศต่างๆ นำมาปรับใช้ในการกำกับดูแลการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน

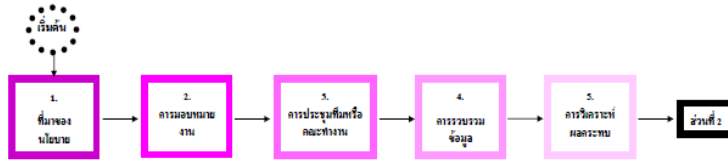
ดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงินแต่ละแห่ง โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะมีบทบาทในการ ทบทวนกระบวนการประเมินความเสี่ยงของเงินกองทุนและกลยุทธ์การดำรงเงินกองทุนของ สถาบันการเงินเพื่อให้แน่ใจว่าสถาบันการเงินมีกระบวนการที่ถูกต้องและเหมาะสม

ธนาคารแห่งประเทศไทยมีกระบวนการที่ชัดเจนและโปร่งใสในการกำหนด นโยบายและหลักเกณฑ์ การกำกับดูแลสถาบันการเงิน (รายละเอียดดังแสดงในภาพที่ 3.2) กล่าวคือ มีการศึกษาและวิเคราะห์เหตุผล ความจำเป็น ข้อดี ข้อเสีย มาตรฐานสากล แนวทางปฏิบัติใน ประเทศใกล้เคียงผลกระทบต่อระบบสถาบันการเงิน โดยมีการรับฟังความเห็นจากสถาบันการเงิน รวมทั้งต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.*) หลังจากออก นโยบายและหลักเกณฑ์การกำกับแล้ว ยังมีการติดตามผลกระทบและปรับปรุงตามความเหมาะสม อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่ากระบวนการกำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์การกำกับสถาบัน การเงินมีความเหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มีประสิทธิผล และไม่เป็นการกระทบสถาบัน การเงินโดยไม่จำเป็น สาธารณชนสามารถเรียกดูข้อมูลของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยและ หนังสือเวียนจากประกาศในราชกิจจานุเบกษาและ Website ของธนาคารแห่งประเทศไทย

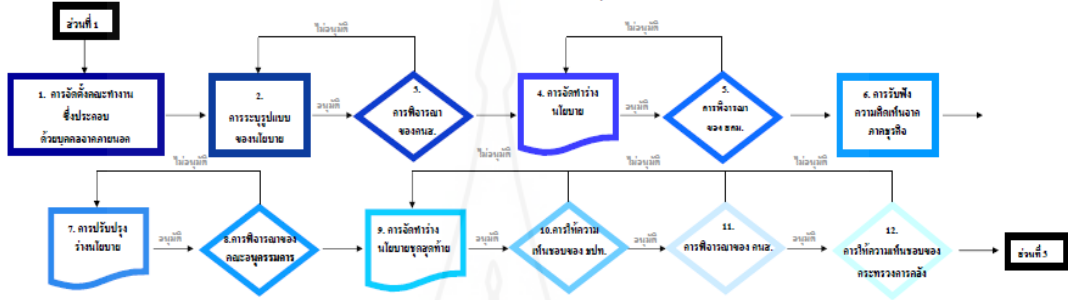

* กนส. ประกอบด้วย ผู้ว่าการ รองผู้ว่าการ 2 ท่าน ผู้ช่วยผู้ว่าการ 2 ท่าน ที่ดูแลการกำกับสถาบันการเงินและผู้อำนวยการอาวุโสของ ธปท. ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง, เลขานุการ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เลขานุการ คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เลขานุการ คณะกรรมการกำกับการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า และผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน

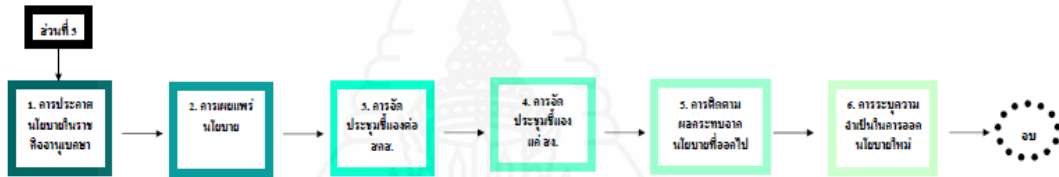
ส่วนที่ 1 การเตรียมการกำหนดนโยบาย

ส่วนที่ 2 การจัดทำนโยบายและการอนุมัติ

ส่วนที่ 3 การบังคับใช้นโยบาย

คำย่อ

- สปท. หมายถึง ธนาคารแห่งประเทศไทย
- สกส. หมายถึง สายกำกับสถาบันการเงิน
- ส.จ. หมายถึง สถาบันการเงิน

ภาพที่ 3.2 ขั้นตอนการกำหนดนโยบายสถาบันการเงิน

3. การดำเนินงานของคณะกรรมการระบบการชำระเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้กำหนดนโยบายด้านระบบการชำระเงิน เพื่อกำกับดูแลและสนับสนุนให้ระบบการชำระเงินในประเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มั่นคง และปลอดภัย เพื่อช่วยสนับสนุนการทำธุรกรรมการค้าและการเงินให้เป็นอย่างรวดเร็วและคล่องตัว

วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

แผนกลยุทธ์ระบบการชำระเงิน 2553 ได้กำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ดังนี้

1. ขยายการใช้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ใช้บริการทุกกลุ่มให้มากขึ้น
 - มีแนวทางแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคที่ขัดขวางการใช้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์
 - มีแนวทางส่งเสริมการใช้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ให้แพร่หลาย
 - มีแนวทางให้เกิดความเท่าเทียมระหว่างผู้ให้บริการ โดยเฉพาะส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
2. มีมาตรการในการลดการใช้เงินสด
 - มีแนวทางลดการใช้เงินสดในภาคธุรกิจที่มีการใช้เงินสดสูง
 - มีแนวทางให้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์สามารถเป็นทางเลือกใช้แทนเงินสด
3. มีโครงสร้างค่าธรรมเนียมที่เหมาะสม เป็นธรรม และส่งเสริมการใช้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์
 - มีการกำหนดค่าธรรมเนียมที่คำนึงถึงต้นทุนการให้บริการ
 - มีค่าธรรมเนียมที่เป็นธรรมและสร้างความเท่าเทียมระหว่างผู้ให้บริการ
 - มีโครงสร้างค่าธรรมเนียมที่เอื้อให้เกิดการแข่งขันระหว่างผู้ให้บริการและส่งเสริมการใช้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์
4. นำกฎหมายที่รองรับระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม มีการยอมรับเอกสารหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ให้สามารถใช้เป็นหลักฐานตามกฎหมายและทำธุรกรรมได้อย่างแท้จริง
5. มีมาตรฐานและแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายต่างๆ เพื่อลดภาระต้นทุนของผู้ให้บริการ มีมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างผู้ให้บริการ ในการปฏิบัติตามกฎหมาย
6. มีการพัฒนาระบบการชำระเงินที่สนับสนุนการทำการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
7. มีการกำกับดูแลให้ระบบการชำระเงินดำเนินไปอย่างมั่นคงปลอดภัย มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับมาตรฐานสากลและสนับสนุนให้เกิดความเชื่อมั่นต่อระบบการเงินและระบบสถาบันการเงิน มีแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพด้านการกำกับดูแลระบบการชำระเงินให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินงานตามวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์

แนวทางดำเนินการเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ได้กำหนดเป็นแผนงาน และจัดตั้งคณะทำงานด้วยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้บริการชำระเงิน ผู้ใช้บริการ หน่วยงานด้านกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้ให้บริการเครือข่ายหรือระบบที่สนับสนุน การให้บริการชำระเงินแต่งตั้งตัวแทนมาเป็นคณะทำงาน โดย ธปท. จะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการ ประสานความร่วมมือ และจัดเวทีเพื่อให้เกิดรูปแบบความร่วมมือที่เหมาะสมต่อไป คณะทำงาน ดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

1. คณะทำงานส่งเสริมการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ในระดับผู้บริโภค (ทอบ.)
2. คณะทำงานส่งเสริมการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ในระดับผู้ประกอบการ (ทอป.)
3. คณะทำงานต้นทุนและค่าธรรมเนียมการให้บริการชำระเงินของธนาคารพาณิชย์ (ทตณ.)
4. คณะทำงานกำหนดมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติด้านระบบการชำระเงิน (ทมป.)
5. คณะทำงานจัดทำร่างกฎหมายระบบการชำระเงิน (ทกร.)
6. คณะที่ปรึกษาระบบบาทเนต
7. คณะทำงานเพื่อการเชื่อมโยงระบบบาทเนตกับต่างประเทศ (ทชบ.)
8. Steering Committee การเชื่อมโยงระบบการชำระเงินรายย่อยระหว่างประเทศ ในกลุ่ม ASEAN และบางประเทศในแถบเอเชีย
9. Technical Committee การเชื่อมโยงระบบการชำระเงินรายย่อยระหว่าง ประเทศในกลุ่ม ASEAN และบางประเทศในแถบเอเชีย
10. คณะทำงาน โครงการพัฒนาระบบการชำระเงินเพื่อการค้าและการลงทุน ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (ทพช.)
11. คณะที่ปรึกษาโครงการพัฒนาระบบการชำระเงินเพื่อการค้าและการลงทุน ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (ปพช.)

ธนาคารแห่งประเทศไทยมีหน้าที่ในการกำกับดูแลระบบการชำระเงินและธุรกิจ บริการการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้การชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มั่นคง ปลอดภัย น่าเชื่อถือ และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

การกำกับดูแลระบบการชำระเงิน เป็นภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดูแลให้ระบบการชำระเงินตลอดจนการให้บริการด้านการชำระเงิน มีความมั่นคงปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ ซึ่งนำไปสู่การมีเสถียรภาพของระบบการเงินและสถาบันการเงิน โดยการกำกับดูแลของ ธปท. จะดำเนินการสอดคล้องกับมาตรฐานสากล

ธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์เป็นหนึ่งในบริการที่ ธปท. กำกับดูแล รวมไปถึงบริการการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ เพื่อเสริมสร้างความน่าเชื่อถือ การยอมรับในระบบข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และป้องกันความเสียหายต่อสาธารณชน รวมทั้งเพื่อผลักดันบริการการชำระเงินของประเทศไปสู่มาตรฐานที่สูงขึ้นและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

4. การดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

ฝ่ายตรวจสอบกิจการภายใน มีหน้าที่ตรวจสอบกิจการและการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า ส่วนงานต่างๆ มีการบริหารความเสี่ยงที่สำคัญอย่างเพียงพอและเหมาะสม มีระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิผล มีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ คำสั่ง และระเบียบพิธีปฏิบัติของธนาคารแห่งประเทศไทย และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์หลักของธนาคารแห่งประเทศไทย งานตรวจสอบกิจการภายในมีวัตถุประสงค์หลัก พันธกิจ ขอบเขตการตรวจสอบภายใน ขอบเขตอำนาจ ความเป็นอิสระ ความรับผิดชอบต่อนักที่ ภาระหน้าที่ ฝ่ายตรวจสอบกิจการภายในและโครงสร้างฝ่ายตรวจสอบกิจการภายใน รายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์หลัก

วัตถุประสงค์หลักของฝ่ายตรวจสอบกิจการภายใน คือ เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานของธนาคารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการให้ความมั่นใจและคำปรึกษาอย่างเป็นอิสระและเที่ยงธรรม ในแนวทางที่มุ่งการเพิ่มคุณค่าและการปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ โดยนำข้อกำหนดและวิธีการที่เป็นระบบมาใช้ในการประเมินและปรับปรุงประสิทธิผลของกระบวนการบริหารความเสี่ยง ควบคุมภายในและธรรมาภิบาล

พันธกิจ

พันธกิจงานตรวจสอบภายในมี 3 ประเด็นใหญ่ ดังนี้

- 1) ปฏิบัติงานตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิผลและเพิ่มคุณค่าแก่งานของธนาคาร
- 2) ให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหาร เพื่อปรับปรุงประสิทธิผลของกระบวนการบริหารความเสี่ยง ควบคุมภายใน และธรรมาภิบาล

3) เสริมสร้างให้เกิดความตระหนักถึงความเสี่ยง รวมทั้งให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารเพื่อสนับสนุนให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติงานของธนาคาร

ขอบเขตการตรวจสอบภายใน

ขอบเขตการตรวจสอบภายในมี 2 อย่าง ดังนี้

1) สอบทานว่า กระบวนการบริหารความเสี่ยง ควบคุมภายใน และธรรมาภิบาลของธนาคาร มีความเหมาะสมและมีประสิทธิผลในประเด็นต่อไปนี้

- มีการระบุประเด็นความเสี่ยงและการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม
- มีการปฏิสัมพันธ์ในระหว่างกลุ่มผู้บริหารตามความจำเป็นและเหมาะสม
- มีข้อมูลที่สำคัญทางด้านการเงิน การบริหาร และการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และทันกาล
- มีการปฏิบัติตามนโยบายข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- มีการจัดหาและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการป้องกันความเสียหายอย่างเพียงพอ
- มีการบริหาร โครงการและแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพและการปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง
- มีการดำเนินการอย่างเหมาะสมเกี่ยวกับผลกระทบของการบังคับใช้กฎหมายหรือกฎเกณฑ์ต่างๆ

2) ดำเนินการตรวจสอบเป็นกรณีพิเศษตามความจำเป็น

ขอบเขตอำนาจ

1) ให้ผู้ตรวจสอบมีอำนาจดำเนินการ ดังนี้

- เข้าถึงทุกหน้าทำงาน สินทรัพย์ ข้อมูล และเอกสารหลักฐานของส่วนงานผู้รับตรวจ เท่าที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานตรวจสอบ
- ขอให้ผู้เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำเกี่ยวกับข้อมูลตามความจำเป็นในเวลาอันควร
- สามารถปรึกษาหารือกับคณะกรรมการตรวจสอบได้ตามความเหมาะสม
- จัดสรรทรัพยากร กำหนดความถี่ กำหนดเนื้อหา กำหนดขอบเขต และพิจารณาใช้เทคนิคต่างๆ ที่จำเป็นในการตรวจสอบเพื่อให้การปฏิบัติงานตรวจสอบภายในบรรลุวัตถุประสงค์

- ขอความสนับสนุนด้านบุคลากรที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องทั้งจากภายในและภายนอกธนาคาร

2) ให้ส่วนงานต่างๆ ของธนาคารให้ความร่วมมือ ดังนี้

- อำนวยความสะดวกในการเข้าตรวจสอบ
- ให้ข้อมูลที่เป็นและถูกต้องแก่ผู้ตรวจสอบโดยมิชักช้า
- ในกรณีที่มีการปฏิบัติโดยมิชอบ หรือมีเหตุอันชวนสงสัยว่าจะมีการปฏิบัติโดยมิชอบ ให้แจ้งฝ่ายตรวจสอบกิจการภายในทราบในทันที
- ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงระบบการควบคุม ต้องรายงานให้ฝ่ายตรวจสอบกิจการภายในทราบในเวลาอันควร

3) สำหรับงานนอกขอบเขตอำนาจหน้าที่ของฝ่ายตรวจสอบกิจการภายใน มีดังนี้

- การดำเนินการใดๆ อันเป็นการปฏิบัติงานในหน้าที่งานประจำของส่วนงานอื่นในธนาคาร
- การจัดทำหรืออนุมัติรายการบัญชี
- การสั่งการกับเจ้าหน้าที่ในสังกัดส่วนงานอื่น เว้นแต่เจ้าหน้าที่นั้นได้รับมอบหมายอย่างเป็นทางการให้ร่วมในทีมผู้ตรวจสอบหรือได้รับมอบหมายให้ช่วยงาน ผู้ตรวจสอบหรือทีมผู้ตรวจสอบ

ความเป็นอิสระ

เพื่อให้การปฏิบัติงานตรวจสอบดำเนินการได้อย่างเป็นอิสระ ให้ฝ่ายตรวจสอบกิจการภายใน รายงานตรงต่อผู้ว่าการทั้งในด้านการดำเนินการและการบริหาร และรายงานต่อคณะกรรมการตรวจสอบตามกรอบที่กำหนดไว้ในข้อ 6

ความรับผิดชอบต่อหน้าที่

ผู้อำนวยการอาวุโสฝ่ายตรวจสอบกิจการภายใน มีหน้าที่รับผิดชอบต่อผู้ว่าการและคณะกรรมการตรวจสอบในเรื่องดังนี้

1) เสนอผลการประเมินความเพียงพอ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการบริหารความเสี่ยง ควบคุมภายใน และธรรมาภิบาลของส่วนงานภายในขอบเขตการตรวจสอบภายในตามข้อ 3

2) เสนอรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นสำคัญของกระบวนการควบคุม พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับปรุง

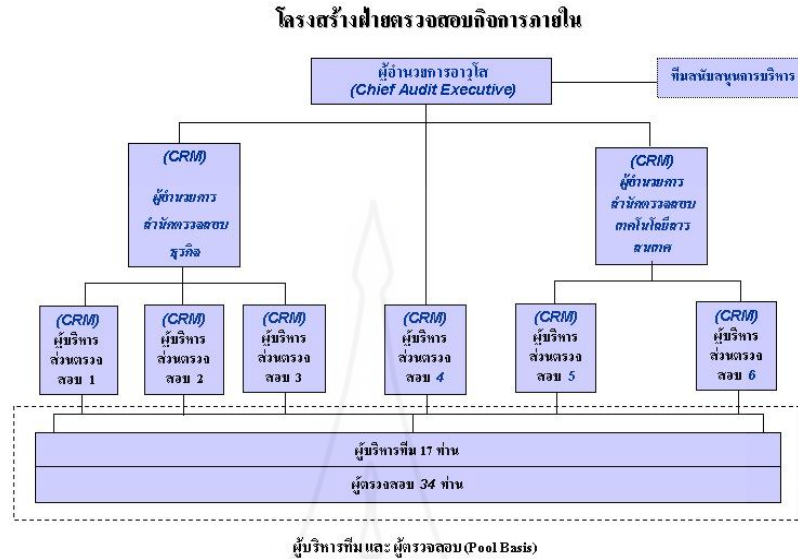
3) เสนอข้อมูลเกี่ยวกับสถานะและผลการดำเนินการตามแผนการตรวจสอบประจำปี รวมทั้งความเพียงพอของทรัพยากรในฝ่ายตรวจสอบกิจการภายใน

ภาระหน้าที่ ฝ่ายตรวจสอบกิจการภายใน

ฝ่ายตรวจสอบกิจการภายในมีภาระหน้าที่ดังนี้

- 1) จัดทำและปรับปรุงแผนการตรวจสอบประจำปี โดยใช้เกณฑ์ความเสี่ยง (Risk-based Approach) ตามความเหมาะสม เสนอคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อพิจารณาทบทวนก่อนเสนอคณะกรรมการผู้บริหารระดับสูงพิจารณาอนุมัติ
- 2) ดำเนินการตามแผนการตรวจสอบประจำปีที่ได้รับอนุมัติ รวมทั้งโครงการหรืองานพิเศษอื่นตามความจำเป็นและที่ได้รับมอบหมาย
- 3) ดำเนินการฝึกอบรมและพัฒนาให้ผู้ตรวจสอบมีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ อย่างเพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานตามวิชาชีพ
- 4) ประเมินกระบวนการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงของระบบงานที่มีการเปลี่ยนแปลงสำคัญหรือระบบงานที่เกิดขึ้นใหม่ ทั้งนี้เพื่อกำหนดระดับความเสี่ยงและเสนอวิธีการจัดการกับความเสี่ยงที่เหมาะสม
- 5) เสนอรายงานการตรวจสอบเป็นประจำต่อผู้ว่าการและคณะกรรมการตรวจสอบ
- 6) ช่วยตรวจสอบงานที่สงสัยว่าจะมีการทุจริตในองค์กรและรายงานผลต่อผู้ว่าการและคณะกรรมการตรวจสอบ
- 7) เพื่อประโยชน์ในการกำหนดขอบเขตงานตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ควรประสานงานกับผู้ตรวจสอบภายนอก

โครงสร้างฝ่ายตรวจสอบกิจการภายใน

ภาพที่ 3.3 โครงสร้างฝ่ายตรวจสอบกิจการภายใน

ฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินได้แบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ การตรวจสอบ ณ สถานที่ทำการของสถาบันการเงิน (On-site Examination) และการวิเคราะห์และติดตามฐานะ (Off-site Examination) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การตรวจสอบ ณ สถานที่ทำการของสถาบันการเงิน (On-site Examination)

1) ขอบเขตการตรวจสอบ ณ สถานที่ทำการของสถาบันการเงิน สายกำกับสถาบันการเงินได้กำหนดขอบเขตการตรวจสอบสถาบันการเงิน 3 ด้าน ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ขอบเขตการตรวจสอบ ณ สถานที่ทำการของสถาบันการเงิน

1. ตรวจสอบฐานะผลการดำเนินงาน และการบริหารความเสี่ยงในด้านต่างๆ	2. ตรวจสอบเครื่องมือหรือแบบจำลองการบริหารความเสี่ยง	3. ตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์	- ประเมินและติดตามพัฒนาการของเครื่องมือหรือแบบจำลองความเสี่ยง	- ประเมิน วิเคราะห์ และติดตามการบริหารและการปฏิบัติงานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ความเสี่ยงด้านเครดิต	- ประเมินและติดตามกระบวนการประเมินความเพียงพอของเงินกองทุนภายใต้หลักเกณฑ์ Basel II-Pillar2	
- ความเสี่ยงด้านตลาด		
- ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง		
- ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ		
- ความเพียงพอของเงินกองทุน		
- ความเพียงพอของการกันเงินสำรอง		
- การปฏิบัติตามกฎหมาย	- กำหนดแนวทางที่พึงปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยง	
- ระบบบริหารตามหลักธรรมาภิบาล		

2) การกำหนดความถี่ของการตรวจสอบ

ความถี่ของการตรวจสอบพิจารณาจากผลการจัดระดับความเสี่ยงโดยรวมของสถาบันการเงินที่ได้จากการตรวจสอบในครั้งก่อนเป็นหลัก ตามเกณฑ์ดังนี้

2.1) สถาบันการเงินทุกประเภทที่อยู่ภายใต้การกำกับตรวจสอบของธนาคารแห่งประเทศไทย ยกเว้นบริษัทบริหารสินทรัพย์เอกชน และ Non-bank

ตารางที่ 3.2 ความถี่ของการตรวจสอบ ณ สถานที่ทำการของสถาบันการเงิน

ระดับโดยรวมของสถาบันการเงิน	ความถี่ของการตรวจสอบ*
1	ปีละครั้ง
2	ปีละครั้ง
3	ปีละครั้ง
4	ปีละครั้ง
5	โดยมีการติดตามฐานะและการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด เข้าแทรกแซงและตรวจสอบตลอดปี

* กรณีสาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่มีระดับโดยรวม 1 หรือ 2 ตรวจสอบปีเว้นปี

2.2) บริษัทบริหารสินทรัพย์เอกชน และ Non-bank ตรวจสอบ ณ สถานที่ทำการ อย่างน้อยหนึ่งครั้ง ภายในระยะเวลา 3 ปี ทั้งนี้ ความถี่ในการตรวจสอบอาจเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ ตามสภาพปัญหา และการจัดระดับสถาบันการเงิน

3) การวิเคราะห์และติดตามฐานะ (Off-site Examination)

- ติดตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงฐานะการดำเนินงานของสถาบันการเงินและระบบสถาบันการเงินอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยใช้แนวทางเชิงการกำกับดูแลเป็นหลัก ผสมผสานกับแนวทางวิเคราะห์และติดตามฐานะตามกฎหมาย

- ประเมินฐานะและความเสี่ยง โดยรวมกลุ่มธุรกิจการเงินของสถาบันการเงิน เพื่อประเมินผลกระทบต่อฐานะและความมั่นคงของสถาบันการเงินในอนาคตเพื่อสามารถเตรียมการป้องกันหรือวางแนวทางแก้ไขปัญหาได้ล่วงหน้า

- ร่วมกำหนดขอบเขตการตรวจสอบให้สอดคล้องกับความเสี่ยงที่มีอยู่ของสถาบันการเงิน

ภาพที่ 3.4 ภาพรวมของการกำกับตรวจสอบสถาบันการเงิน

5. การดำเนินงานของคณะกรรมการจัดการกองทุน

คณะกรรมการจัดการกองทุนประกอบด้วย ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลังเป็นรองประธานกรรมการและกรรมการอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ไม่เกินเก้าคน ซึ่งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี และหากพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน ทั้งนี้โดยให้ผู้จัดการเป็นเลขานุการคณะกรรมการจัดการกองทุน

การบริหารงานของกองทุน ดำเนินการโดยคณะกรรมการจัดการกองทุน ซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงานและให้ผู้จัดการกองทุนเป็นผู้รับนโยบายและมติคณะกรรมการจัดการกองทุนไปดำเนินการ

หลังจากออกพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 และ พ.ศ. 2528 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้จัดตั้งฝ่ายจัดการกองทุน มีหน้าที่ดำเนินงานของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน โดยงานของฝ่ายจัดการกองทุนครอบคลุมถึงการกำหนดวิธีการและมาตรการในการให้ความช่วยเหลือสถาบันการเงิน และผู้ฝากเงินที่อยู่ในข่ายควรได้รับความช่วยเหลือ ติดตามภาวะตลาดเงินและตลาดทุน เพื่อพิจารณา

ผลกระทบที่อาจมีต่อฐานะและการดำเนินงานของสถาบันการเงินที่ได้รับความช่วยเหลือศึกษาเพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟูระบบสถาบันการเงิน พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ข้อบังคับและเงื่อนไขต่างๆ ในการดำเนินกิจการกองทุนฯ เสนอแนะการลงทุน และการบริหารทรัพย์สินของกองทุน ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลเพื่อให้ทราบฐานะการดำเนินงานและความเคลื่อนไหวของสถาบันการเงินตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของกองทุนตามนโยบาย และข้อบังคับที่คณะกรรมการจัดการกองทุนกำหนด

การดำเนินงานของธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สภาพการดำเนินงานของธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในปี 2551-2553 โดยอิงตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมของรัฐบาล และจัดตั้งปฏิบัติมาตรการด้านผลกระทบวิกฤตการณ์การเงินของโลกและการแก้ไขภัยธรรมชาติภายในประเทศ คาดว่าจะดำเนินการได้สำเร็จในปี 2553 เพื่อคุ้มครองมหภาคด้านเงินตราและเพื่อเสถียรภาพทางการเงินแห่งชาติ โดยเงินกิบแข็งค่าหรืออ่อนค่าไม่เกินร้อยละ 5 รั้งประกันคลังสำรองเงินตราต่างประเทศ ให้นำสินค้านำเข้าได้มากกว่า 5 เดือน กำหนดปริมาณเงินรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 และฐานเงินตราให้เพิ่มขึ้นร้อยละ 34 ราคาสินค้าให้เพิ่มขึ้นร้อยละ 25.7 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 21.5 ของ GDP ทำให้อัตราส่วนเงินฝากที่เป็นเงินกิบต่อเงินฝากทั้งหมดได้ถึงร้อยละ 40 ขยายสินเชื่อให้เพิ่มขึ้นร้อยละ 26 หรือเท่ากับร้อยละ 13.5 ของ GDP เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ ธพล. และสถาบันการเงิน โดยเพิ่มการคุ้มครองและพัฒนาระบบธนาคารให้มีความมั่นคง แก้ไขหนี้ที่ไม่ออกผล (NPL) ให้ได้เป็นรูปธรรม พัฒนาระบบการเงิน พัฒนาระบบการชำระเงินให้สะดวกและทันสมัย

การดำเนินงานของธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ฝ่ายงานสำคัญๆ มีดังนี้

1. การรักษาเสถียรภาพเงินตราแห่งชาติ
2. การระดมเงินฝาก ปลดปล่อยสินเชื่อและแก้ไขหนี้ที่ไม่ออกผล
3. การคุ้มครองธนาคารธุรกิจและสถาบันการเงิน
4. งานตลาดเงินภายใน
5. งานบัญชีและการเปลี่ยนไปสู่ระบบทันสมัย
6. การพั้วพันสากล
7. งานตรวจสอบภายใน

มีรายละเอียดการดำเนินงานของแต่ละส่วนดังนี้

1. การรักษาเสถียรภาพเงินตราแห่งชาติ แบ่งเป็น 3 ด้านคือ

1.1 การปฏิบัตินโยบายเงินตรา ในปี 2551-2553 ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ดำเนินนโยบายแบบผ่อนปรน โดยปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระยะสั้นสกุลเงินบาท 4 ครั้ง จากร้อยละ 10 ต่อปี ในปี 2550 และร้อยละ 5 ในปี 2552 จนถึงปัจจุบัน การปรับโครงสร้างเงินฝากที่เป็นเงินบาทและเงินดอลลาร์สหรัฐให้สามารถคำนวณหลักทรัพย์ (พันธบัตร) ที่ไม่มีภาระผูกพันเข้าในเงินฝากบังคับปรับอัตราดอกเบี้ยซื้อ-ขายฝาก และซื้อขายขาดตัว เพื่อสร้างเงื่อนไขให้ตลาดมีการเคลื่อนไหว จำหน่ายพันธบัตรจำนวน 00 ล้านบาท และ 20 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2551 เพื่อระดมทุนสำหรับความจำเป็นพื้นฐานและเพื่อเป็นการสร้างผลิตภัณฑ์ให้แก่ตลาดพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย ผลักดันให้ตลาดการเงินเข้มแข็งและมีเสถียรภาพ

1.2 การปฏิบัตินโยบายอัตราแลกเปลี่ยน ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ดำเนินนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนตามกลไกตลาดที่มีการควบคุมโดยรัฐ โดยกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาท/เงินดอลลาร์สหรัฐ ประจำวัน เพื่อให้เป็นอัตราอ้างอิงแก่ธนาคารธุรกิจและร้านแลกเปลี่ยนให้อยู่ในระดับร้อยละ 0.25 และส่วนต่างระหว่างอัตราซื้อขายระหว่างเงินบาท/บาท และเงินบาท/ยูโร ไม่เกินร้อยละ 0.5 ส่วนสกุลอื่นๆ ไม่เกินร้อยละ 2 ติดตามการเคลื่อนไหวซื้อขายเงินตราต่างประเทศนอกระบบ โดยขอความร่วมมือกับตำรวจเศรษฐกิจให้กำกับดูแลการเคลื่อนไหวนี้ ให้เป็นไปตามปกติ เพื่อให้การซื้อ-ขายเงินตราต่างประเทศสกุลต่างๆ กับธนาคารธุรกิจให้เป็นไปตามเงื่อนไขต่างๆ ที่วางไว้ จะทำให้ตลาดเงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคารเคลื่อนไหวได้อย่างมั่นคง

1.3 การคุ้มครองเงินตราต่างประเทศและส่งเสริมการใช้เงินบาท ธนาคารแห่งประเทศไทย มีมาตรการการใช้เงินตราต่างประเทศและส่งเสริมการใช้เงินบาท โดยการปรับปรุงระเบียบการว่าด้วยการคุ้มครองเงินตราต่างประเทศและทรัพย์สินมีค่า ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริง ขณะนี้ผลักดันให้มีการติดฉลากราคาสินค้า ค่าบริการในการชำระสินค้าและบริการ ให้เป็นเงินบาท ทั้งภายในนครหลวงเวียงจันทน์และแขวงต่างๆ โดยปฏิบัติดังนี้

- 1) โฆษณาประชาสัมพันธ์การใช้เงินบาทหลายๆ รูปแบบ
- 2) ติดตาม ดูแล การติดราคาสินค้าและการชำระค่าบริการเป็นเงินบาทตามสถานที่ต่างๆ
- 3) ประสานขอความร่วมมือกับสื่อต่างๆ ในการติดราคาสินค้าและชำระค่าบริการให้เป็นเงินบาท

2. การระดมเงินฝาก ปล่อยสินเชื่อและแก้ไขหนี้ที่ไม่เกิดผล

2.1 การระดมเงินฝาก ธนาคารธุรกิจหลายแห่งระดมเงินฝากด้วยวิธีการหลายรูปแบบ เช่น ปรับอัตราดอกเบี้ยให้เหมาะสม ปรับปรุงและขยายกิจการให้ดีขึ้นมากขึ้น ทำให้มีเงินฝากเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปี 2551 เป็นร้อยละ 14.95 และร้อยละ 19.76 ของ GDP ร้อยละ 45.77 ของแผนการทั้งหมดและร้อยละ 20.9 ของ GDP ปี 2551 เงินฝากระยะสั้นที่เป็นเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 62.1 และปี 2553 เพิ่มขึ้นร้อยละ 61.5 ของเงินฝากทั้งหมด

2.2 การปล่อยสินเชื่อ ธนาคารได้ปรับปรุงนโยบายเกี่ยวกับสินเชื่อ คือ ได้ผ่อนปรนมาตรการการปล่อยสินเชื่อ โดยลดอัตราเสี่ยงเงินกู้รวมจากร้อยละ 1 เป็น 0.5 และนำเงินฝากระยะสั้นไปปล่อยสินเชื่อระยะยาวร้อยละ 30 โดยใช้หลักทรัพย์ค้ำประกัน ซึ่งแนะนำให้ธนาคารธุรกิจปรับปรุงระเบียบการและขั้นตอนการกู้ยืมให้รวดเร็วขึ้น และเพิ่มวงเงินกู้ตามนโยบายส่งเสริมการผลิตสินค้า แก้ปัญหาจากภัยน้ำท่วม การเลี้ยงสัตว์ปีกและขยายเวลาการชำระหนี้สำหรับผู้ประสบภัยน้ำท่วม

2.3 หนี้ที่ไม่เกิดผล ธนาคารธุรกิจได้ติดตามแก้ไขหนี้ที่ไม่เกิดผลและการปล่อยสินเชื่อใหม่อย่างใกล้ชิด ทำให้อัตราส่วนหนี้ที่ไม่เกิดผลกับยอดสินเชื่อลดลงจากร้อยละ 6.20 เป็นร้อยละ 4.42 การแก้ไขหนี้ที่ไม่เกิดผล (NPL) ของธนาคารธุรกิจได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การขายหลักทรัพย์ การส่งฟ้องศาล การขายหนี้ให้กับศูนย์เก็บซื้อหนี้และรับบริการรับฝากหนี้ในปี 2551 ศูนย์เก็บซื้อหนี้ฯ สามารถเก็บหนี้ได้ 2.255 ล้านกีบ และปี 2552 เก็บได้ 1.654 ล้านกีบ

3. การคุ้มครองธนาคารธุรกิจและสถาบันการเงิน

เพื่อรับประกันความมั่นคงของระบบธนาคารและสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งสปป.ลาว ได้ร่างกฎหมายและระเบียบการว่าด้วย ธนาคารธุรกิจ ธุรกิจให้เช่า เชื่ค การรักษาความมั่นคง แบบรายงานสำหรับธนาคารธุรกิจและสถาบันการเงิน ข้อกำหนดว่าด้วยการรับฝากเงินจากสถาบันการเงิน การออมทรัพย์ โดยใช้สมุดคู่มือ พร้อมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทราบโดยทั่วไป ธนาคารธุรกิจได้ปรับปรุงจัดระเบียบการบริหาร การจัดการให้ดีขึ้น ทันสมัยขึ้น หนี้ที่ไม่เกิดผลที่มีเป็นจำนวนมาก ได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสม ฐานะการเงินของธนาคารมีผลกำไรดีขึ้นตอบสนองต่อการปล่อยสินเชื่อเพื่อส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก ร่วมมือกับธนาคารการค้าต่างประเทศลาวเพื่อเป็นธนาคารมหาชนและร่วมมือกับธนาคารธุรกิจต่างประเทศขยายสาขา ซึ่งในปี 2552 สามารถขยายสาขาได้ถึง 5 แห่ง มีหน่วยบริการ 24 แห่ง

4. งานตลาดเงินภายใน

ได้ร่างระเบียบการการ ส้างกิจกรรมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของตลาดเงินภายใน เช่น ตลาดพันธบัตรในประเทศ สปป.ลาว การกำหนดอัตราดอกเบี้ยซื้อ-ขายขาดตัว และอัตราดอกเบี้ยซื้อ-ขายฝากพันธบัตร

เพื่อเป็นการระดมทุนให้แก่โครงการก่อสร้างต่างๆ ของรัฐบาล ธนาคารแห่ง สปป.ลาว ได้จำหน่ายพันธบัตร 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 จำนวน 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2551 มีอายุการไถ่ถอน 6 เดือน ครั้งที่ 2 จำนวน 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2552 มีอายุการไถ่ถอน 3 เดือน 6 เดือน และ 1 ปี สำหรับเงินก๊ีบและ 3 เดือน 6 เดือน สำหรับเงินดอลลาร์สหรัฐ และมีแผนการออกพันธบัตรภายในงวดที่ 3 ในปี 2552

5. งานบัญชีและการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบทันสมัย

ระบบบัญชีได้รับการปรับปรุงเข้าสู่มาตรฐานสากล เช่น จัดทำคู่มือการทำบัญชีปรับปรุงแบบฟอร์ม รายงานการเงินประจำปีของธนาคารธุรกิจ จัดอบรมสัมมนา ระบบบัญชีใหม่ การดำเนินการต่างๆ นี้สามารถดำเนินการแล้วเสร็จ 5 แห่ง ส่วนที่เหลือจะได้ดำเนินการต่อไป นอกจากนี้ยังได้ปรับปรุงระบบบัญชีใหม่ให้ศูนย์เก็บหนี้และรับฝากเก็บหนี้ จัดทำระบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการเช่าซื้อหลักทรัพย์และบัตรเครดิต เพื่อให้เป็นระบบที่ทันสมัย ธนาคารแห่ง สปป.ลาวร่วมมือกับบริษัท CSCC พัฒนาโปรแกรมบัญชี สร้างศูนย์สำรองข้อมูลห้องเก็บฐานข้อมูล สร้างโปรแกรมการโอนเงินระหว่างประเทศ โปรแกรมรายงานการส่งออก-นำเข้าสินค้าภายในประเทศ โปรแกรมระบบบริหารข้อมูลข่าวสาร (MIS) โปรแกรมติดตามเอกสารระหว่างส่วนงานต่างๆ ภายในธนาคารแห่ง สปป.ลาว สนับสนุนให้ธนาคารธุรกิจยกระดับการให้บริการที่ทันสมัย เช่น การบริการแบบประตูดียว (Full Teller) การให้บริการตู้ ATM ขยายและติดตั้งเครื่องรูดบัตร (POS) เป็นต้น นอกจากนี้ธนาคารแห่ง สปป.ลาว ยังได้สร้างโปรแกรมการให้บริการ Phone Banking Internet Banking E-Banking และยกระดับการให้บริการบัตร ATM ที่สามารถโอนเงินได้ ชำระค่าสาธารณูปโภคได้และการเบิกจ่ายเงินเดือนให้กับพนักงานในองค์กรต่างๆ

6. กรมพัวพันร่วมมือสากล

กรมพัวพันร่วมมือสากลได้รับความร่วมมือจากหลายๆ ประเทศหลายๆ ฝ่าย จนประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง

- ความร่วมมือสองฝ่าย ได้แก่ ธนาคารแห่งรัฐเวียดนาม ธนาคารจีน ธนาคารพัฒนาชาติจีน ธนาคารแห่งชาติกัมพูชา ธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารกลางลูกซัมเบิร์ก มีการแลกเปลี่ยนความรู้ด้านวิชาการ การฝึกอบรมพนักงานและข้อตกลงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเงิน โดยเฉพาะ การทำข้อตกลงระหว่างธนาคารแห่ง สปป.ลาวกับธนาคารแห่งรัฐเวียดนาม ในการ

แลกเปลี่ยนข้อมูลการคุ้มครองธนาคารธุรกิจกับธนาคารพัฒนาแห่งชาติจีน เป็นการให้บริการเงินกู้ และเงินช่วยเหลือที่ไม่มีข้อผูกพันใดๆ ทำตอบกับธนาคารแห่งชาติกัมพูชา เป็นต้น ความร่วมมือกับชาติต่างๆ ในด้านการเงินการธนาคารที่ประเทศ สปป.ลาว ได้รับที่สำคัญๆ ได้แก่

1. ธนาคารการค้าต่างประเทศลาว ร่วมมือกับธนาคารร่วมธุรกิจลาว-เวียดนามและธนาคารพัฒนาและการลงทุนของเวียดนาม (BIDV) ตั้งบริษัทประกันภัยลาว-เวียดนาม ในปี 2551 ลงนามความร่วมมือกับธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM BANK) ตั้งธนาคารธุรกิจร่วมกับธนาคารจากชาติตะวันตกและเตรียมการร่วมมือกับธนาคารฟูเทียนชานานจากจีน

2. ธนาคารพัฒนาลาวกับธนาคารไทยพาณิชย์และธนาคารส่งเสริมธุรกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมจากประเทศไทย

3. ธนาคารส่งเสริมกิจกรรม เตรียมการร่วมมือกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์แห่งประเทศไทย (ธกส.)

นอกจากนี้ ยังมีความร่วมมือกับองค์กรหรือสถาบันสากล เช่น JICA KOICA AUSAID ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการต่างๆ

- ความร่วมมือหลายฝ่าย ได้แก่ ธนาคารพัฒนาอาเซียน (ADB) ธนาคารโลก (WB) กองทุนการเงินสากล (IMF) และการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การค้าโลก (WTO) ทำให้การดำเนินงานโครงการต่างๆ เช่น โครงการแก้ไขความยากจน (PRSO) โครงการเงินกู้ปรับเปลี่ยนมหภาค เป็นต้น

- ความร่วมมือในประเทศ จัดการประชุมปฏิบัติการคณะรัฐมนตรีกระทรวงการเงินของประเทศ สปป.ลาว กับผู้ว่าการธนาคารและรองผู้ว่าการธนาคารอาเซียน (AFMM) และอาเซียน + 3 (AFMM + 3)

7. งานการตรวจตราภายใน

ธนาคารธุรกิจดำเนินการควบคุมและตรวจตราความเคลื่อนไหวด้านการเงิน และปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับอย่างเคร่งครัด ไม่ว่าจะเป็นการเบิกจ่ายเงินตามโครงการต่างๆ การตรวจสอบบัญชี การทำลายธนบัตร และงานเฉพาะกิจตามที่ได้รับมอบหมาย ในการประชุมธนาคารทั่วประเทศ เมื่อปี พ.ศ. 2550 และ 2551 คณะประชุมได้ร่างข้อตกลงว่าด้วยการจัดตั้งและการดำเนินงานของงานตรวจตราภายใน เพื่อให้ธนาคารธุรกิจดำเนินงานตรวจตราภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการประสานงานแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันตามระยะเวลาที่กำหนด

บทที่ 4

การดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

จากที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 เกี่ยวกับการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่ง สปป.ลาว ซึ่งในบทนี้จะได้กล่าวถึงเฉพาะนโยบายการเงินของ ธปท. และ ธลท. ที่เป็นประเด็นสำคัญและขอเปรียบเทียบในการดำเนินนโยบายการเงินของ 2 ประเทศ

1. ความหมายของนโยบายการเงิน

เงินเป็นสื่อกลางที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ เงินเปรียบเสมือนปัจจัยหล่อเลี้ยงเศรษฐกิจของประเทศ การพัฒนาประเทศจะดำเนินไปด้วยดีและด้วยความมั่นคงหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับปริมาณเงินและเครดิตในปริมาณที่เหมาะสม ถ้าในขณะหนึ่งมีปริมาณเงินน้อยเกินไป ก็จะก่อให้เกิดปัญหาเงินฝืด แต่ถ้ามีมากเกินไปก็ก่อให้เกิดปัญหาเงินเฟ้อ ซึ่งมีผลเสียต่อเศรษฐกิจของประเทศทั้งสิ้น และผลเสียดังกล่าวก็จะเกิดผลกระทบต่อธุรกิจในประเทศเช่นกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวธนาคารกลางซึ่งเป็นสถาบันการเงินสำคัญของประเทศที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงินและเครดิตของประเทศ จึงต้องเข้ามาเกี่ยวข้องโดยใช้นโยบายการเงินเข้ามาควบคุมปริมาณเงินและเครดิตของประเทศให้มีปริมาณที่เหมาะสมตามสถานการณ์

นโยบายการเงิน (Monetary Policy) หมายถึง แนวทางดำเนินงานทางการควบคุมดูแลปริมาณเงินหรือทิศทางอัตราดอกเบี้ยและเครดิตของธนาคารกลาง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การขยายตัวทางเศรษฐกิจด้านต่างๆ ให้มีเสถียรภาพ ทั้งนี้ นโยบายการเงินจะส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจทั่วไป และประชาชนมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสำคัญของปริมาณเงินและอัตราดอกเบี้ยที่มีต่อระบบเศรษฐกิจนั้นๆ

เครื่องมือต่างๆ ที่ธนาคารกลางใช้ในการควบคุมปริมาณเงินและเครดิตของประเทศ เรียกว่า มาตรการทางการเงิน ซึ่งมาตรการทางการเงินที่ใช้จะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางเศรษฐกิจที่สำคัญๆ ของประเทศ ได้แก่การรักษาเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ เพื่อบรรลุการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนในระยะยาว

การดำเนินนโยบายการเงินในเรื่องของความพยายามในการกำหนดและควบคุมปริมาณเงินให้มีความเหมาะสมกับความต้องการและความจำเป็นของระบบเศรษฐกิจ โดยให้ประชาชนของประเทศมีงานทำ มีการผลิตสินค้าและบริการอย่างเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ราคาสินค้ามีเสถียรภาพ มีความสมดุลในดุลการชำระเงิน และมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างเพียงพอ

การใช้นโยบายการเงินเพื่อควบคุมปริมาณเงินและเครดิต อาจใช้เครื่องมือของนโยบายการเงินหลายประการ ทั้งเครื่องมือ นโยบายการเงินเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบด้วย การซื้อขายหลักทรัพย์ของรัฐบาล การเปลี่ยนแปลงอัตราเงินสดสำรองตามกฎหมาย การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยของธนาคารกลาง และการขอความร่วมมือจากธนาคารพาณิชย์ให้ปฏิบัติตามนโยบายของธนาคารกลาง นอกจากนี้ก็มีเครื่องมือของนโยบายเพื่อส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบด้วย นโยบายอัตราดอกเบี้ย การส่งเสริมให้มีสถาบันการเงินเพิ่มขึ้น และการใช้เครื่องมือทางการเงินในการจัดสรรเครดิตสู่ภาคเศรษฐกิจที่สำคัญ

2. เป้าหมายของการใช้นโยบายการเงิน

การใช้นโยบายการเงินมีเป้าหมายที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. เพื่อรักษาเสถียรภาพในระดับราคาสินค้า
2. เพื่อการจ้างงานเต็มที่
3. เพื่อการสร้างเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาเศรษฐกิจ
4. เพื่อการรักษาดุลยภาพของดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ
5. เพื่อการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม

ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การใช้นโยบายการเงินเพื่อรักษาเสถียรภาพในระดับราคาสินค้า

การรักษาเสถียรภาพในระดับราคาสินค้านับว่าเป็นเป้าหมายดั้งเดิมของนโยบายการเงิน ทั้งนี้เพราะการเปลี่ยนแปลงผันผวนทางด้านราคามีผลกระทบต่อเศรษฐกิจอย่างมาก ดังนั้นธนาคารกลางจึงต้องพยายามควบคุมมิให้ระดับราคาสูงขึ้นมากอย่างต่อเนื่อง จนเกิดภาวะเงินเฟ้อหรือลดลงอย่างต่อเนื่องจนเกิดภาวะเงินฝืด โดยทั่วไปปริมาณเงินควรจะขยายตัวในอัตราที่ใกล้เคียงกับอัตราการขยายตัวของความต้องการเงินในระบบเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ในภาวะเศรษฐกิจโดยทั่วไปคำว่าเสถียรภาพในระดับราคาสินค้านั้นมิได้หมายความว่าราคาสินค้าทุกชนิดจะต้องคงที่อยู่ตลอดเวลา แต่ระดับราคาสินค้าอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปได้ตามปกติ ถ้าใช้ดัชนีราคาสินค้าของผู้

บริโภคเป็นส่วนตัว คชณิราคาสินค้าของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไปในทางสูงขึ้นหรือต่ำลงประมาณร้อยละ 2-3 ต่อปี ก็ย่อมไม่มีผลกระทบที่จะเป็นอันตรายต่อเศรษฐกิจของประเทศแต่อย่างใด แต่ถ้าระดับราคาสินค้าโดยทั่วไปสูงขึ้นเรื่อยๆ ก็ย่อมจะก่อให้เกิดปัญหาภาวะเงินเฟ้อที่เป็นอันตรายต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม

2.2 การใช้นโยบายการเงินเพื่อการจ้างงานเต็มที่

การจ้างงานเต็มที่ เป็นภาวะที่มีการใช้ประโยชน์จากแรงงานมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ โดยบุคคลที่มีความสามารถและความเต็มใจที่จะหางานทำ มีงานทำกันทุกคน ตามปกติแล้วประเทศที่ประชากรกินดีอยู่ดี ย่อมหมายถึงประชากรที่อยู่ในวัยทำงานจะต้องมีงานทำและมีรายได้ ถ้าประเทศใดมีอัตราการว่างงานเพียงร้อยละ 3-4 ของประชากรในวัยทำงาน ก็ถือได้ว่าเป็นอัตราการว่างงานที่ไม่เป็นอันตรายต่อเศรษฐกิจของประเทศมากนัก แต่ถ้าอัตราการว่างงานเกินกว่านี้มาก ย่อมจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งรัฐบาลอาจดำเนินนโยบายการเงินในลักษณะที่จะกระตุ้นให้มีการขยายตัวของการใช้จ่ายลงทุน จอห์น เมนนาร์ด เคนส์ (John Manard Keynes) มีความเห็นว่า การเพิ่มปริมาณเงินจะมีผลทำให้อัตราดอกเบี้ยในท้องตลาดลดลง เมื่ออัตราดอกเบี้ยลดลงก็จะกระตุ้นให้การลงทุนในประเทศขยายตัว เมื่อมีการลงทุนมากขึ้นภาวะการจ้างแรงงานในประเทศจะเพิ่มขึ้น อัตราการว่างงานก็จะลดลง

2.3 การใช้นโยบายการเงินเพื่อสร้างเศรษฐกิจเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาเศรษฐกิจ

ความเจริญทางเศรษฐกิจ หมายถึง การที่ประเทศสามารถผลิตสินค้าและบริการ ออกมาสนองความต้องการของประชาชนได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ส่วนการพัฒนาเศรษฐกิจนั้นก็หมายถึง การที่ประเทศมีความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจรวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม การเมืองและอื่นๆ ไปในแนวทางที่เหมาะสม ประเทศต่างๆ รวมทั้งประเทศไทยและประเทศ สปป. ลาว ต้องการให้ประเทศของตนมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงขึ้นในอัตราที่เหมาะสม เพราะความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแสดงให้เห็นว่า ประเทศสามารถผลิตสินค้าและบริการมาสนองความต้องการของประชาชนได้เพิ่มขึ้นตลอดเวลา การสร้างเศรษฐกิจเติบโตทางเศรษฐกิจทางหนึ่งที่จะทำได้ ก็โดยใช้นโยบายการเงิน เพื่อส่งเสริมแรงจูงใจในการออมของภาคเอกชน อันจะเป็นแหล่งเงินที่สำคัญที่จะนำมาใช้ในการลงทุนได้ และกระตุ้นให้สถาบันการเงินปล่อยสินเชื่อกับภาคเอกชนและธุรกิจเพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้น นอกจากนี้องค์กรภาครัฐบาล และองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องควรที่จะพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างทางสังคม การเมือง การบริหาร และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมกับภาวะการเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง

2.4 การใช้นโยบายการเงินเพื่อการรักษาคุณภาพของดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ

การเปิดประตูการค้ากับต่างประเทศ ทำให้เกิดปัญหาดุลการชำระเงินขาดดุลหรือเกิดปัญหาดุลการค้าและดุลการชำระเงินเกินดุล สำหรับประเทศที่ดุลการค้าและดุลการชำระเงินขาดดุลเป็นเวลานาน จะทำให้เงินทุนสำรองในประเทศลดลง อันจะนำไปสู่การตกต่ำของภาวะเศรษฐกิจ ทำให้ประเทศที่มีดุลการค้าขาดดุล จำเป็นต้องป้องกันตัวเองด้วยการใช้มาตรการควบคุมเครดิต สำหรับการส่งสินค้าเข้าหรือการไหลออกเงินทุน ส่วนประเทศที่มีดุลการค้าเกินดุลทำให้เงินทุนสำรองเพิ่มขึ้นและจะนำไปสู่ภาวะเงินเฟ้อได้ จึงจำเป็นต้องใช้นโยบายการเงินเพื่อรักษาคุณภาพของดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ

2.5 การใช้นโยบายการเงินเพื่อการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม

โดยทั่วไปประเทศต่างๆ มักจะประสบปัญหาการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม ทั้งนี้เกิดจากปัจจัยต่างๆ หลายประการ ได้แก่ ความสามารถของประชากรไม่เท่ากัน ความแตกต่างทางการศึกษา ฐานะ วงศ์ตระกูล การเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตและการประกอบอาชีพในสาขาการผลิตทำให้ประชากรได้รับผลตอบแทนจากการทำงานแตกต่างกันออกไป เป็นผลให้เกิดปัญหาของการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม โดยทั่วไปการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมนี้มีได้หมายความว่า ประชาชนทุกคนจะต้องมีรายได้เท่ากัน แต่หมายถึงการเปรียบเทียบระหว่างสัดส่วนของประชากรกับการเป็นเจ้าของรายได้ประชาชาติ ว่ามีสัดส่วนใกล้เคียงกันมากน้อยเพียงใด กล่าวคือยิ่งสัดส่วนของประชากรกับความเป็นเจ้าของรายได้ประชาชาติใกล้เคียงกัน ย่อมหมายถึงการกระจายรายได้มีความยุติธรรมมากขึ้น เช่น ถ้าสัดส่วนของประชากรร้อยละ 50 มีความเป็นเจ้าของรายได้ประชาชาติร้อยละ 48 ก็จะหมายถึงการกระจายรายได้ค่อนข้างดีมาก แต่ถ้าสัดส่วนของประชากรร้อยละ 80 แต่มีความเป็นเจ้าของรายได้ประชาชาติเพียงร้อยละ 20 ก็แสดงว่าการกระจายรายได้ไม่เป็นธรรม กล่าวคือ ประชากรส่วนใหญ่ยังมีรายได้ต่ำแต่ประชากรกลุ่มน้อยมีรายได้สูง

สำหรับประเทศไทย และประเทศ สปป.ลาว ยังมีปัญหาเรื่องการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรมอยู่มาก จึงจำเป็นต้องใช้นโยบายการเงินเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยวิธีการเพิ่มอุปทานของเงินเข้าไปในภาคการผลิตที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ยังไม่เจริญหรือมีความต้องการความช่วยเหลือทางการเงินที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ เช่น ภาคการเกษตร เป็นต้น ธนาคารกลางอาจดำเนินนโยบายส่งเสริมการให้กู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำ จัดให้มีการก่อตั้งสถาบันทางการเงินเฉพาะอย่างเช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น หรือกำหนดหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไปสู่ภาคเกษตรให้ทั่วถึง

3. กรอบในการดำเนินนโยบายการเงิน

โดยทั่วไปในการดำเนินนโยบายการเงินของทุกประเทศมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจทางด้านราคาและ/หรือการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามในแต่ละประเทศการดำเนินนโยบายการเงินจะมี 1) เป้าหมายสูงสุด (Ultimate Target) 2) เครื่องมือ (Instruments) และ 3) ขั้นตอนในการดำเนินนโยบายการเงิน (Operating Procedure) ที่แตกต่างกันออกไปตามรูปแบบของโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศนั้น กรอบในการดำเนินนโยบายการเงินที่ใช้โดยทั่วไปแสดงได้ดังภาพที่ 4.1 กล่าวคือ แต่ละประเทศจะมีการกำหนดเป้าหมายสูงสุดของการดำเนินนโยบายการเงิน เช่น เงินเฟ้อ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจหรือการจ้างงาน และเป้าหมายชั้นกลาง เช่น ปริมาณเงิน อัตราแลกเปลี่ยนหรือสินเชื่อที่มีความสัมพันธ์และมีความสามารถในการส่งผ่านผลของการใช้เครื่องมือทางการเงินไปยังเป้าหมายสูงสุด แต่ในบางรูปแบบอาจใช้กลุ่มของตัวแปรเป็นเครื่องชี้ทางการเงินสำหรับการดำเนินนโยบายระดับปฏิบัติการจะอาศัยการส่งผ่านผลของการปฏิบัติการ ไปยังเป้าหมายชั้นกลาง พร้อมทั้งต้องมีการกำหนดตัวแปรเครื่องมือเพื่อใช้เป็นตัวส่งสัญญาณทิศทางการดำเนินนโยบายการเงินที่ชัดเจนต่อสาธารณชน

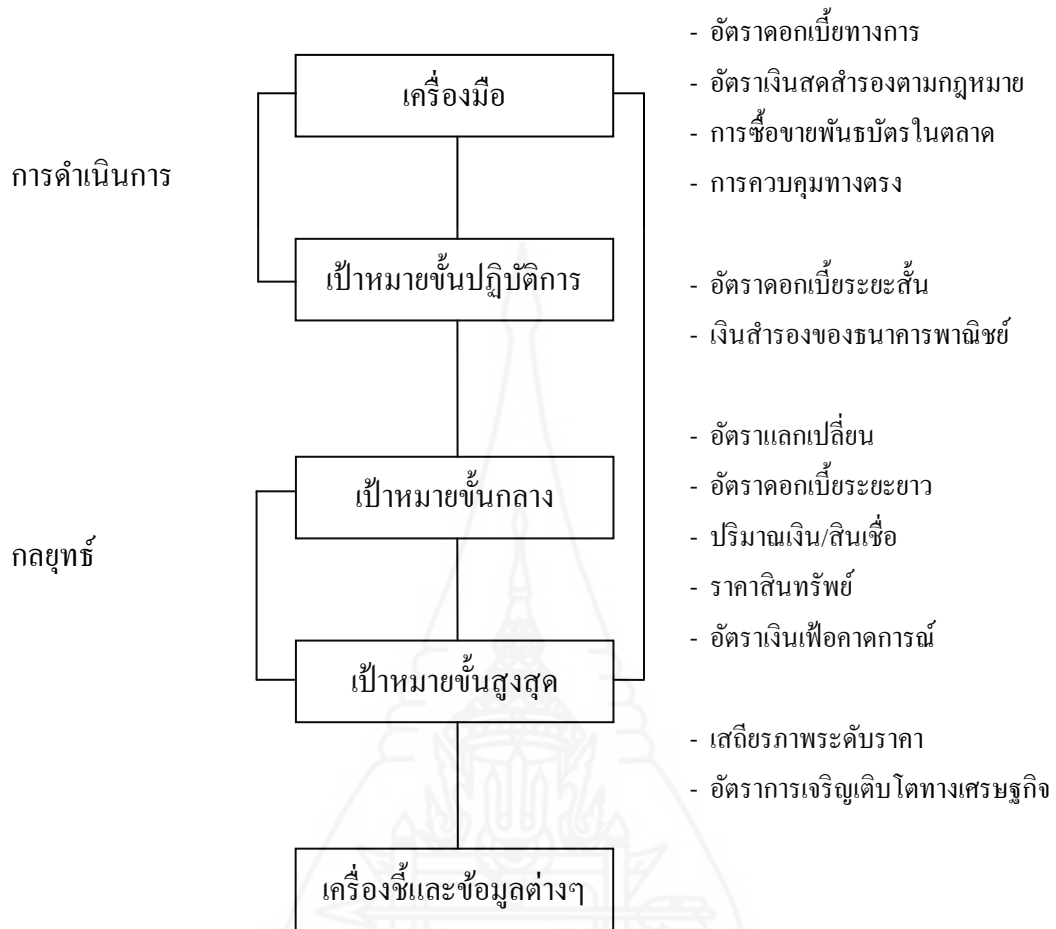
กรอบในการดำเนินนโยบายการเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว โดยทั่วไปสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กรอบ คือ กรอบในการดำเนินนโยบายการเงินที่ใช้ปริมาณเงินเป็นเป้าหมาย (Monetary Targeting) กรอบในการดำเนินนโยบายการเงินที่ใช้อัตราเงินเฟ้อเป็นเป้าหมาย (Inflation Targeting) และกรอบในการดำเนินนโยบายการเงินตามแบบสหรัฐอเมริกาที่พิจารณาตัวแปรทางเศรษฐกิจหลายตัว และภายใต้กรอบนโยบายการเงินทั้งสามแบบนี้ แม้ว่าจะมุ่งไปที่เสถียรภาพของราคาเป็นหลัก แต่ขั้นตอนและความโปร่งใสในการดำเนินการอาจแตกต่างกันกล่าวคือ

1. กรอบนโยบายการเงินแบบการตั้งเป้าปริมาณเงิน เป็นกรอบนโยบายการเงินที่เห็นตัวอย่างได้เด่นชัดในประเทศเยอรมนี โดยมีเป้าหมายหลักในการดำเนินนโยบาย คือ การรักษาเสถียรภาพของราคา มีปริมาณเงินเป็นเป้าหมายชั้นกลาง โดยใช้อัตราดอกเบี้ยในตลาดซื้อคืนพันธบัตรเป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบาย ประเทศเยอรมนีค่อนข้างที่จะประสบความสำเร็จในการควบคุมอัตราเงินเฟ้อ ซึ่งสาเหตุสำคัญของความสำเร็จเกิดจากการที่มีระบบสถาบันการเงินที่เข้มแข็ง และธนาคารกลางได้รับความเชื่อถือจากภายนอก อย่างไรก็ตามประเทศอื่นๆ ที่ใช้กรอบนโยบายการเงินแบบการตั้งเป้าปริมาณเงินนี้ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรในการควบคุมเป้าหมายชั้นสุดท้าย เนื่องจากความสัมพันธ์ที่ไม่แน่นอนระหว่างเป้าหมายสุดท้ายกับปริมาณเงิน และความน่าเชื่อถือของธนาคารกลางมีไม่เทียบเท่าธนาคารกลางเยอรมนี

2. กรอบนโยบายการเงินแบบการตั้งเป้าหมายเงินเฟ้อ เป็นกรอบที่ใช้เงินเฟ้อคาดการณ์ (Forecast of Inflation) เป็นเป้าหมายชั้นกลาง การดำเนินนโยบายการเงินจะพยายามให้อัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นจริงเป็นไปตามเป้าหมาย โดยประเทศส่วนใหญ่ที่ใช้กรอบนี้ใช้อัตราดอกเบี้ยที่ทางการสามารถควบคุมได้เป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบาย กรอบการตั้งเป้าหมายเงินเฟ้อนี้นับว่าเป็นวิวัฒนาการของการดำเนินนโยบายการเงิน โดยมีความเชื่อว่าความชัดเจนและความโปร่งใสในการดำเนินนโยบายการเงินที่ธนาคารกลางได้แสดงต่อภายนอกจะช่วยให้สามารถควบคุมอัตราเงินเฟ้อได้ กรอบการตั้งเป้าหมายเงินเฟ้อนี้เริ่มใช้ตั้งแต่ปี 1990 ในประเทศนิวซีแลนด์และแคนาดา ต่อมาได้มีประเทศต่างๆ หันมาใช้มากขึ้น อาทิ อังกฤษ สวีเดน ออสเตรเลีย ฟินแลนด์ ประเทศเหล่านี้สร้างความปลอดภัยในการควบคุมอัตราเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตที่มีเสถียรภาพได้ระดับหนึ่ง ในปัจจุบันประเทศที่ประสบวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเช่น เกาหลีใต้ อินเดีย บราซิล และฟิลิปปินส์ ก็อยู่ระหว่างการพิจารณาใช้กรอบการตั้งเป้าหมายเงินเฟ้อ

3. กรอบนโยบายการเงินแบบสหรัฐอเมริกา มีการพิจารณาเป้าหมายหลายตัวในการดำเนินนโยบาย แต่ไม่ได้ประกาศอย่างชัดเจน เช่น อัตราเงินเฟ้อ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการจ้างงาน ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปตามภาวะการณ์ของประเทศในการดำเนินนโยบายการเงินจะผ่านการควบคุมอุปทานและอุปสงค์ของเงินสำรองธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่นๆ โดยใช้อัตราดอกเบี้ยระหว่างธนาคารหรือ Federal Funds Rate เป็นเครื่องมือส่งสัญญาณของนโยบายการเงินความสำเร็จส่วนหนึ่งเกิดจากการได้รับความน่าเชื่อถือของธนาคารกลาง

จะเห็นได้ว่าทั้ง 3 กรอบจะมีกลยุทธ์ที่ไม่แตกต่างกันนัก กล่าวคือ ทุกกรอบนโยบายเน้นเป้าหมายสูงสุดไปที่เสถียรภาพของระดับราคา โดยมีอัตราดอกเบี้ยเป็นเครื่องมือในการส่งสัญญาณนโยบายการเงิน อย่างไรก็ตามความแตกต่างของกรอบทั้ง 3 อยู่ในช่องทางการส่งผ่านผลของการเปลี่ยนแปลงเครื่องมือทางนโยบายไปสู่เป้าหมายใน 2 กรอบแรกให้ปริมาณเงินเป็นเป้าหมายชั้นกลาง เพราะปกตินโยบายการเงินจะส่งผลกระทบต่อปริมาณเงินเร็วกว่าที่จะมีผลต่ออัตราเงินเฟ้อ ขณะที่ผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้อในบางครั้งอาจยาวนานถึง 2 ปี แต่ทั้งนี้ต้องอยู่บนสมมติฐานว่าปริมาณเงินมีความสัมพันธ์ที่คงที่กับระดับราคา ส่วนกรอบการตั้งเป้าหมายเงินเฟ้อ ใช้เงินเฟ้อคาดการณ์เป็นเป้าหมายชั้นกลาง เพื่อที่จะให้อัตราเงินเฟ้อเข้าสู่เป้าหมาย การดำเนินการจึงต้องอาศัยการมองเหตุการณ์ล่วงหน้า รวมทั้งเข้าใจความสัมพันธ์และกลไกทางเศรษฐกิจ ทั้งในช่วงเวลาเดียวกันและในช่วงข้ามเวลา อย่างไรก็ตามวิธีดำเนินการในชั้นปฏิบัติการอาจแตกต่างกันบ้างซึ่งได้สรุปไว้ในภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 กรอบการดำเนินนโยบายการเงิน

4. การดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

4.1 การดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย

ในปัจจุบันพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายของนโยบายการเงินไว้กว้างๆ คือ การรักษาเสถียรภาพด้านการเงินเพื่อบรรลุการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนในระยะยาว เครื่องมือการเงินสำคัญคือ

1. การดูแลสภาพคล่องการเงินผ่านตลาดซื้อคืนพันธบัตร
2. การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยมาตรฐานเพื่อส่งสัญญาณถึงทิศทางนโยบายการเงิน
3. การทำธุรกรรมในตลาดเงินต่างประเทศ

ก่อนหน้าการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเป็นแบบลอยตัว นโยบายการเงินมีข้อจำกัดมาก เพราะต้องใช้สนับสนุนระดับอัตราแลกเปลี่ยนที่กำหนดไว้ ทำให้มีอิสระน้อยลงที่จะใช้นโยบายอัตราดอกเบี้ยในการดูแลการเติบโตทางเศรษฐกิจและรักษาเสถียรภาพราคา แต่หลังจากนั้นอัตราแลกเปลี่ยนเคลื่อนไหวตามกลไกตลาด ทำให้ไม่มีความจำเป็นต้องดำเนินการดังกล่าวอีกต่อไป ความจำเป็นเดียวที่เหลืออยู่คือการดูแลให้ค่าเงินบาทผันผวนมากเกินไปเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ภายใต้สภาพแวดล้อมปัจจุบันกล่าวได้ว่า นโยบายการเงินมีอิสระมากขึ้น แต่ขาดความชัดเจนไปแล้วเพราะกรอบนโยบายเดิมใช้ค่าเงินบาทที่ค่อนข้างคงที่เป็นหลัก (Nominal Anchor) ในการดูแลเสถียรภาพราคาไม่อาจใช้ได้อีกต่อไป เพราะไม่สอดคล้องกับระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว จำเป็นต้องหาหลักยึดใหม่ที่ใช้ดูแลเสถียรภาพราคา (New Nominal Anchor) มิฉะนั้นนโยบายการเงินจะคลุมเครือและขาดความเชื่อถือ

ในระหว่างนี้อาจไม่มีปัญหามากนักเนื่องจากสภาพเศรษฐกิจปัจจุบันที่อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำและการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจยังไม่แข็งแกร่งนัก ประกอบกับค่าเงินบาทที่มีเสถียรภาพ นโยบายการเงินจึงผ่อนคลายเพื่อสนับสนุนให้เศรษฐกิจฟื้นตัวได้อย่างมั่นคง แต่ในระยะต่อไปหลังจากเศรษฐกิจขยายตัวได้ต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอแล้ว ต้องมีความชัดเจนกว่าการตัดสินใจนโยบายการเงินจะขึ้นอยู่กับอะไรบ้าง ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้เวลาศึกษาแนวทางดำเนินนโยบายการเงินที่เหมาะสมกับประเทศไทยมาระยะหนึ่งแล้ว

สำหรับแนวทางการดำเนินนโยบายการเงินและการเลือกใช้นโยบายการเงินในลักษณะต่างๆ นั้น จะขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจและการเงินของประเทศแต่ละระยะ เช่น การดำเนินนโยบายการเงินของประเทศไทยตั้งแต่สมัยราชาธิปไตยและใช้ติดต่อกันมาโดยตลอด แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลหลายครั้งก็ตาม นโยบายหลักคือพยายามรักษาค่าเงินบาทไว้ และพยายามพัฒนาด้านเศรษฐกิจของชาติให้เจริญและรักษารายได้ให้คงที่ นโยบายการเงินในช่วงแรกๆ จึงมีลักษณะเป็นแบบระมัดระวังหรือเป็นลักษณะจารีตนิยมคือ มีการสำรองเงินตราอยู่ในระดับสูงมากเกือบตลอดเวลา นับแต่เริ่มมีการออกใช้ธนบัตรในปี พ.ศ. 2445 ทำให้เงินตราต่างประเทศมีสะสมไว้เป็นจำนวนมาก โดยไม่อาจนำออกมาลงทุนให้เกิดผลผลิตได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศเปลี่ยนแปลงไป มีการติดต่อกับต่างประเทศมากขึ้น ทำให้ประเทศไทยดำเนินนโยบายการเงินเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ดังจะได้แบ่งระยะเวลาของการดำเนินนโยบายการเงินเป็น 7 ช่วง ดังนี้คือ

1. ช่วงก่อนและระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 พ.ศ. 2452-2490
2. ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 พ.ศ. 2490-2498
3. ช่วงก่อนวิกฤติการณ์น้ำมัน พ.ศ. 2500-2515
4. ช่วงวิกฤติการณ์น้ำมันครั้งที่ 1 และ 2 พ.ศ. 2516-2520
5. ช่วงหลังวิกฤติการณ์น้ำมันครั้งที่ 2 หลัง พ.ศ. 2520
6. ช่วงภาวะเศรษฐกิจขยายตัว พ.ศ. 2533-2538
7. ช่วงวิกฤติการณ์เศรษฐกิจตกต่ำ พ.ศ. 2539-2542

นโยบายการเงินของประเทศในช่วงดังกล่าวข้างต้นจะได้กล่าวโดยสรุปดังนี้คือ
การดำเนินนโยบายการเงินของไทยช่วงก่อนและระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2

ในช่วงต้นรัตนโกสินทร์จนถึงสงครามโลกครั้งที่ 2 กระทรวงพระคลังมหาสมบัติเป็นหน่วยงานที่ควบคุมการเงินของประเทศ การแก้ปัญหาทางการเงินก็จะใช้วิธีควบคุมงบประมาณการใช้จ่ายในภาครัฐบาล เป็นต้นว่าถ้าต้องการให้เศรษฐกิจขยายตัว รัฐบาลก็จะดำเนินนโยบายงบประมาณขาดดุลเพื่อนำเงินออกมาใช้จ่ายในเศรษฐกิจให้มากขึ้น ในทางตรงกันข้าม ถ้าต้องการให้เศรษฐกิจของประเทศชะลอตัวลง ก็จะดำเนินนโยบายงบประมาณเกินดุล โดยนำเงินออกมาใช้จ่ายในเศรษฐกิจให้น้อยลง

การแก้ปัญหาการเงินในช่วงแรกจึงมักใช้นโยบายการคลังเป็นส่วนใหญ่ ดังเช่นในช่วงปี พ.ศ. 2452-2453 ประเทศไทยประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ การผลิตข้าวมีปริมาณน้อยลงเนื่องจากเกิดภาวะฝนแล้งติดต่อกันหลายปี ทำให้รายได้จากการส่งออกลดลง การค้าภายในประเทศหยุดชะงัก พ่อค้าไม่มีเงินชำระหนี้ให้กับธนาคาร ทำให้ธนาคารปั่นป่วน ต่อมาปี พ.ศ. 2457 เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 1 การค้าระหว่างประเทศต้องหยุดชะงักไปอีกทำให้ประเทศไทยขาดรายได้จากการส่งออกมาก ต่อมาช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 พ.ศ. 2461-2462 ราคาข้าวในประเทศสูงขึ้นมากเนื่องจากความต้องการข้าวในตลาดโลกมีมาก แต่ประเทศไทยก็ประสบกับปัญหาสภาพดินฟ้าอากาศแปรปรวนทำให้การผลิตข้าวมีปริมาณลดลงจนต้องห้ามส่งข้าวออกนอกประเทศ ต่อมาประเทศไทยประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำอีกครั้งหนึ่ง การจัดเก็บรายได้ลดลง มีปัญหาขาดดุลงบประมาณมากจนต้องมีการตัดทอนรายจ่ายภาครัฐบาลในทุกทาง เพื่อให้เศรษฐกิจของประเทศเข้าสู่ดุลอีกครั้ง

วิกฤติการณ์ทางการเงินของไทยเกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งเมื่อเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2472 เป็นต้นมา ทำให้การค้าระหว่างประเทศซบเซา ประเทศไทยมีรายได้จากการส่งออกน้อยลง การจัดเก็บภาษีลดลง รัฐบาลจึงประสบปัญหาการขาดดุลอีกครั้งหนึ่ง รัฐบาลจึงแก้ปัญหาโดยวิธีการตัดทอนรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออก ซึ่งวิธีการดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานในประเทศอย่างกว้างขวาง การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของไทยเริ่มมีการซับซ้อนมากขึ้น จนถึงขั้น

ที่ว่าความจำเป็นที่จะต้องจัดตั้งธนาคารกลางของประเทศจึงถูกหยิบยกมาพิจารณา ในที่สุดเมื่อเกิดสงครามมหาเอเชียบูรพา ประเทศญี่ปุ่นได้พยายามแผ่อิทธิพลและได้แสดงท่าทีที่จะเข้ามาคุมการเงินของประเทศไทย โดยเสนอให้ไทยจัดตั้งธนาคารกลางเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบทางการเงินและนโยบายการเงินภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่ญี่ปุ่น ต่อมาในปี พ.ศ. 2485 ประเทศไทยได้จัดตั้งธนาคารกลางขึ้นแต่การดำเนินการไม่ได้อยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่ญี่ปุ่น แต่อย่างใด

ภายหลังการจัดตั้งธนาคารกลางในปี พ.ศ. 2485 ประเทศไทยต้องประสบปัญหา เพราะรัฐบาลพิมพ์ธนบัตรออกมาใช้จ่ายในการสงครามเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นยังมีปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เพราะความสามารถในการผลิตของระบบเศรษฐกิจยังไม่เติบโตเต็มที่ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงแก้ปัญหาด้วยการขยายตัวปริมาณเงินในระบบ ด้วยการปรับอัตราดอกเบี้ยมาตรฐานให้สูงขึ้นจากร้อยละ 4.5 เป็นร้อยละ 8.0 ต่อปี ในต้นปี พ.ศ. 2488 กำหนดอัตรารับช่วงซื้อลดตั๋วเงินคลังและตั๋วเงินอื่นๆ เป็นร้อยละ 4.5 และร้อยละ 7 ต่อปี พร้อมกับได้กำหนดอัตราเงินสดสำรองธนาคารพาณิชย์ไว้เป็นร้อยละ 10 ของยอดเงินฝากอีกด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดึงปริมาณเงินหมุนเวียนกลับคืนจากระบบสู่ธนาคารกลาง ปัญหาเงินเฟ้อจะได้ลดลง แต่การดำเนินการข้างต้นยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะยังไม่มีตลาดการเงินที่กว้างและพัฒนาพอ เครื่องมือทางการเงินที่ใช้ในช่วงนั้นจึงยังไม่สามารถสนองตอบนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เท่าที่ควร ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงใช้มาตรการเสริมอื่นๆ เพื่อดูดซับเงินออกจากระบบอีก เช่น การขายทองคำ แต่ก็ยังมีปัญหาขัดแย้งเกี่ยวกับหลักการของนโยบายตลอดจนวิธีการขาย ทำให้การดำเนินนโยบายการเงินยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การดำเนินนโยบายการเงินช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สงบลง ช่วงปี พ.ศ. 2490-2494 ประเทศไทยสามารถส่งข้าวและผลผลิตทางการเกษตรไปขายต่างประเทศได้มาก และทำให้รัฐบาลได้เงินตราเข้าประเทศมากขึ้น การที่รัฐบาลกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนในประเทศเป็นสองอัตรา โดยให้อัตราแลกเปลี่ยนในตลาดเสรีสูงกว่าอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดทางการและกำหนดให้การนำเข้าต้องแลกเปลี่ยนเงินตราในตลาดเสรี ได้มีส่วนทำให้การนำเข้าชะลอตัวลง เมื่อประเทศมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการส่งออก แต่รายจ่ายเพื่อซื้อสินค้าลดลง ทำให้ประเทศไทยสะสมเงินตราต่างประเทศได้จำนวนมาก ดุลการค้าของไทยเกินดุล และทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม การมีดุลการชำระเงินเกินดุลอย่างต่อเนื่องทำให้ปริมาณเงินในประเทศมีมากขึ้น และค่าของเงินบาทสูงขึ้น ประกอบกับมีการใช้จ่ายการลงทุนในประเทศมากในระยะนี้ ทำให้ช่วงปี พ.ศ. 2493-2494 ปริมาณเงินในประเทศสูงขึ้นถึงร้อยละ 25 ต่อปี ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงเริ่มระบายเงินตราต่างประเทศจากกองทุนออกขายให้แก่ธนาคารพาณิชย์ในปี พ.ศ. 2491 เพื่อ

ดุลเงินบาทที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจกลับเข้ามา และเพื่อป้องกันมิให้อัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินบาทกับเงินปอนด์สเตอร์ลิงในตลาดเสรีขึ้นลงมากเกินไป ผลกำไรที่ได้จากการขายเงินตราต่างประเทศจะถูกกั้นไว้โดยโอนเข้าบัญชีเสถียรภาพที่ธนาคารแห่งประเทศไทย วิธีการดังกล่าวทำให้ปริมาณเงินในระบบลดลง และอัตราเงินเฟ้อลดลงบ้าง แต่การที่ธนาคารแห่งประเทศไทยพยายามหารายได้ให้กับภาครัฐด้วยวิธีการออกตั๋วเงินคลัง ซึ่งส่วนใหญ่ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้รับซื้อ ทำให้ปริมาณเงินไหลเข้าสู่การหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเป็นจำนวนมากจนเป็นผลให้ภาวะเงินเฟ้อในช่วงหลังปี พ.ศ. 2491 มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ

ภายหลังปี พ.ศ. 2494 เมื่อปริมาณเงินในประเทศมีมากขึ้นและปัญหาเงินเฟ้อยังมีอัตราสูง ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงใช้มาตรการเพิ่มค่าเงินบาท การปรับค่าเงินบาททำให้รายได้ของผู้ส่งออกไทยเมื่อแลกเปลี่ยนเป็นเงินบาทได้น้อยลง ซึ่งเท่ากับเป็นการลดปริมาณเงินบาทที่หมุนเวียนในระบบได้จำนวนหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันราคาสินค้านำเข้าจากต่างประเทศในสายตาของคนไทยถูกลง ได้ช่วยกระตุ้นให้มีการนำสินค้านำเข้าจากต่างประเทศมากขึ้น ทำให้เงินบาทไหลออกจากระบบหมุนเวียนได้อีกทางหนึ่ง

การใช้นโยบายปรับค่าเงินบาทนี้เองทำให้ในปี พ.ศ. 2496 ประเทศไทยเริ่มขาดดุลการค้าเป็นครั้งแรก และยังคงเพิ่มเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่องในขณะที่การส่งออกลดลง ปลายปี พ.ศ. 2496 รัฐบาลจึงนำมาตราการจำกัดการนำเข้าโดยตรงมาใช้อย่างเข้มงวดเพื่อลดปัญหาการขาดดุลการค้า นอกจากนั้นธนาคารแห่งประเทศไทยยังได้นำเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ออกมาขายแทนเงินปอนด์สเตอร์ลิงเพื่อชำระการนำเข้า ต่อมาในปี พ.ศ. 2498 ได้กำหนดให้มีอัตราแลกเปลี่ยนเพียงอัตราเดียว และได้จัดตั้งกองทุนรักษาระดับอัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Equalization Funds) เพื่อป้องกันมิให้เกิดการผันผวนอย่างผิดปกติของอัตราแลกเปลี่ยนในระยะสั้น การดำเนินการของกองทุนฯ ทำให้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเป็นไปอย่างมีระบบมากขึ้น แต่ประเทศไทยก็ยังมีปัญหาการขาดดุลการค้ามาตลอด

การดำเนินนโยบายการเงินช่วงก่อนวิกฤตการณ์น้ำมัน

ช่วงก่อนวิกฤตการณ์น้ำมันในปี พ.ศ. 2500-2515 ในช่วงนี้เป็นช่วงที่ประเทศไทยเริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้เริ่มมีการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศเข้ามามากขึ้น ทำให้ฐานะการคลังของรัฐบาลดีขึ้น ระบบการธนาคารพาณิชย์ของไทยขยายตัวออกไป มีการขยายสาขาออกไปในท้องถิ่นชนบทมากขึ้น ทำให้การพัฒนาการระบบการเงินมีความก้าวหน้ามากขึ้น และการดำเนินนโยบายการเงินผ่านระบบการธนาคาร มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพสูงกว่าช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ระบบการธนาคารยังไม่แพร่หลาย การดำเนินนโยบายการเงินในช่วงนี้

ก็เป็นไปเพื่อรักษาเสถียรภาพของระดับราคา เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับระบบการเงินของประเทศในบางระยะ เช่น

พ.ศ. 2508 เกิดภาวะเงินตึง อันเนื่องมาจากความต้องการสินเชื่อในประเทศไทยขยายตัวอย่างรวดเร็ว ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับปรุงเงื่อนไขที่ให้นับพันธบัตรเป็นสัดส่วนของเงินสดสำรองได้เพียงร้อยละ 25 ของเงินสดสำรองตามกฎหมายมาเป็นร้อยละ 50 โดยมีจุดมุ่งหมายให้ธนาคารพาณิชย์สามารถนำเงินสดมาขายให้กู้ยืมมากขึ้น

พ.ศ. 2512 เกิดปัญหาดุลการชำระเงินขาดดุลสูง รัฐบาลจึงได้ออกประกาศเพิ่มอัตราเงินสดสำรองจากเดิมร้อยละ 6 เป็นร้อยละ 7 ของเงินฝาก และเพิ่มอัตราดอกเบี้ยมาตรฐานติดต่อกันถึง 2 ครั้ง คือเพิ่มจากอัตราร้อยละ 7 เป็นร้อยละ 8 และร้อยละ 11 ตามลำดับ ผลของการใช้นโยบายการเงินในครั้งนี้ทำให้ปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบขยายตัวในอัตราที่ลดลงมาจากปีก่อนๆ มาก

พ.ศ. 2513 เมื่ออัตราดอกเบี้ยในตลาดต่างประเทศได้มีแนวโน้มลดลง รัฐบาลจึงปรับอัตราดอกเบี้ยมาตรฐานให้ลดลงจากร้อยละ 11 เป็นร้อยละ 9 ต่อปี ทำให้ปริมาณเงินทุนหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจขยายตัวขึ้น

พ.ศ. 2514-2515 สภาวะการณ์ลงทุนในประเทศได้ชะลอตัวลง สินเชื่อภาคเอกชนขยายตัวในอัตราน่ามาก รัฐบาลจึงลดดอกเบี้ยมาตรฐานให้ลดลงจากร้อยละ 9 เป็นร้อยละ 8 ต่อปี ซึ่งมีส่วนทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจขยายตัวเพิ่มขึ้นและทำให้ฐานะดุลการชำระเงินของประเทศกลับเกินดุลไปด้วย

การดำเนินนโยบายการเงินในช่วงวิกฤตการณ์น้ำมันครั้งที่ 1

จากวิกฤตการณ์น้ำมันในช่วงแรกในปี พ.ศ. 2515 กลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมันได้เพิ่มราคาน้ำมันในตลาดโลกให้สูงขึ้นจากบาร์เรลละ 2.50 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2515 เป็นบาร์เรลละ 11.30 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2517 ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อประเทศไทยหลายด้าน กล่าวคือ ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาภาวะเงินเฟ้อ การเงินตึงตัว เศรษฐกิจภายในประเทศตกต่ำ เกิดปัญหาการว่างงานและดุลการค้าขาดดุล

การดำเนินมาตรการทางการเงินเพื่อแก้ไขปัญหาภาวะดังกล่าวได้ใช้มาตรการทางการเงินอย่างเข้มงวดหลายด้านใน พ.ศ. 2516 ได้แก่

การดำเนินนโยบายการเงินในช่วงภาวะเศรษฐกิจขยายตัวปี พ.ศ. 2533-2538

เนื่องจากช่วงปี พ.ศ. 2533-2538 เป็นช่วงปีที่เศรษฐกิจขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีการติดต่อค้าขายและดำเนินธุรกิจกับต่างประเทศอย่างกว้างขวาง ดังนั้นธนาคารแห่งประเทศไทยจึงมีเป้าหมายหลักที่การปฏิรูปการเงินและระบบการเงินให้มีประสิทธิภาพ มั่นคง ทนสมัยและมีความ

แล้วซึ่งจะเอื้ออำนวยให้ระบบการชำระเงินมีประสิทธิภาพรวดเร็ว มีต้นทุนต่ำลง ขยายเครือข่ายบริการให้กว้างขวางขึ้นและมีความปลอดภัย แต่อีกสองระบบหลังยังนำมาใช้กันไม่กว้างขวางนัก นอกจากนี้ธนาคารมีบทบาทหลักในการผลักดันให้มีการจัดตั้งองค์กรใหม่ที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาตลาดตราสารการเงิน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ บริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือของไทย ซึ่งเรียกกันว่าสถาบันจัดอันดับไทย (Thai Rating and Information Service: TRIS และชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ เป็นต้น

กฎระเบียบและแนวทางกำกับดูแลของทางรัฐบาลเป็นองค์ประกอบสำคัญของโครงสร้างระบบการเงินเช่นกัน ธนาคารได้ปรับปรุงการกำกับดูแลสถาบันการเงินและระบบการเงินให้สอดคล้องกับวิวัฒนาการของระบบการเงินเพื่อให้ระบบการเงินไทยมีความสามารถในการแข่งขันระดับโลก ควบคู่ไปกับการแข่งขันและความแข็งแกร่งและมั่นคง โดยได้ดำเนินมาตรการที่สำคัญ เช่น การเพิ่มเงินกองทุนของสถาบันการเงิน การนำหลักเกณฑ์ของธนาคารเพื่อให้การชำระเงินระหว่างประเทศ (Bank for International Settlement: BIS) ว่าด้วยการดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงมาใช้ การใช้มาตรการอัตราดอกเบี้ยลูกค้ารายย่อย (Minimum Retail Rate: MRR) เพื่อให้การกำหนดอัตราดอกเบี้ยมีความโปร่งใส เป็นการปรับปรุงคุณภาพของข้อมูลในตลาดสินเชื่อและกระตุ้นการแข่งขัน สำหรับสถาบันการเงินประเภทต่างๆ ที่แข่งขันในธุรกิจประเภทเดียวกัน ธนาคารได้ปรับปรุงมาตรการกำกับให้มีความเป็นมาตรฐานเดียวกัน

การดำเนินนโยบายการเงินในช่วงวิกฤตการณ์เศรษฐกิจตกต่ำ พ.ศ. 2539-2542

จากการที่ประเทศไทยใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบตะกร้าเงิน โดยผูกค่าเงินบาทกับค่าเงินของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา ในขณะที่เดียวกันนโยบายเศรษฐกิจมหภาคก็ได้เอื้ออำนวยให้ความต้องการโดยรวมเพิ่มขึ้นมากเกินไป ซึ่งจะเห็นได้จากการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด และอัตราเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้น สัญญาณของปัญหาเริ่มชัดเจนตั้งแต่กลางปี พ.ศ. 2539 โดยการส่งออกและอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์ในประเทศชะลอลงมาก ตลาดอสังหาริมทรัพย์ตกต่ำ ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ลดลงอย่างรุนแรง ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2539 ค่าเงินบาทได้รับแรงกดดันอย่างต่อเนื่อง ปัญหาความอ่อนแอของสถาบันการเงินและการขาดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาคก่อให้เกิดกระแสข่าวลือเกี่ยวกับการลดค่าเงินบาท ซึ่งทำให้นักลงทุนขาดความเชื่อมั่น มีการโยกย้ายเงินออกนอกประเทศจำนวนมาก รัฐบาลจึงได้เข้าแทรกแซงในตลาดการเงิน และประกาศตัดลดงบประมาณซึ่งช่วยสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุน และทำให้ค่าเงินบาทกลับมามีเสถียรภาพอีกครั้ง ตลอดจนมีเงินลงทุนไหลเข้าต่อเนื่องในช่วงต้นเดือนมกราคม พ.ศ. 2540 อย่างไรก็ตาม

การใช้นโยบายการเงินอย่างเข้มงวดเพื่อลดแรงกดดันจากอุปสงค์ และเพื่อรักษาเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนกลับส่งผลกระทบต่อภาคอสังหาริมทรัพย์ และทำให้หนี้เสียในภาคการเงินเพิ่มสูงขึ้น

วิกฤติการณ์ทางการเงินของไทยเริ่มขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2540 เมื่อมีข่าวลือว่าจะมีการลดค่าเงิน ในขณะที่เดียวกันปัญหาในภาคการเงินก็เลวร้ายลง การขยายตัวของกำลังการผลิตออกในปี พ.ศ. 2540 อยู่ในระดับร้อยละ 3.8 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2539 ซึ่งหมายถึงการผลิตไม่ขยายตัวเลย สัญญาณของการโจมตีค่าเงินบาทสามารถเห็นได้ชัดจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เคลื่อนไหวอย่างรุนแรง ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้เข้ามาแทรกแซงตลาดการเงินเพื่อควบคุมให้อัตราแลกเปลี่ยนเคลื่อนไหวอยู่ในช่วงที่เหมาะสม และรักษาความเชื่อมั่นของนักลงทุน ซึ่งการแทรกแซงตลาดการเงิน อัตราแลกเปลี่ยนมีผลให้สภาพคล่องภายในประเทศตึงตัว และอัตราดอกเบี้ยข้ามคืนระหว่างธนาคาร (Overnight Interbank Rate) สูงขึ้นเป็นร้อยละ 30 ในช่วงต้นปี

หลังจากแรงกดดันจากการโจมตีค่าเงินบาทลดลง ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ผ่อนปรนอัตราดอกเบี้ยลงในช่วงเดือนมีนาคมถึงเมษายน พ.ศ. 2540 เป็นช่วงที่ค่าเงินบาทมีเสถียรภาพในตลาดเงินตราต่างประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ออกมาตรการต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับสกุลเงินในช่วงนี้ นักเก็งกำไรค่าเงินได้กู้ยืมเงินบาทในตลาดเงินตราต่างประเทศอย่างเงียบๆ เมื่อสภาพเศรษฐกิจยังไม่มีแนวโน้มที่จะปรับตัวดีขึ้น ความมั่นใจในระบบสถาบันการเงินของประชาชนลดลงกอปรกับความไม่แน่นอนทางการเมืองเพิ่มขึ้น นักเก็งกำไรค่าเงินจึงโจมตีค่าเงินบาทอีกระลอกหนึ่งในวันที่ 14-15 พฤษภาคม พ.ศ. 2540 ธนาคารแห่งประเทศไทยและสิงคโปร์ได้เข้าแทรกแซงตลาดเพื่อปกป้องค่าเงินบาทด้วยจำกัดปริมาณเงินบาทในตลาด โดยอนุญาตให้แลกเปลี่ยนเงินบาทเพื่อการค้าหรือการลงทุน โดยแท้จริงเท่านั้น และปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ยข้ามคืนของเงินบาทในตลาดต่างประเทศขึ้นสูงมาก การใช้มาตรการนี้ทำให้เงินบาทในตลาดต่างประเทศเกิดการขาดแคลน และมีค่าแข็งกว่าเงินบาทในประเทศ 1 ถึง 2 บาท ความมั่นใจของเงินบาทภายในประเทศจึงกลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม การสั่งระงับกิจการสถาบันการเงินที่มีปัญหาสภาพคล่อง 16 แห่ง โดยธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ. 2540 ได้สร้างความตื่นตระหนกแก่ตลาดการเงินเป็นอย่างมาก บริษัทต่างๆ ได้เข้าซื้อเงินดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อเตรียมชำระหนี้ก่อนที่ค่าเงินบาทจะอ่อนตัวลงไปอีก ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องแทรกแซงตลาดอย่างเงียบๆ โดยขายเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ออก และเพิ่มอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นเพื่อลดความต้องการเงินตราต่างประเทศ แต่วิกฤติการณ์ความเชื่อมั่นต่อภาวะเศรษฐกิจมิได้ผ่อนคลายลงแต่อย่างใด จนกระทั่งทางรัฐบาลไม่สามารถควบคุมวิกฤติการณ์ค่าเงินได้ เนื่องจากต้องสูญเสียเงินสำรองระหว่างประเทศใน

การปกป้องค่าเงินบาทไปเป็นจำนวนมาก จึงต้องประกาศเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนจากระบบตะกร้าเงินเป็นระบบลอยตัวภายใต้การจัดการในวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 ซึ่งมีผลทำให้ค่าเงินบาทของตลาดการเงินภายในประเทศลดลงทันทีจาก 25.765 บาทต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ (ตลาดต่างประเทศเท่ากับ 24.35 บาทต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ) ในวันที่ 30 มิถุนายน เป็น 27.6121 บาทต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ ในวันที่ 2 กรกฎาคม (ตลาดต่างประเทศเท่ากับ 29.00 บาทต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ) หรือคิดเป็นร้อยละ 7.17 (ตลาดต่างประเทศเท่ากับร้อยละ 19.10) ภายหลังจากประเทศไทยได้ประกาศเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยน ประเทศไทยได้เริ่มเจรจาอย่างเป็นทางการกับกองทุนการเงินระหว่างประเทศเพื่อขอเข้าโครงการเงินกู้ Stand-by หรือเงินกู้เพื่อนำมาลงทุนสำรองระหว่างประเทศ

ปัญหาความเชื่อมั่นในนโยบายและเสถียรภาพของรัฐบาลได้ส่งผลกระทบต่อค่าเงินบาท โดยเฉพาะการเปลี่ยนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังถึง 3 คน ทำให้การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง จนในที่สุดได้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล อย่างไรก็ดี รัฐบาลใหม่ก็ยังคงประสบปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อการอ่อนตัวของค่าเงินบาท ได้แก่ การอ่อนตัวของค่าเงินในภูมิภาค โดยเฉพาะค่าเงินวอนของเกาหลี และค่าเงินรูเปียของอินโดนีเซีย กอปรกับบริษัทต่างๆ มีความจำเป็นต้องซื้อเงินดอลลาร์สหรัฐ เพื่อใช้ในการชำระหนี้ต่างประเทศ ค่าเงินบาทในตลาดต่างประเทศจึงอ่อนตัวลง ทำสถิติต่ำสุดที่ 56.5 บาทต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ ในวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2541 หรืออ่อนลงกว่าร้อยละ 55 เมื่อเทียบกับอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดต่างประเทศ ณ วันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2541

หลังจากที่ปัญหาวิกฤติการณ์ค่าเงินในภูมิภาคเริ่มผ่อนคลายลง และความเชื่อมั่นของนักลงทุนเริ่มกลับคืนมา ค่าเงินบาทจึงได้แข็งขึ้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ตัดสินใจยกเลิกการแบ่งตลาดเงินบาทเมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2541 กอปรกับตลาดเริ่มเข้าใจว่าภาวะเศรษฐกิจในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน และไทยได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของกองทุนการเงินอย่างเคร่งครัด เป็นผลให้ค่าเงินบาทมีเสถียรภาพมากขึ้น

ทางด้านปัญหาสถาบันการเงิน เนื่องจากฐานะของสถาบันการเงินมีความอ่อนแออยู่แล้วจากการปล่อยกู้ให้แก่ภาคอสังหาริมทรัพย์และบริษัทในเครือมากเกินไป โดยที่แหล่งเงินส่วนใหญ่เป็นแหล่งเงินกู้ระยะสั้นจากต่างประเทศ และเมื่อเงินบาทอ่อนตัวและตลาดอสังหาริมทรัพย์ซบเซา ทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ของสถาบันการเงินเหล่านี้ลดลงด้วย ทางรัฐบาลจึงต้องเร่งดำเนินมาตรการ โดยนอกจากการระงับกิจการของสถาบันการเงินที่มีปัญหาสภาพคล่อง 16 แห่ง และสั่งให้ควมหรือรวมกิจการหรือวางแผนฟื้นฟูกิจการแล้ว ในวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2540 ธนาคารแห่งประเทศไทยได้สั่งระงับการดำเนินกิจการของสถาบันการเงินที่มีปัญหาสภาพคล่องเพิ่มอีก

42 แห่งตามคำแนะนำของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ตลอดจนประกาศมาตรการแก้ไขปัญหา ระบบสถาบันการเงินอย่างครบวงจร เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2540 เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ กลับคืน โดยได้ออกพระราชกำหนด 5 ฉบับ ได้แก่ (1) พระราชกำหนดจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูป สถาบันการเงิน (ปรส.) เพื่อพิจารณาแผนฟื้นฟูของสถาบันการเงินที่ถูกระงับกิจการ และดำเนินการ ชำระบัญชีบริษัท (2) พระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงิน จัดตั้งเป็นองค์กร อิสระ มีหน้าที่เข้าประมูลซื้อทรัพย์สินด้อยคุณภาพของสถาบันการเงินที่ไม่สามารถฟื้นฟูฐานะได้ เพื่อนำมาบริหารและขายต่อ (3) พระราชกำหนดแก้ไข พ.ร.บ. การธนาคารพาณิชย์ (4) พระราช กำหนดแก้ไข พ.ร.บ. ประกอบธุรกิจเงินทุน และ (5) พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. ธนาคาร แห่งประเทศไทย

นอกจากนั้น เพื่อส่งเสริมการลงทุนต่างชาติ ทางรัฐบาลได้ประกาศแนวทางการ อนุญาตการเพิ่มทุนของสถาบันการเงิน ทั้งที่เปิดดำเนินการและถูกระงับกิจการโดยอนุญาตให้ ต่างชาติถือหุ้นได้เกินกว่าร้อยละ 49 เป็นระยะเวลา 10 ปี โดยจะไม่ถูกบังคับให้ขายหุ้นหลังจากนั้น

มาตรการทางการเงินที่สำคัญในปี พ.ศ. 2541-2542 สรุปได้ดังนี้

1. มาตรการด้านการตลาดเงินตราต่างประเทศ โดยการประกาศปรับปรุงระเบียบ การควบคุมการแลกเปลี่ยนเงิน เพื่อแก้ไขการขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ การจำกัดการถือครอง เงินตราต่างประเทศ เพื่อป้องกันการเก็งกำไรค่าเงินบาทในอนาคต การยกเลิกมาตรการแบ่งแยก ตลาดเงินตราต่างประเทศ เพื่อรักษาเสถียรภาพของตลาดเงินตราต่างประเทศ และการเก็งกำไร ค่าเงิน
2. มาตรการเพื่อช่วยเหลือผู้ส่งออก โดยการเพิ่มวงเงินเพื่อกู้เงินแก่สถาบัน การเงิน จัดสรรวงเงินเพื่อกู้เงินให้กับธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าปล่อยกู้โดยตรง
3. มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ เช่น เพิ่มรายจ่ายของรัฐบาล ผ่อนคลายมาตรการ ทางการเงิน เร่งรัดผลิตภาคเกษตรและปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรม
4. มาตรการปรับปรุงเกณฑ์การกำกับดูแลสถาบันการเงิน เช่น ปรับปรุง องค์กรประกอบการค้าเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ปรับปรุงองค์ประกอบสินทรัพย์สภาพคล่อง สำหรับเงินกู้ระยะสั้นจากต่างประเทศ
5. การปรับลดดอกเบี้ยมาตรฐาน จากร้อยละ 5.5 ต่อปี เหลือร้อยละ 4 ต่อปี
6. การดำเนินธุรกรรมกับธนาคารพาณิชย์ที่ยังอยู่ในความควบคุม
7. การผ่อนปรนหลักเกณฑ์การประเมินค่าสินทรัพย์ที่ไม่มีราคาหรือเรียกคืน ไม่ได้ และสินทรัพย์ที่สงสัยว่าจะไม่มีราคาหรือเรียกคืนไม่ได้

8. การแต่งตั้งสถาบันการเงินคู่ค้าพันธบัตร
9. การกำหนดให้สถาบันการเงินดำรงเงินกองทุน เป็นต้น

การกำหนดเป้าหมายของนโยบายการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทยดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อแบบยืดหยุ่น (Flexible Inflation Targeting) มาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2543 ซึ่งหมายความว่า ธปท. ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการดูแลอัตราเงินเฟ้อเพียงอย่างเดียว แต่ ธปท. ยังให้ความสำคัญกับการดูแลการขยายตัวทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเสถียรภาพด้านอื่นๆ อาทิ ภาครัฐกิจ ภาคครัวเรือน ภาคสถาบันการเงิน และตลาดการเงินด้วย

เป้าหมายเงินเฟ้อตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2543 จนถึงปี 2554

1. ใช้อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (Core inflation) เป็นเป้าหมายในการดำเนินนโยบายอัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน หมายถึง อัตราการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อนของดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index: CPI) ที่หักราคาสินค้าในหมวดอาหารสดและพลังงานออก โดยมีเหตุผลมาจากการที่ราคาสินค้าในกลุ่มที่หักออกดังกล่าว อาทิ ข้าว ผลิตภัณฑ์จากแป้ง เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ ค่าไฟฟ้า ก๊าซหุงต้มและน้ำมันเชื้อเพลิง มีความผันผวนมากในระยะสั้นอันเกิดจากปัจจัยภายนอกที่อยู่นอกเหนือความสามารถในการควบคุมของนโยบายการเงิน ดังนั้น หากยังคงรวมอยู่ในเป้าหมายอาจจะทำให้ต้องปรับเปลี่ยนนโยบายการเงินบ่อยครั้งและอาจจะเป็นการซ้ำเติมเศรษฐกิจให้เลวลงไปอีกได้ เช่น กรณีที่ราคาสินค้าหมวดอาหารสดและพลังงานสูงขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อคนกำลังซื้อของประชาชนอยู่แล้ว หากมีการดำเนินนโยบายการเงินอย่างเข้มงวด โดยการขึ้นอัตราดอกเบี้ยเพื่อทำให้อัตราเงินเฟ้อลดลง จะมีผลทำให้การอุปโภคบริโภคยิ่งลดลง และกลายเป็นการซ้ำเติมการขยายตัวของเศรษฐกิจให้เลวลงมากขึ้น

กล่าวโดยสรุปคือ การหักราคาสินค้าในกลุ่มดังกล่าวออกจะช่วยลดความผันผวนของอัตราเงินเฟ้อ สะท้อนแรงกดดันด้านราคาที่แท้จริง (Underlying Inflation) ที่มาจากด้านอุปสงค์หรือส่วนของ Second-round Effect ได้ดีขึ้น ในขณะที่ความผันผวนที่น้อยลงช่วยลดการปรับเปลี่ยนนโยบายการเงินบ่อยเกินความจำเป็น อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี แม้ว่าจะหักราคาสินค้าหมวดอาหารสดและพลังงานออกก็ตาม แต่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของระดับราคาในภาพรวม (General Price Level) ก็ยังสามารถสะท้อนได้จากอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานที่คิดเป็นสัดส่วนประมาณ 3 ใน 4 ของดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index) นอกจากนี้ จากข้อมูลในอดีตพบว่าใน ระยะยาวอัตราเงินเฟ้อทั่วไปและอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานจะเคลื่อนไหวไปด้วยกัน แม้ว่าในระยะสั้นอาจมีความแตกต่างกันบ้าง ดังนั้นการดูแลรักษาเสถียรภาพด้านราคาโดยการใช้อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเป็นเป้าหมาย จะ

เท่ากับเป็นการดูแลรักษาเสถียรภาพของอัตราเงินเฟ้อทั่วไปด้วย ซึ่งหมายถึงการดูแลให้ราคาสินค้าและบริการที่เกี่ยวข้องกับค่าครองชีพของประชาชนมีเสถียรภาพในระยะยาว

2. ใช้ช่วงร้อยละ 0-3.5 ต่อปี เป็นเป้าหมาย โดยคำนึงถึง

- ความสามารถในการปรับตัวของประชาชนในกลุ่มต่างๆ ในระบบเศรษฐกิจต่อการเปลี่ยนแปลงของระดับราคา โดยเฉพาะกลุ่มผู้เกษียณอายุที่พึ่งพารายได้จากดอกเบี้ยเงินฝากเป็นหลัก กลุ่มผู้มีเงินเดือนประจำ รวมไปถึงกลุ่มผู้ใช้แรงงานที่มีอำนาจต่อรองค่าจ้างค่อนข้างต่ำ เพราะอาจได้รับผลกระทบหากระดับของเงินเฟ้อที่เป็นเป้าหมายสูงเกินไป เนื่องจากรายได้มักจะเพิ่มขึ้นไม่ทันกับอัตราเงินเฟ้อ ซึ่งจะทำให้อำนาจซื้อลดลง

- ความสอดคล้องกับอัตราเงินเฟ้อของประเทศคู่ค้าคู่แข่งสำคัญของไทย เพราะการรักษาอัตราเงินเฟ้อของไทยให้สอดคล้องกับอัตราเงินเฟ้อของประเทศคู่ค้าคู่แข่งจะช่วยรักษาความสามารถแข่งขันด้านราคาในการส่งออกของประเทศไทยได้ โดยในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (2542-2551) อัตราเงินเฟ้อของประเทศคู่ค้าคู่แข่งสำคัญของไทยเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณร้อยละ 18

3. ใช้อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเฉลี่ยรายไตรมาสเป็นเป้าหมาย

เนื่องจากโดยปกติอัตราเงินเฟ้อรายเดือนมักจะมีคามผันผวนสูง การเฉลี่ยเป็นรายไตรมาสจึงช่วยให้เห็นพัฒนาการของเงินเฟ้อได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้ ธปท. และประชาชนสามารถตรวจสอบได้เร็วกว่าการเฉลี่ยเป็นรายปีหรือระยะเวลาที่นานกว่านั้น หากเงินเฟ้อมีแนวโน้มจะหลุดจากเป้าหมาย รวมทั้งยังสอดคล้องกับประมาณการ จากแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาค รายไตรมาสที่คณะกรรมการฯ ใช้เป็นเครื่องมือประกอบการกำหนดนโยบาย

คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) มีความเห็นว่าเป้าหมายอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานที่ร้อยละ 0-3.5 มีความเหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจของไทยและการที่กำหนดเป็นช่วง (Range) และมีขนาดกว้างพอสมควร ก็เพื่อที่จะช่วยให้การดำเนินนโยบายการเงินมีความยืดหยุ่นและสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในช่วงสั้นๆ (Temporary Economic Shocks) ซึ่งช่วยลดความจำเป็นที่คณะกรรมการฯ จะต้องปรับเปลี่ยนนโยบายการเงินบ่อยครั้ง ซึ่งหมายถึงการลดความผันผวนของอัตราดอกเบี้ย ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจและการเงินของประเทศดำเนินไปได้อย่างราบรื่น

เป้าหมายเงินเฟ้อ ปี 2552

พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 กำหนดกรอบในการดำเนินงานด้านนโยบายการเงินของประเทศไทยอย่างชัดเจนในมาตราที่ 28/8 โดยระบุว่า “ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ให้คณะกรรมการนโยบายการเงินจัดทำเป้าหมายของนโยบายการเงินในปีถัดไป เพื่อเป็นแนวทางให้แก่รัฐและ ธปท. ในการดำเนินการใดๆ เพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพด้าน

ราคา โดยทำความตกลงร่วมกับรัฐมนตรี และให้รัฐมนตรีเสนอเป้าหมายของนโยบายการเงินที่ได้ทำความตกลงร่วมกันต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ เมื่อได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

ด้วยเหตุนี้ กรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง จึงได้พิจารณาทบทวนความเหมาะสมของเป้าหมายเงินเฟ้อ ปี 2552 ร่วมกันอย่างรอบคอบ โดยคำนึงถึงประเด็นสำคัญต่างๆ และได้เห็นชอบร่วมกันที่จะเสนอเป้าหมายอัตราเงินเฟ้อใหม่โดย

1. ใช้อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเฉลี่ยรายไตรมาสเช่นเดิมเพื่อสร้างความต่อเนื่องในการดำเนินนโยบาย
2. ปรับช่วงของเป้าหมายให้แคบลงไว้ที่ร้อยละ 0.5-3.0 ต่อปี ทั้งนี้ได้ปรับขอบล่างให้สูงกว่าศูนย์เพื่อลดโอกาสของการเกิดภาวะเงินฝืด ขณะเดียวกันปรับขอบบนลงให้เท่ากับที่ปรับขอบล่างขึ้น เพื่อไม่ส่งสัญญาณว่าจุดยืนของนโยบายการเงินจะเปลี่ยนแปลง ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติเป้าหมายดังกล่าวเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2552

เป้าหมายเงินเฟ้อปี 2553

คณะกรรมการนโยบายการเงินและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเห็นชอบร่วมกันที่จะยังคงใช้อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเฉลี่ยรายไตรมาสที่ร้อยละ 0.5-3.0 ต่อปี เป็นเป้าหมายเงินเฟ้อปี 2553 ต่อเนื่องจากปี 2552 โดยเห็นว่ามีความเหมาะสมและจะสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพดี เนื่องจาก

1. อัตราเงินเฟ้อที่ต่ำและไม่ผันผวน (Low and Stable) จะมีส่วนสำคัญยิ่งที่ช่วยเอื้อให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว
2. เป้าหมายอัตราเงินเฟ้อที่วางไว้สอดคล้องกับอัตราเงินเฟ้อของประเทศคู่ค้าคู่แข่ง ซึ่งจะช่วยรักษาความสามารถในการแข่งขันด้านราคาของสินค้าส่งออกของไทย
3. เป้าหมายเงินเฟ้อที่ต่ำช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่ภาคธุรกิจที่จะสามารถตัดสินใจวางแผนบริโภคและลงทุนได้อย่างมั่นใจ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติเป้าหมายดังกล่าวเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2552

เป้าหมายเงินเฟ้อปี 2554

คณะกรรมการนโยบายการเงิน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเห็นชอบร่วมกันที่จะยังคงใช้อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเฉลี่ยรายไตรมาสที่ร้อยละ 0.5-3.0 ต่อปี ซึ่งเป็นเป้าหมายเงินเฟ้อต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2552 โดยเห็นว่ายังคงเป็นเป้าหมายที่มีความเหมาะสมในการช่วยสนับสนุนให้เศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพและเติบโตได้อย่างยั่งยืนในระยะต่อไป ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติเป้าหมายดังกล่าวเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2553

กรณีที่อัตราเงินเพื่อพื้นฐานเคลื่อนไหวออกนอกช่วงเป้าหมาย

ข้อตกลงร่วมกันระหว่างคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้กำหนดไว้ว่า “กรณีที่อัตราเงินเพื่อพื้นฐานเคลื่อนไหวออกนอกช่วงเป้าหมายตามที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ ให้ กนง.ชี้แจงสาเหตุ แนวทางแก้ไข และระยะเวลาที่คาดว่าอัตราเงินเพื่อพื้นฐานจะกลับเข้าสู่ช่วงที่กำหนดไว้โดยเร็ว รวมทั้งให้รายงานความคืบหน้าของการแก้ไขปัญหาเป็นระยะตามสมควร”

ภายหลังที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบเป้าหมายเงินเพื่อครบ 10 ปี (2543-2553) และได้เห็นควรจัดให้มีการประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญอิสระเพื่อตอบคำถามว่า ภายใต้สภาวะแวดล้อมของเศรษฐกิจการเงินโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กรอบนโยบายการเงินดังกล่าวยังมีความเหมาะสมกับประเทศไทยอยู่หรือไม่ และมีความจำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร โดยเน้นการประเมินในด้านต่างๆ ที่สำคัญ ดังนี้

- ประสิทธิภาพของการใช้กรอบเป้าหมายเงินเพื่อเพื่อบรรลุเป้าหมายการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมา

- ความพอเพียงของเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินนโยบายการเงิน
- ข้อมูลและแบบจำลองที่ใช้
- การสื่อสารกับสาธารณชน
- ความสัมพันธ์ของนโยบายการเงินกับนโยบายเศรษฐกิจอื่น เช่น การรักษาเสถียรภาพระบบการเงิน การบริหารจัดการอัตราแลกเปลี่ยน

เสถียรภาพระบบการเงิน การบริหารจัดการอัตราแลกเปลี่ยน

ผลการประเมินการดำเนินงานนโยบายการเงินสรุปได้โดยสังเขป ดังนี้

1. โดยรวมแล้วเห็นว่า การดำเนินนโยบายการเงินของไทย ในด้านกระบวนการตัดสินใจ ความพอเพียงของเครื่องมือ ข้อมูลและแบบจำลองที่ใช้ในการดำเนินนโยบาย ตลอดจนการสื่อสารกับสาธารณชน อยู่ในเกณฑ์ที่ดีสอดคล้องกับ มาตรฐานสากลสูงสุด และเห็นว่า การดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบเป้าหมายเงินเพื่อ ยังเหมาะสมกับประเทศไทยในระยะต่อไป

2. ธนาคารแห่งประเทศไทยประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีในการรักษาเสถียรภาพทางด้านราคา โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับทศวรรษก่อนหน้า อัตราเงินเพื่อได้ปรับตัวลดลงจากเดิมอย่างเห็นได้ชัด โดยอยู่ภายในกรอบเป้าหมายร้อยละ 90 ของเวลาที่ได้ดำเนินนโยบาย และที่ออกนอกเป้าหมายก็เป็นด้านที่ต่ำกว่าเป้าหมาย

3. แม้ธนาคารแห่งประเทศไทยจะนำกรอบเป้าหมายเงินเพื่อมาใช้ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทศวรรษที่ผ่านมาอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ เฉลี่ยที่ร้อยละ 4.2 ต่อปี ซึ่งผู้ประเมินเห็นว่าน่าจะสูงกว่านี้ ถ้าไม่เกิดวิกฤตการเงินโลกและปัญหาการเมืองภายในประเทศ

4. การดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ไม่ได้ขัดกับการดำเนินงานในด้านอื่นของธนาคารแห่งประเทศไทย ทั้งการรักษาเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงินหรือ ด้านการบริหารจัดการอัตราแลกเปลี่ยน นอกจากนี้ วิกฤตการเงินโลกที่ผ่านมาทำให้ผู้ประเมินมีความเห็นว่า การทำงานด้านกำกับดูแลสถาบันการเงินยังอยู่ที่ธนาคารกลางน่าจะเป็นข้อดีในด้านการแก้ไขปัญหาที่จะสามารถดำเนินการได้รวดเร็ว

4.2 การดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยภายใต้ประชาชนลาว

ภายหลังที่ สปป.ลาว ได้รับการสถาปนา พ.ศ 2518 ในระยะนี้ยังบอบช้ำจากบาดแผลสงคราม จึงต้องการฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจ 2 ประการหลัก คือ ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรให้ดีขึ้น พรรคและรัฐบาลจึงได้เอาใจใส่ต่องานการเงินและให้ความสำคัญเพื่อการพัฒนาดังกล่าวให้ก้าวหน้าต่อไป

ระยะแห่งการปฏิบัติแผนการ 5 ปี ครั้งที่ 1 (2523-2528) รายรับงบประมาณเพิ่มขึ้น 4.6 เท่า เป็นร้อยละ 54 ของรายรับทั้งหมด รายรับจากต่างประเทศร้อยละ 46 ต่อมาในปี 1984 รายรับงบประมาณภายในเพิ่มเป็นร้อยละ 58.2 เป็นร้อยละ 48.5 ของรายรับทั้งหมด สภาพการณ์ที่ธนาคารขาดแคลนเงินสดทำให้ต้องมีการแก้ไข ปรับเปลี่ยน ผลผลิตภายในประเทศ ซึ่งเป็นรายรับที่สร้างหลักประกันให้การเงินมีการหมุนเวียนและขยายตัวไปสู่ท้องถิ่น อย่างไรก็ตามกระแสการเงินระยะนั้นยังบ่งบอกถึงลักษณะการช่วยเหลือจากภาครัฐและการผูกขาด

ตามแนวนโยบายการเงินใหม่ 2532-2548 นโยบายด้านเศรษฐกิจหันไปสู่กลไกตลาด โดยความเห็นชอบของรัฐ ภายใต้กฎหมาย เช่นการเปิดกว้างสินค้าเงินตรา การค้าเสรี เป็นต้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้มีผลกระทบต่องบประมาณของรัฐ จนต้องตัดงบประมาณการช่วยเหลือแก่รัฐวิสาหกิจ และท้องถิ่นต่างๆ ที่ตั้งงบประมาณไว้สูงกว่าเดิม

ในการประชุมคณะกรรมการการเงินทั่วประเทศ เมื่อปี 2533 มีมติร่วมกันเกี่ยวกับการวางแผนปฏิบัติด้านการเงิน โดยยึดหลักการของท่านไกรสร พรหมวิหาน อดีตประธานประเทศ ออกเป็นกฎหมายหลายฉบับ เช่น กฎหมายงบประมาณ กฎหมายบัญชี กฎหมายภาษี กฎหมายช่วยเหลือและอากร และข้อกำหนดอื่นๆ อีกหลายฉบับ เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำนิติกรรมและเป็นส่วนผลักดันให้การปฏิบัติงานดังกล่าวประสบผลสำเร็จ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป

การนำนโยบายการเงิน เช่น นโยบายภาษีอากร นโยบายรายจ่ายงบประมาณมาใช้ ในการคุ้มครองมหภาค ได้มีผลกระทบต่อการลงทุน การใช้สอย การรักษาความมั่นคงทางการเงิน ควบคุมอัตราเงินเฟ้อให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม จะเป็นผลดีต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และเป็นไปตามกลไกของตลาดการเงิน

นับตั้งแต่ปี 2534-2547 ยอดผลผลิตภายในประเทศเพิ่มขึ้นในอัตราส่วนเฉลี่ยร้อยละ 6 ต่อปี รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีอยู่ในระดับ 350 โดลา และค่อยๆ เพิ่มขึ้นตามลำดับ รายรับงบประมาณเฉลี่ยได้ถึงร้อยละ 14 ของ GDP และรายจ่ายงบประมาณเฉลี่ยร้อยละ 22 ของ GDP ทำให้แผนการด้านการศึกษา สาธารณสุข ความเป็นอยู่ของราษฎรและความมั่นคงของประเทศได้รับการพัฒนาไปสู่คุณภาพที่ดี

ต่อมา ในปี 2544-2546 ได้ดำเนินนโยบายการเงินไปสู่การเปลี่ยนแปลงและบูรณาการให้เกิดประสิทธิภาพ โดยกำหนดไว้ดังนี้

1. เปลี่ยนนโยบายการเงินแบบระดม-เกื้อกูล ที่ขึ้นอยู่กับกลไกการคุ้มครองคำสั่งบริหาร โดยตรง หันไปสู่กลไกการเงินมหภาคทางอ้อม โดยผ่านระบบกฎหมายเศรษฐกิจการเงิน และธุรกิจของรัฐ จำแนกไว้อย่างชัดเจน ระหว่างการเงินของรัฐกับการเงินของวิสาหกิจ บนพื้นฐานสิทธิผลประโยชน์ และพันธะที่กำหนดไว้โดยกฎหมาย

2. นโยบายการเงินต้องสอดคล้องกับแนวนโยบายของพรรค ที่อิงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศ ในแต่ละระยะเพื่อสร้างความเข้มแข็งได้ด้วยตนเอง

3. กลไกการเงินเป็นระบบเปิด บนพื้นฐาน หลักการทวีประสิทธิภาพและปรับปรุงใหม่ โดยพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับความสมดุลทั้งรายรับ-รายจ่าย ด้านงบประมาณ

ภายหลังการดำเนินการตามแผนการ 5 ปี ครั้งที่ 5 (2544-2548) กลไกเศรษฐกิจการตลาด ได้ถูกนำมาใช้ ทำให้การเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ มีเสถียรภาพทางการเมือง ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม และงบประมาณของประเทศในอนาคตต่อไป

การดำเนินการตามแผนการ 5 ปี ครั้งที่ 6 (2549-2553) การเงินเป็นส่วนประกอบพื้นฐานของเศรษฐกิจแห่งชาติ อีกทั้งเป็นเครื่องมือในการควบคุมมหภาคของรัฐ เมื่อปลายปี 2551 เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินภายในประเทศ ส่งผลให้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรามีการเคลื่อนไหว ซึ่งกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรให้ดีขึ้น แก้ปัญหาเงินเฟ้อ และควบคุมราคาสินค้า พร้อมทั้งมาตรการอื่นๆ ในอันที่จะทำให้การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ-การเงินดีขึ้น ในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ 5 ปี ครั้งที่ 6 (2549-2553) แผนการเงิน สามารถจัดเก็บรายได้เข้างบประมาณได้ตามแผน ปี 2549-2550 ดำเนินการได้เกินเป้า คิดเป็นร้อยละ 10.90 ปี 2550-2551 เกินเป้าร้อยละ 10.81 ปี 2551-2552 เกินเป้าร้อยละ 0.29 สามารถตอบสนองรายจ่ายงบประมาณแผ่นดินได้ ปี 2552-2553 รายรับงบประมาณแผ่นดินคิดเป็นร้อยละ 19.69 ของ GDP รายจ่ายคิดเป็นร้อยละ 23.05 ของ GDP

ในการขยายและพัฒนาสภาพแวดล้อมเศรษฐกิจ ธนาคารแห่ง สปป.ลาว ได้ให้ บูริมสิทธิ์ในการปฏิบัติตามมาตราเพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเงินซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวม มีเสถียรภาพที่ดีขึ้น

ด้านนโยบายการเงิน

ธนาคารแห่ง สปป.ลาว มีมาตรการดังนี้

1. ปรับอัตราดอกเบี้ยมาตรฐานลดลง 2 ครั้ง คือ ลดลงจากร้อยละ 10 ต่อปี เป็น ร้อยละ 8 ต่อปี ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2551 และในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2551 จากร้อยละ 8 ต่อปี เป็นร้อยละ 7 ต่อปี อีก 3 เดือนต่อมา ธนาคารแห่ง สปป.ลาว ปรับอัตราดอกเบี้ยลดลงอีก 2 ครั้ง เป็น ร้อยละ 6 และ 5 ต่อปี ในเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ตามลำดับ
2. ถือปฏิบัติอัตราเงินสดสำรองตามหมายคือร้อยละ 5 สำหรับเงินกิบและร้อยละ 10 สำหรับเงินตราต่างประเทศ
3. สนับสนุนให้มีการซื้อขายเงินในตลาดการเงินอย่างมีประสิทธิภาพทั้งระหว่าง ธนาคารหรือสถาบันการเงินด้วยกันและตลาดแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่มีการควบคุมได้ โดยให้ธนาคารแห่ง สปป.ลาว เป็นผู้รับซื้อและขายเงินตราต่างประเทศให้แก่สถาบันการเงินกับ ธนาคารแห่ง สปป.ลาว เป็นแหล่งสุดท้ายเพื่อรักษาเสถียรภาพของค่าเงินกิบ
4. เป็นผู้ออกธนบัตรที่เป็นเงินกิบและเงินดอลลาร์สหรัฐฯ เพื่อสามารถนำไปใช้ เป็นเครื่องมือในตลาดเงินทุนและการลงทุนใน โครงสร้างตลาดเงินทุนอีกด้วย

ด้านนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน

ธนาคารแห่ง สปป.ลาว ได้ดำเนินนโยบายการเงินอย่างต่อเนื่องในการกำหนด นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนที่เป็นไปตามกลไกของตลาดเงินตราที่มีการควบคุมโดยภาครัฐ เพื่อรักษา เสถียรภาพเงินตราของประเทศกับค่าเงินบาทที่แข็งค่า ร้อยละ 5.94 และแข็งค่าร้อยละ 2.71 กับเงิน ดอลลาร์สหรัฐฯ ให้อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และรับประกันว่าจะไม่มีผลกระทบต่อระดับคลังเงิน แร่ระหว่างชาติและเสถียรภาพด้านราคา เพราะฉะนั้นธนาคารแห่ง สปป.ลาว จึงมีมาตรการด้าน นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนให้สถาบันการเงินและธนาคารธุรกิจ ดังนี้

1. ติดตามความเคลื่อนไหวของตลาดเงินตราต่างประเทศ ทั้งภายในและต่าง ประเทศอย่างใกล้ชิด เพื่อเป็นอ้างอิงในการกำหนดและวางอัตราแลกเปลี่ยนประจำวันให้แก่ สถาบันการเงิน ธนาคารธุรกิจและหน่วยบริการแลกเปลี่ยนจะต้องไม่เกินระหว่างร้อยละ +/- 0.25 สำหรับเงินกิบต่อเงินดอลลาร์สหรัฐ ร้อยละ 0.5 สำหรับเงินกิบต่อเงินบาทและเงินยูโร สำหรับเงิน สกุลอื่นไม่เกินร้อยละ 2

2. ผลักดันให้ธนาคารธุรกิจมีการซื้อขายเงินตราระหว่างธนาคารด้วยกันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้เงินกีบมีเสถียรภาพมากขึ้น

3. ลดจำนวนเอกสารที่ต้องใช้เป็นหลักฐานในการดำเนินการแลกเปลี่ยนเงินตรา ขยายจำนวนหน่วยบริการแลกเปลี่ยนเงินตราและอนุญาตให้หน่วยบริการแลกเปลี่ยนเงินตราสามารถทำธุรกรรมทางการเงินได้ทั้ง 2 ทางคือ ซื้อและขายเงินตรา สำหรับการขายเงินตรา ลูกค้าใช้หลักฐานเพียงบัตรประชาชนเท่านั้น และซื้อได้ไม่เกิน 20 ล้านกีบต่อคนต่อวัน

ด้านบริหารจัดการเงินตราและการส่งเสริมการใช้เงินกีบ เพื่อให้การบริหารจัดการเงินตราเป็นศูนย์กลาง ธนาคารแห่ง สปป.ลาว ได้ออกกฎข้อบังคับต่างๆ และปรับปรุงแก้ไขพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินตราและสิ่งของมีค่า มีการเผยแพร่ระเบียบ ข้อบังคับ ปรับปรุง และผ่อนผันข้อจำกัดที่กำหนดต่อกลไกการแลกเปลี่ยนเงินตรา โดยอนุญาตให้มีการแลกเปลี่ยนได้ที่ด่านขาออกนอกประเทศไม่เกิน 20 ล้านกีบต่อคนต่อวัน นอกจากนี้ธนาคารธุรกิจสามารถขายเงินตราให้แก่ลูกค้าได้มากกว่า 10,000 ดอลลาร์สหรัฐตามดุลพินิจ

ธนาคารแห่ง สปป.ลาว ส่งเสริมการใช้เงินกีบอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การปรับปรุงพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินตราและส่งเสริมการใช้เงินกีบแนะนำให้สมาคมการค้าและธุรกิจ ตัวแทนต่างๆ คิดลดราคาค่าเป็นเงินกีบ คิดโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์การใช้เงินกีบตามย่านธุรกิจในนครหลวงเวียงจันทน์ พร้อมแจกแผ่นพับ ใบปลิวแก่ประชาชน เพื่อให้ความรู้เรื่องการใช้เงินกีบ นอกจากนี้ธนาคารแห่ง สปป.ลาว ขอความร่วมมือกับสื่อต่างๆ คิดโปสเตอร์โฆษณาที่เคลื่อนที่ได้ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้เรื่องการใช้เงินกีบอย่างกว้างขวาง สนับสนุนให้ประชาชนทั่วไปแต่งเพลง คำประพันธ์หรือเขียนสโลแกนเพื่อเชิญชวนการใช้เงินกีบ ขณะเดียวกันก็มีป้ายประกาศตักเตือนหรือปรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับดังกล่าว

ด้านการเคลื่อนย้ายเงินฝาก ตามสภาวะเศรษฐกิจของประเทศและความต้องการของเงินทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจ ธนาคารแห่ง สปป.ลาว ได้ออกมาตรการกระตุ้นธนาคารธุรกิจ โดยเฉพาะที่รัฐบาลถือหุ้นอยู่ว่า จะต้องปรับปรุงเงินทุนของตนโดยการปรับแก้อัตราดอกเบี้ยเพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยของประเทศ ต่างประเทศ และของโลก ขยายเครือข่ายการบริการสู่นานาชาติและพัฒนาทุกวิถีทางที่จะทำให้มีเงินฝากเพิ่มขึ้น

ด้านสินเชื่อ ตามนโยบายการเงินที่ได้ปรับแก้และปรับปรุงระเบียบข้อบังคับบางประการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ธนาคารธุรกิจในการเพิ่มสินเชื่อ เช่น เพิ่มอัตราส่วนเงินสำรองสำหรับเงินกู้จากร้อยละ 0.5-1 ในปี พ.ศ. 2553 ปรับแก้ระเบียบการปล่อยสินเชื่อ และผู้จัดการสาขาสามารถอนุมัติเงินกู้ได้

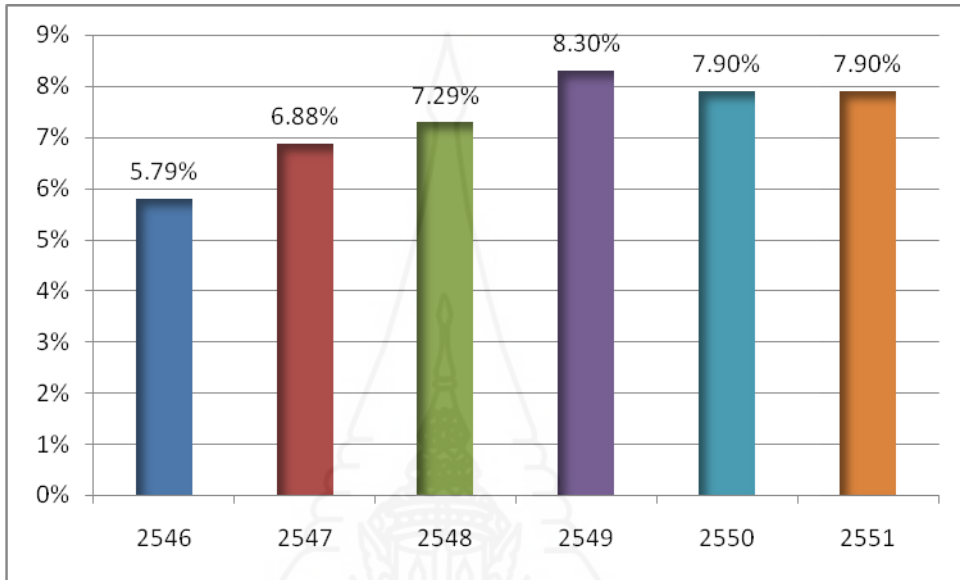
ผลการปฏิบัตินโยบายการเงินที่ธนาคารแห่ง สปป.ลาว กำหนดไว้ ปรากฏผลชัดเจนดังนี้

1. ค่าเงินกีบมีเสถียรภาพและแข็งค่าขึ้นร้อยละ 10.5 ต่อค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ และร้อยละ 15.3 ต่อค่าเงินบาทไทย (ข้อมูล ปี พ.ศ. 2550-2551) ส่วนต่างอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างธนาคารด้วยกัน และอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดการเงินถือว่าแคบมากอยู่ที่ประมาณร้อยละ 0.13 ต่อค่าเงินดอลลาร์สหรัฐและ 0.21 ต่อค่าเงินบาทไทย
2. เดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2551 กองทุนสำรองสากลสามารถรักษาเสถียรภาพได้ถึง 5.2 เดือนในการนำเข้า
3. อัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ร้อยละ 7.6 ในปี พ.ศ. 2551 และลดลงถึงร้อยละ 1.8 ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2552
4. ปริมาณเงินได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 18.3 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2550 และมีปริมาณถึงร้อยละ 25 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ปริมาณเงินได้ที่เพิ่มขึ้นมาจากสินเชื่อที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 85 เป็นสินเชื่อที่เป็นบริษัทของรัฐเพิ่มขึ้นร้อยละ 52 (ร้อยละ 22 ของสินเชื่อทั้งหมด) และสินเชื่อของบริษัทเอกชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 72 (ร้อยละ 78 ของสินเชื่อทั้งหมด) สินเชื่อส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อที่ปล่อยให้กับราคาเกษตรกรรม การค้า บริการ อุตสาหกรรมและหัตถกรรม
5. ส่วนงานของรัฐตั้งแต่กระทรวงไปจนถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนในการมีส่วนร่วมการคุ้มครองเงินตราต่างประเทศและการส่งเสริมการสร้างเชื่อมั่นในการใช้เงินกีบแก่ประชาชนในฐานะเป็นสกุลเงินประจำชาติ
6. เงินฝากเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 15 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2550 (เงินฝากที่เป็นเงินกีบเพิ่มขึ้นร้อยละ 35 เงินฝากที่เป็นเงินตราต่างประเทศ เพิ่มขึ้นร้อยละ 6)

จากผลการปฏิบัติดังกล่าวข้างต้นนี้ ธนาคารแห่ง สปป.ลาว ได้ดำเนินนโยบายการเงินที่มีเสถียรภาพอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอัตราแลกเปลี่ยน อัตราเงินเฟ้ออยู่ในเกณฑ์ต่ำ ระบบธนาคารมีการขยายตัวเป็นระยะๆ การบริหารและบริการการเงินได้รับการปรับปรุงในทางที่ดีขึ้น นับเป็นสัญญาณที่ดีในการปฏิบัติแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ สปป.ลาว ทั้งนี้มาจากการขยายตัวการลงทุนของภาครัฐและเอกชนที่ตั้งเป้าไว้ที่ร้อยละ 7.1 ในปี พ.ศ. 2553 ในขณะที่บางประเทศคาดว่าน่าจะติดลบ อย่างไรก็ตามความผันผวนจากภายนอกบวกกับอัตราเงินเฟ้อที่ติดลบ จะเป็นอุปสรรคในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ สปป.ลาว ได้ เป้าหมายที่ร้อยละ 7.1 เป็นตัวเลขที่ทำทนายความสามารถของรัฐบาลในการรักษาเสถียรภาพทางการเงิน โดยการกระตุ้นการ

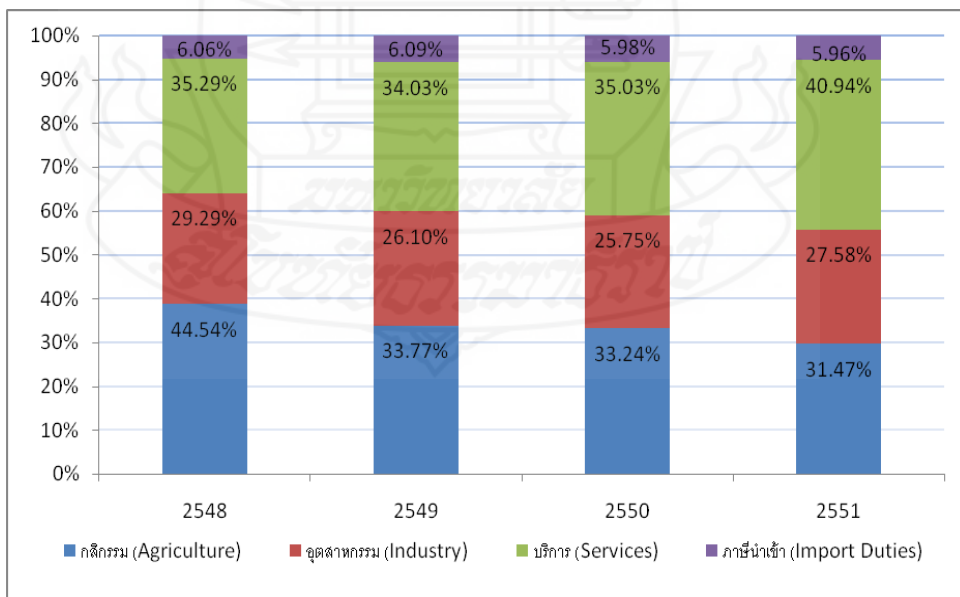
ไหลเวียนของการเงินและส่งเสริมการผลิตภายในให้มีคุณภาพ สำหรับอัตราเงินเฟ้อปีต่างๆ และ ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวแสดง ดังภาพที่ 4.2 และ 4.3

ร้อยละ

ภาพที่ 4.2 อัตราเงินเฟ้อของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ร้อยละ

ภาพที่ 4.3 ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องบทบาทและการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยสามารถนำข้อมูลทางการดำเนินงานและนโยบายการเงินไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจกำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงาน หรือแลกเปลี่ยนช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทยกับธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความรู้และเพิ่มทักษะให้แก่ผู้ที่สนใจหรือพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทยและพนักงานธนาคารแห่งธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยบทนี้จะสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีดำเนินการศึกษา สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.1.2 เพื่อศึกษาการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.1.3 เพื่อศึกษานโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.2 วิธีการดำเนินการศึกษา

วิธีการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือวารสาร ข้อมูลจากเว็บไซต์ เอกสารทางวิชาการ รวมทั้งเอกสารของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและสรุปผลการเปรียบเทียบระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

1.3 ผลการศึกษา

ผลการศึกษาบทบาทและการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สรุปได้ดังนี้

1.3.1 ลักษณะทั่วไปของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1) ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของธนาคารแห่งประเทศไทยจากการศึกษาได้ข้อมูลว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2485 ประมาณ 69 ปีมาแล้ว ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาธนาคารแห่งประเทศไทย ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้ดีขึ้นเป็นระยะตามแต่ละระยะของสถานะเศรษฐกิจของประเทศ ภาคนิคมและทั่วโลก ผังโครงสร้างองค์กรของธนาคารแห่งประเทศไทย แบ่งออกเป็น 5 คณะกรรมการ ได้แก่

- คณะกรรมการนโยบายการเงิน
- คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน
- คณะกรรมการระบบการชำระเงิน
- คณะกรรมการตรวจสอบ
- คณะกรรมการจัดการกองทุน

มี 10 สายงาน และ 40 ฝ่ายงาน รวมทั้งสำนักงานส่วนภูมิภาค 4 แห่ง ได้แก่

- สำนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร)
- สำนักงานภาคเหนือ (จังหวัดเชียงใหม่)
- สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จังหวัดขอนแก่น)
- สำนักงานภาคใต้ (จังหวัดนครศรีธรรมราช)

แต่ละภาคส่วนแต่ละฝ่ายงาน มีการแบ่งสายงานที่ชัดเจนและมีความรับผิดชอบตามภารกิจของตน

2) ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

จากการศึกษาได้ข้อมูลว่า ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ก่อตั้งเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2497 ประมาณ 57 ปีมาแล้ว ซึ่งน่าจะได้พัฒนาไปมากกว่านี้ สาเหตุที่ทำให้การพัฒนาดำช้า เนื่องจากระหว่างปี พ.ศ. 2497-2516 ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวตกอยู่ภายใต้การปกครองของต่างชาติ สถาบันการเงินของประเทศจึงถูกนำมาใช้เพื่อสนับสนุนกองทัพเท่านั้น ไม่มีบทบาทหรือหน้าที่อื่นๆ ฝั่งโครงสร้างองค์กรของธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แบ่งได้ 20 สายงาน มีบทบาทและระดับเท่ากัน แยกเป็น 9 กรม ได้แก่

- กรมจัดตั้งและพนักงาน
 - กรมตรวจสอบภายใน
 - กรมคุ้มครองธนาคารธุรกิจ
 - กรมสถาบันการเงิน
 - กรมนโยบายเงินตรา
 - กรมบริการธนาคาร
 - กรมบัญชีการเงิน
 - กรมเงินตราคลังสาร
 - กรมการต่างประเทศ
- และ 7 หน่วยงาน ได้แก่
- ห้องการธนาคารแห่ง สปป.ลาว
 - สถาบันการธนาคาร
 - ศูนย์บริการเก็บ ซื่อหนี้ และรับฝากเก็บหนี้
 - ศูนย์เทคโนโลยีและการสื่อสารข้อมูลข่าวสารธนาคาร
 - หน่วยงานด้านการฟอกเงิน
 - โรงพิมพ์ธนาคารแห่ง สปป.ลาว
 - คณะรับผิดชอบตลาดหลักทรัพย์

นอกจากนี้ยังมีอีก 4 สำนักงานส่วนภูมิภาค คือ

1. ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคเหนือ ที่จังหวัดอุตรดิตถ์
2. ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคเหนือ ที่จังหวัดหลวงพระบาง
3. ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้ ที่จังหวัดจันทบุรี
4. ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคกลาง ที่จังหวัดสระบุรี

แต่ละกรมและหน่วยงานดังกล่าว มีการแบ่งสายงานย่อยที่ชัดเจนออกไปอีก แต่ส่วนมีความรับผิดชอบตามภารกิจของตน

1.3.2 การเปรียบเทียบการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1) การดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทย การดำเนินงานสำหรับฝ่ายงานที่สำคัญคือ คณะกรรมการนโยบายการเงิน คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน คณะกรรมการระบบการชำระเงิน คณะกรรมการตรวจสอบ และคณะกรรมการจัดการกองทุน สรุปได้ดังนี้

1.1 การดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายการเงิน

กรรมการนโยบายการเงินจะกำหนดนโยบายการเงินที่เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจการเงินของประเทศ เพื่อให้เกิดเสถียรภาพด้านราคาและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนและมีเสถียรภาพ นอกจากนี้กรรมการนโยบายการเงินยังมีส่วนในการกำหนดแนวนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนที่เหมาะสมกับนโยบายการเงิน ประมาณทุก 6 สัปดาห์ (ปีละ 8 ครั้ง) กรรมการนโยบายการเงินจะประชุมร่วมกันเพื่อประเมินภาวะเศรษฐกิจและการเงิน รวมทั้งปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่จะส่งผลต่อแนวโน้มอัตราเงินเฟ้อและการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพื่อพิจารณากำหนดแนวนโยบายการเงินที่เหมาะสม นอกจากนี้ ทุกๆ ไตรมาสธนาคารแห่งประเทศไทยจะจัดทำรายงานแนวโน้มเงินเฟ้อเพื่อเสนอกรอบประมาณการภาวะเศรษฐกิจและแนวโน้มอัตราเงินเฟ้อ และถ่ายทอดแนวความคิดของกรรมการนโยบายการเงินต่อสาธารณชนและอธิบายเหตุผลของการตัดสินใจนโยบายต่างๆ ดังกล่าว

1.2 การดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน

สถาบันการเงินเป็นองค์กรหลักทางการเงินของประเทศที่ทำหน้าที่จัดสรรทรัพยากรในเศรษฐกิจ โดยเป็นสื่อกลางในการระดมเงินออมจากผู้ออมไปสู่ผู้ลงทุน สถาบันการเงินมีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับภาคเศรษฐกิจต่างๆ ทั้งภายในและนอกประเทศ มีความอ่อนไหวต่อความเสี่ยงและความผันผวน และสามารถส่งผ่านผลกระทบไปยังภาคเศรษฐกิจอื่นๆ สถาบันการเงินที่มีประสิทธิภาพและมั่นคงทั้งระบบจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญของการเติบโตทาง

เศรษฐกิจอย่างมั่นคงในประเทศไทยธนาคารพาณิชย์เป็นสื่อกลางทางการเงินที่สำคัญที่สุด ดังนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักในการรักษาเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงิน โดยกำกับตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความโปร่งใส และส่งเสริมให้สถาบันการเงินมีธรรมาภิบาลและบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดนโยบายด้านสถาบันการเงินตามแนวคิดดังต่อไปนี้

▪ **การกำกับดูแลตามแนวความเสี่ยง**

- สถาบันการเงินจะต้องมีเงินกองทุนที่รองรับความเสี่ยงอย่างเพียงพอ เพื่อเป็นด่านแรกในการรองรับความเสียหายก่อนที่จะไปกระทบผู้ฝากเงิน

- สถาบันการเงินจะต้องมีการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม รวมถึงการมีเครื่องมือที่เหมาะสมในการบริหารความเสี่ยง ซึ่งมีที่สำคัญ 5 ด้าน คือ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านเครดิต ความเสี่ยงด้านตลาด ความเสี่ยงด้านสภาพคล่องและความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

- สถาบันการเงินจะต้องมีการบริหารงานที่ได้มาตรฐานและมีธรรมาภิบาล โดยต้องมีระบบบริหารที่คำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม มีธรรมาภิบาลที่เป็นที่ยอมรับหลีกเลี่ยงการสร้างความเสี่ยงหรือภัยต่อสังคม และมีความเป็นธรรมต่อผู้บริโภค

▪ **มาตรฐานสากล**

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับปรุงแนวทางการกำกับดูแลและตรวจสอบสถาบันการเงินอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลที่กำหนดโดย Basel Committee on Banking Supervision เช่น Basel Core Principles for Effective Banking Supervision ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงสามารถมีความมั่นใจในกระบวนการกำกับดูแลธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ว่ามีขั้นตอนที่ชัดเจน โปร่งใส และมีความเป็นมืออาชีพทุกขั้นตอน ตั้งแต่การพิจารณาให้ใบอนุญาต การออกเกณฑ์กำกับดูแลที่เพียงพอกับความจำเป็นและตรวจสอบความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการแก้ไขฐานะของสถาบันการเงินที่มีปัญหาอย่างทันท่วงที และการประสานงานกับผู้กำกับดูแลสถาบันการเงินทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้มีการกำกับตรวจสอบอย่างทั่วถึงและป้องกันการใช้ประโยชน์จากความแตกต่างของเกณฑ์กำกับดูแล นอกจากนี้ในกระบวนการกำกับดูแลสถาบันการเงินธนาคารประเทศไทย ยังคำนึงถึงมาตรฐานสากลในด้านอื่นๆ รวมทั้งส่งเสริมให้ระบบสถาบันการเงินมีโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ เพื่อสนับสนุนให้การกำกับตรวจสอบสถาบันการเงินมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

1.3 การดำเนินงานของคณะกรรมการระบบการชำระเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้กำหนดนโยบายด้านระบบการชำระเงิน เพื่อกำกับดูแลและสนับสนุนให้ระบบการชำระเงินในประเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มั่นคง และปลอดภัย เพื่อช่วยสนับสนุนการทำธุรกรรมการค้าและการเงินให้เป็นไปอย่างรวดเร็วและคล่องตัว

1.4 การดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

ฝ่ายตรวจสอบกิจการภายใน มีหน้าที่ตรวจสอบกิจการและการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่า ส่วนงานต่างๆ มีการบริหารความเสี่ยงที่สำคัญอย่างเพียงพอและเหมาะสม มีระบบการควบคุมภายในที่ประสิทธิผล มีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ คำสั่ง และระเบียบพิธีปฏิบัติของธนาคารแห่งประเทศไทย และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์หลักของธนาคารแห่งประเทศไทย

1.5 การดำเนินงานของคณะกรรมการจัดการกองทุน

การบริหารงานของกองทุน ดำเนินการโดยคณะกรรมการจัดการกองทุน ซึ่งเป็นผู้กำหนดนโยบายและวางแผนการดำเนินงานและให้ผู้จัดการกองทุนเป็นผู้รับนโยบายและมติคณะกรรมการจัดการกองทุนไปดำเนินการ โดยให้จัดตั้งฝ่ายจัดการกองทุนมีหน้าที่ดำเนินงานของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน โดยงานของฝ่ายจัดการกองทุนครอบคลุมถึงการกำหนดวิธีการและมาตรการในการให้ความช่วยเหลือสถาบันการเงินและผู้ฝากเงินที่อยู่ในข่ายควรได้รับความช่วยเหลือ ติดตามภาวะตลาดเงินและตลาดทุน เพื่อพิจารณาผลกระทบที่อาจมีต่อฐานะและการดำเนินงานของสถาบันการเงินที่ได้รับความช่วยเหลือศึกษาเพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟูระบบสถาบันการเงิน พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ข้อบังคับและเงื่อนไขต่างๆ ในการดำเนินกิจการกองทุนฯ เสนอแนะการลงทุน และการบริหารทรัพย์สินของกองทุน ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลเพื่อให้ทราบฐานะการดำเนินงานและความเคลื่อนไหวของสถาบันการเงินตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของกองทุนตามนโยบายและข้อบังคับที่คณะกรรมการจัดการกองทุนกำหนด

2) การดำเนินงานของธนาคารธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

การดำเนินงานของฝ่ายงานสำคัญคือ การรักษาเสถียรภาพเงินตราแห่งชาติ การระดมเงินฝาก ปลดปล่อยสินเชื่อและแก้ไขหนี้ที่ไม่ออกผล การคุ้มครองธนาคารธุรกิจและสถาบันการเงิน งานตลาดเงินภายใน งานบัญชีและการเปลี่ยนไปสู่ระบบทันสมัย การฟิวพันสากล และงานตรวจสอบภายใน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

2.1 การรักษาเสถียรภาพเงินตราแห่งชาติ แบ่งเป็น 3 ด้านคือ

- การปฏิบัตินโยบายเงินตรา ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ดำเนินนโยบายแบบผ่อนปรน โดยปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระยะสั้นสกุลเงินบาท ปรับโครงสร้างเงินฝากที่เป็นเงินบาทและเงินดอลลาร์สหรัฐให้สามารถคำนวณหลักทรัพย์ (พันธบัตร) ที่ไม่มีภาระผูกพันเข้าในเงินฝากบังคับ ปรับอัตราดอกเบี้ยซื้อ-ขายฝาก และซื้อขายขาดตัว เพื่อสร้างเงื่อนไขให้ตลาดมีการเคลื่อนไหว จำหน่ายพันธบัตร เพื่อระดมทุนสำหรับความจำเป็นพื้นฐานและเพื่อเป็นการสร้างผลิตภัณฑ์ให้แก่ตลาดพันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทย ผลักดันให้ตลาดการเงินเข้มแข็งและมีเสถียรภาพ

- การปฏิบัตินโยบายอัตราแลกเปลี่ยน ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ดำเนินนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนตามกลไกตลาดที่มีการควบคุมโดยรัฐ โดยกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาท/เงินดอลลาร์สหรัฐ ประจำวัน เพื่อให้เป็นอัตราอ้างอิงแก่ธนาคารธุรกิจและร้านแลกเปลี่ยน ติดตามการเคลื่อนไหวซื้อขายเงินตราต่างประเทศนอกระบบ โดยขอความร่วมมือกับตำรวจเศรษฐกิจให้กำกับดูแลการเคลื่อนไหวนี้ ให้เป็นไปตามปกติ เพื่อให้การซื้อ-ขายเงินตราต่างประเทศสกุลต่างๆ กับธนาคารธุรกิจให้เป็นไปตามเงื่อนไขต่างๆ ที่วางไว้ จะทำให้ตลาดเงินตราต่างประเทศระหว่างธนาคารเคลื่อนไหวได้อย่างมั่นคง

- การคุ้มครองเงินตราต่างประเทศและส่งเสริมการใช้เงินบาท ธนาคารแห่งประเทศไทย มีมาตรการการใช้เงินตราต่างประเทศและส่งเสริมการใช้เงินบาท โดยการปรับปรุงระเบียบการว่าด้วยการคุ้มครองเงินตราต่างประเทศและทรัพย์สินมีค่า ให้สอดคล้องกับสถานการณ์

2.2 การระดมเงินฝาก ปล่อยินเชื่อและแก้ไขหนี้ที่ไม่เกิดผล

- การระดมเงินฝาก ธนาคารธุรกิจหลายแห่งระดมเงินฝากด้วยวิธีการหลายรูปแบบ เช่น ปรับอัตราดอกเบี้ยให้เหมาะสม ปรับปรุงและขยายกิจการให้ดีขึ้นมากขึ้น ทำให้มีเงินฝากเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึงปี 2551 เป็นร้อยละ 14.95 และร้อยละ 19.76 ของ GDP ร้อยละ 45.77 ของแผนการทั้งหมดและร้อยละ 20.9 ของ GDP ปี 2551 เงินฝากระยะสั้นที่เป็นเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 62.1 และปี 2553 เพิ่มขึ้นร้อยละ 61.5 ของเงินฝากทั้งหมด

- การปล่อยินเชื่อ ธนาคารได้ปรับปรุงนโยบายเกี่ยวกับสินเชื่อคือได้ผ่อนปรนมาตรการการปล่อยินเชื่อ โดยลดอัตราเสี่ยงเงินกู้รวม ชี้นำให้ธนาคารธุรกิจปรับปรุงระเบียบการและขั้นตอนการกู้ยืมให้รวดเร็วขึ้น และเพิ่มวงเงินกู้ตามนโยบายของรัฐบาล

- หนี้ที่ไม่เกิดผล ธนาคารธุรกิจได้ติดตามแก้ไขหนี้ที่ไม่เกิดผลและการปล่อยินเชื่อใหม่อย่างใกล้ชิด ทำให้อัตราส่วนหนี้ที่ไม่เกิดผลกับยอดสินเชื่อลดลง

2.3 การคุ้มครองธนาคารธุรกิจและสถาบันการเงิน

เพื่อรับประกันความมั่นคงของระบบธนาคารและสถาบันการเงิน ธนาคารแห่ง สปป.ลาว ได้ร่างกฎหมายและระเบียบการว่าด้วย ธนาคารธุรกิจ ธุรกิจให้เช่า เชื่ค การรักษาความมั่นคง แบบรายงานสำหรับธนาคารธุรกิจและสถาบันการเงิน ข้อกำหนดว่าด้วยการรับฝากเงินจากสถาบันการเงิน การออมทรัพย์ โดยใช้สมุดคู่มือ พร้อมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทราบโดยทั่วไป ธนาคารธุรกิจได้ปรับปรุงจัดระเบียบการบริหาร การจัดการให้ดีขึ้น ทันทสมัยขึ้น ทั้งนี้ไม่เกิดผลที่มีเป็นจำนวนมาก ได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสม ฐานะการเงินของธนาคารมีผลกำไรดีขึ้น ตอบสนองต่อการปล่อยสินเชื่อเพื่อส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก ร่วมมือกับธนาคารการค้าต่างประเทศลาวเพื่อเป็นธนาคารมหาชนและร่วมมือกับธนาคารธุรกิจต่างประเทศ ขยายสาขาให้มากขึ้น

2.4 งานตลาดเงินภายใน

ได้ร่างระเบียบการการ สร้างกิจกรรมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของตลาดเงินภายใน เช่น ตลาดพันธบัตรในประเทศ สปป.ลาว การกำหนดอัตราดอกเบี้ยซื้อ-ขายขาดตัว และอัตราดอกเบี้ยซื้อ-ขายฝากพันธบัตร

2.5 งานบัญชีและการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบทันสมัย

ระบบบัญชีได้รับการปรับปรุงเข้าสู่มาตรฐานสากล เช่น จัดทำคู่มือการทำบัญชี ปรับปรุงแบบฟอร์ม รายงานการเงินประจำปีของธนาคารธุรกิจ จัดอบรมสัมมนา ระบบบัญชีใหม่ การดำเนินการต่างๆ นี้สามารถดำเนินการแล้วเสร็จ 5 แห่ง ส่วนที่เหลือจะได้ดำเนินการต่อไป นอกจากนี้ยังได้ปรับปรุงระบบบัญชีใหม่ให้ศูนย์เก็บหนี้และรับฝากเก็บหนี้ จัดทำระบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการเช่าซื้อหลักทรัพย์และบัตรเครดิต รวมทั้งการให้บริการด้านอื่นๆ เพื่อให้เป็นระบบที่ทันสมัย

2.6 กรมพัวพันร่วมมือสากล

กรมพัวพันร่วมมือสากลได้รับความร่วมมือจากหลายๆ ประเทศ หลายๆ ฝ่าย ในด้านการเงินการธนาคารจนประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง

2.7 งานการตรวจตราภายใน

ธนาคารธุรกิจดำเนินการควบคุมและตรวจตราความเคลื่อนไหวด้านการเงิน และปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับอย่างเคร่งครัด ไม่ว่าจะเป็นการเบิกจ่ายเงินตามโครงการต่างๆ การตรวจสอบบัญชี การทำลายธนบัตร และงานเฉพาะกิจตามที่ได้รับมอบหมาย ในการประชุมธนาคารทั่วประเทศ เมื่อปี พ.ศ. 2550 และ 2551 คณะประชุมได้ร่างข้อตกลงว่าด้วยการ

จัดตั้งและการดำเนินงานของงานตรวจตราภายใน เพื่อให้ธนาคารธุรกิจดำเนินงานตรวจตราภายใน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการประสานงานแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันตามระยะเวลาที่กำหนด

จะเห็นได้ว่าในภาพรวม การดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวไม่แตกต่างกัน โดยมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการเป็นธนาคารกลางของประเทศ การกำกับดูแลสถาบันการเงิน รวมทั้งการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ แต่ในรายละเอียดของการดำเนินงานจะแตกต่างกัน

1.3.3 การเปรียบเทียบการดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1) การดำเนินนโยบายการเงิน พบว่า ในภาพรวมธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีการใช้นโยบายการเงินมีเป้าหมายที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่

- เพื่อรักษาเสถียรภาพในระดับราคาสินค้า
- เพื่อการจ้างงานเต็มที่
- เพื่อการสร้างเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาเศรษฐกิจ
- เพื่อการรักษาดุลยภาพของดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ
- เพื่อการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม

2) การดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย จากการศึกษา พบว่าธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความสำคัญมาก่อนนโยบายการเงินภายใต้กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อ เพราะอัตราเงินเฟ้อหรือค่าเงินบาทนี้เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของไทย ซึ่งมีผลกระทบต่อด้านราคาต้นทุนและค่าขนส่งต่างๆ ดังนั้น เป้าหมายเงินเฟ้อในปี พ.ศ. 2554 คณะกรรมการนโยบายการเงินและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เห็นชอบร่วมกันที่จะยังคงใช้อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเฉลี่ยรายไตรมาสที่ร้อยละ 0.5-3.0 ต่อปี ซึ่งเป็นเป้าหมายเงินเฟ้อต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 โดยเห็นว่ายังคงเป็นเป้าหมายที่มีความเหมาะสมในการช่วยสนับสนุน ให้เศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพและเติบโตได้อย่างยั่งยืนในระยะต่อไป ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติเป้าหมายดังกล่าว เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2553

3) การดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จากการศึกษา พบว่าธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ปฏิบัติหน้าที่ตามนโยบายการเงินในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา สรุปได้ว่า เงินก็ยังมีเสถียรภาพ และแข็งค่าขึ้นร้อยละ 10.5 ต่อค่าเงินดอลลาร์ และร้อยละ 15.3 ต่อค่าเงินบาทไทย (ข้อมูลในปี พ.ศ. 2550-2551) ส่วนต่างอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างธนาคารด้วยกัน และอัตราแลกเปลี่ยนในท้องถิ่นตลาด

ถือว่าแคบมากอยู่ที่ประมาณร้อยละ 0.13 สำหรับค่าเงินกิบเทียบกับค่าเงินดอลลาร์ และร้อยละ 0.21 สำหรับค่าเงินกิบเทียบกับเงินบาท (เกณฑ์มาตรฐาน + / - 0.25) อัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ร้อยละ 7.6 ในปี พ.ศ. 2551 ลดลงถึงร้อยละ 1.8 ในเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. 2552 (เป้าหมายคือร้อยละ 7.1) ปริมาณเงินได้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 18.3 เทียบกับปี พ.ศ. 2550 และถึงร้อยละ 25 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ปริมาณเงินได้เพิ่มขึ้น เพราะปัจจัยหลัก คือสินเชื่อที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 85 เป็นสินเชื่อแก่บริษัทที่เป็นของรัฐเพิ่มขึ้นร้อยละ 15-22 และสินเชื่อที่เป็นเอกชน เพิ่มขึ้นร้อยละ 72-78 ของสินเชื่อทั้งหมด สินเชื่อส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อที่เน้นไปทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม หัตถกรรม การค้า และการบริการ ทำให้มีเงินฝากเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 15 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2550 เงินฝากที่เป็นเงินกิบเพิ่มขึ้นร้อยละ 35 และเงินฝากที่เป็นเงินต่างประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 โดยภาพรวม อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับสูง แต่ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติ และเศรษฐกิจก็อยู่ในสภาวะปกติ

2. อภิปรายผล

การศึกษาเรื่องบทบาทและการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีประเด็นข้อสังเกตและอภิปรายผลที่สำคัญๆ ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบโครงสร้างองค์กรของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

จากการศึกษาพบว่า โครงสร้างองค์กรของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีความแตกต่างกันคือ

1) โครงสร้างองค์กรของธนาคารแห่งประเทศไทยได้แบ่งเป็น 5 คณะกรรมการ 10 สายงาน และ 40 ฝ่ายงาน ตามลำดับ การที่จัดองค์กรในรูปคณะกรรมการนั้นจะมีข้อดีคือ การพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินงานของธนาคารจะมีการร่วมพิจารณาอย่างรอบคอบแต่อาจต้องใช้เวลาเพื่อตัดสินใจในเรื่องต่างๆ และจากคณะกรรมการจะมีระบบการสายบังคับบัญชาเป็นแนวดิ่ง ซึ่งมีข้อดีและเหตุผลเหมาะต่อการมีความรับผิดชอบเป็นผลงานเฉพาะ ง่ายต่อการกำกับดูแลของคณะกรรมการต่อสายงานและฝ่ายงาน โดยการวางแผนนโยบายต่างๆ การวางแผน การนำและการสั่งการ รวมทั้งการควบคุมการดำเนินงานสามารถกระทำได้รวดเร็วตามความเหมาะสมต่อสถานะเศรษฐกิจ และโครงสร้างทางสังคมของประเทศไทย

2) โครงสร้างองค์กรของธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แบ่งเป็น 20 สายงาน ซึ่งมี 9 กรม 7 หน่วยงาน และ 4 สำนักงานส่วนภูมิภาค สายงานทั้งหมดมีบทบาทและระดับเท่าเทียมกันในแต่ละกรมและหน่วยงานนั้นๆ สำหรับสำนักงานส่วนภูมิภาคก็มีหน่วยงานแยกออกไปอีกเป็นลำดับ ระบบสายบังคับบัญชาเป็นกระจายในแนวนอนที่กว้างโดยรายงานตรงต่อผู้ว่าการธนาคาร การจัดองค์กรดังกล่าวน่าจะเป็นเพราะต้องการกระจายความรับผิดชอบความรับผิดชอบออกไปให้แต่ละกรม หน่วยงาน และสำนักงานส่วนภูมิภาคให้มีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบเต็มที่ในการบริหารส่วนงานที่ตนรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถดำเนินงานและตัดสินใจได้รวดเร็วในการนำเสนอต่อผู้ว่าการธนาคาร แต่การที่มีการจัดองค์กร โดยทุกสายงานขึ้นตรงต่อผู้ว่าการธนาคาร จะทำให้ผู้ว่าการธนาคารมีภาระที่ต้องบังคับบัญชาทุกสายงาน ซึ่งมีข้อดีก็คือการควบคุมดูแลใกล้ชิดกับทุกสายงาน ซึ่งน่าจะสอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.2 การเปรียบเทียบการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

จากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยรวมทั้งสองธนาคารกลางมีเป้าหมายที่เหมือนกันคือเป็นธนาคารแห่งชาติที่ผู้ควบคุมดูแล กำหนดนโยบายต่างๆ สำหรับสถาบันการเงินและธนาคารพาณิชย์เพื่อเสถียรภาพทางการเงินและกระตุ้นเศรษฐกิจให้เติบโต แต่การดำเนินงานยังมีความแตกต่างกัน เนื่องจากโครงสร้างองค์กรที่แตกต่างกัน และการแบ่งงานก็มีการจัดการไปตามโครงสร้างองค์กร ดังนี้

1) ธนาคารแห่งประเทศไทยได้แบ่งงาน และดำเนินงานรับผิดชอบตามโครงสร้างองค์กร 5 คณะกรรมการ และกระจายให้ 10 สายงาน และ 40 ฝ่ายงาน ตามลำดับคณะกรรมการดูแลสายงานและฝ่ายงานของตน โดยมีเป้าหมายวัตถุประสงค์หลักในการรักษาเสถียรภาพของระบบ และกำหนดนโยบายต่างๆที่เกี่ยวข้อง ระบบสายบังคับบัญชาของคณะกรรมการลงไปในแนวดิ่งจากบนลงล่างและล่างขึ้นบน และจากผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยไปยังคณะกรรมการนโยบายต่างๆ โดยมุ่งให้การดำเนินงานของธนาคารมีระบบการบริหารให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่วางไว้

2) ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้กระจายงานและดำเนินงานตามโครงสร้างองค์กรให้ 40 สายงานหลักโดยเท่าเทียมกัน แต่ละสายงาน (กรม หน่วยงาน และสำนักงานส่วนภูมิภาค) โดยมีเป้าหมายวัตถุประสงค์หลักในการรักษาเสถียรภาพของระบบ และกำหนดนโยบายต่างๆที่เกี่ยวข้อง ระบบสายบังคับบัญชาในแนวนอน ซึ่งจะสั้นกว่า

ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยจากผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยไปโดยประชาชนลาวสั่งการลงสู่สายงาน และจากสายงานจะรายงานถึงหาผู้ว่าการธนาคาร เหตุผลเพราะว่าสถานะเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีการผันผวนเร็วตามสถานะเศรษฐกิจในภาคพื้น และเศรษฐกิจโลก นอกจากนั้นสินค้าส่งออกยังขาดดุลการค้ากับต่างประเทศ ซึ่งค่าเงินกีบมีการผันผวนตามค่าเงินตราต่างประเทศ ฉะนั้นธนาคารแห่งประเทศไทยไปโดยประชาชนลาวจึงกระจายงานและความรับผิดชอบในแนวนอน เพื่อรองรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสถานะเศรษฐกิจดังกล่าวได้รวดเร็ว และทันทั่วถึงต่อสถานการณ์ในการวิเคราะห์ปัญหาและปัจจัยต่างๆ

2.3 การเปรียบเทียบการดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งประเทศไทยประชาธิปไตยประชาชนลาว

จากการศึกษาพบว่า การดำเนินนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งประเทศไทยประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้วางและดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบเป้าหมายการใช้นโยบายการเงินที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อรักษาเสถียรภาพในระดับราคาสินค้า 2) เพื่อการจ้างงานเต็มที่ 3) เพื่อการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาเศรษฐกิจ 4) เพื่อการรักษาดุลยภาพของดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ และ 5) เพื่อการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม แต่เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินนโยบายการเงินแตกต่างกัน เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทยได้เน้นความสำคัญนโยบายการเงินภายใต้กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อ ซึ่งในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา (2543-2553) เห็นได้ว่ามีประสิทธิผลในการใช้กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อเพื่อบรรลุเป้าหมายการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมา โดยแสดงออกที่อัตราเงินเฟ้อได้เกินเป้าหมายอยู่ที่ร้อยละ 4.2 ต่อปีเมื่อเทียบกับเป้าหมายร้อยละ 0-3.5 ต่อปี ส่วนธนาคารแห่งประเทศไทยไปโดยประชาชนลาวได้เน้นนโยบายการเงินภายใต้กรอบเป้าหมายอัตราดอกเบี้ย และอัตราแลกเปลี่ยน (เป็นปัจจัยพื้นฐานของอัตราเงินเฟ้อ) เนื่องจากว่าได้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินภายในประเทศส่งผลให้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตรามีการเคลื่อนไหว ตลาดเงินไม่ขยายตัว ซึ่งได้กระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จากผลการปฏิบัตินโยบายดังกล่าวธนาคารแห่งประเทศไทยไปโดยประชาชนลาวได้ดำเนินนโยบายการเงินที่มีเสถียรภาพอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอัตราแลกเปลี่ยน อัตราเงินเฟ้ออยู่ในเกณฑ์ต่ำ ระบบธนาคารมีการขยายตัวเป็นระยะๆ การบริหารและบริการการเงินได้รับการปรับปรุงในทางที่ดีขึ้น นับเป็นสัญญาณที่ดีในการปฏิบัติแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทั้งนี้มาจากการขยายตัว การลงทุนของภาครัฐและเอกชนที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 7.1 ในปี พ.ศ. 2553 ในขณะที่บางประเทศคาดว่าน่าจะติดลบ อย่างไรก็ตามความผันผวนจากภายนอกกับอัตราเงินเฟ้อที่ติดลบ จะเป็นอุปสรรคในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป้าหมายที่ร้อยละ 7.1 เป็นตัวเลขที่ทำทลายความสามารถของรัฐบาลในการรักษาเสถียรภาพทางการเงิน โดยการกระตุ้นการไหลเวียนของการเงินและส่งเสริมการผลิตภายในให้มีคุณภาพ

3. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้จำแนกข้อเสนอแนะไว้ 2 ลักษณะ คือ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

3.1.1 จากผลการศึกษา การดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเห็นว่าธนาคารในฐานะเป็นธนาคารกลางหรือธนาคารหลักของประเทศ มีการพัฒนา ปรับปรุงระเบียบ กฎเกณฑ์ หลักการและนโยบายต่างๆ อย่างเคร่งครัด ทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล คຸ້ມครองตลาดการเงิน ตลาดเงินทุนและการดำเนินงานของธนาคารธุรกิจ และสถาบันการเงิน นอกจากนี้ยังหมายถึงเสถียรภาพทางการเงิน และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ พร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก อันจะส่งผลกระทบต่อธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องเพิ่มความร่วมมือ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการดำเนินงาน เพื่อสามารถปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์เศรษฐกิจ และสามารถนำปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นไปพิจารณาในประชาคมอาเซียนได้

3.1.2 ด้านนโยบายการเงิน แม้โครงสร้างการเงินและนโยบายการเงินของทั้งสองธนาคารจะแตกต่างกันบ้าง แต่เพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเงินและเศรษฐกิจที่จะมีผลกระทบในระยะยาว จึงต้องให้ความสำคัญด้านนโยบายการเงินมากกว่าด้านอื่นๆ เช่น ตลาดเงินทุนที่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กำลังมีการขยายตัวของตลาดหลักทรัพย์ที่เป็นแหล่งระดมทุนที่มีต้นทุนต่ำ เพื่อเป็นการส่งเสริมการผลิตภายในเพิ่มขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ความสมดุลทางการค้าและเงินตราในประเทศ

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาบทบาทและการดำเนินงานของธนาคารต่างประเทศที่ดำเนินกิจการในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3.2.2 ควรศึกษาวิธีการวิเคราะห์ห้วงการเงินของธนาคารต่างประเทศที่ดำเนินกิจการในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการนโยบายการเงิน (2553) “สรุปผลการประเมินการดำเนินนโยบายการเงินภายใต้กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อโดยผู้เชี่ยวชาญอิสระจากต่างประเทศ” (ออนไลน์) ข่าวธนาคารแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 46/2553 ลงวันที่ 14 ตุลาคม 2553 จาก <http://www.bot.or.th>
- ฝ่ายนโยบายการเงิน (2552) “บทบาทหน้าที่ของ ธปท. และการดำเนินนโยบายการเงิน” (ออนไลน์) คืบค้นวันที่ 8 พฤษภาคม 2553 จาก <http://www.bot.or.th>
- คณะกรรมการนโยบายการเงิน (2554) “ขั้นตอนการตัดสินใจนโยบายการเงิน” (ออนไลน์) จาก <http://www.bot.or.th>
- คณะกรรมการนโยบายการเงิน (2554) “แนวคิดในการกำหนดนโยบาย และขั้นตอนการกำหนดนโยบายสถาบันการเงิน” (ออนไลน์) จาก <http://www.bot.or.th>
- คณะกรรมการระบบการชำระเงิน (2554) “นโยบาย และการกำกับดูแลระบบการชำระเงิน” (ออนไลน์) จาก <http://www.bot.or.th>
- บทความของธนาคารแห่งประเทศไทย (2536) “50 ปี ธนาคารแห่งประเทศไทย: 2485-2535”
- บทความของธนาคารแห่งประเทศไทย (2545) “60 ปี ธนาคารแห่งประเทศไทย: 2485-2545”
- บทความของธนาคารแห่งประเทศไทย (2543) สัมมนาทางวิชาการเรื่องนโยบายการเงินไทยในทศวรรษที่ 21 จัดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย วันที่ 20-21 มกราคม 2543 ณ โรงแรมแกรนด์ไฮแอท เอราวัณ
- เอกสารวิชาการของธนาคารแห่งประเทศไทย (2544) “วิวัฒนาการทางเศรษฐกิจการเงินปี พ.ศ. 2533-2543”
- บทความของธนาคารแห่งประเทศไทย (2542) “ท่านผู้ว่าการป่วย”
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาวิทยาการจัดการ “ตลาดการเงิน สถาบัน และนโยบายการเงิน” เอกสารการสอนชุดวิชา 32310
- บทความของธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (2553) “40 ปี แห่งการกำเนิดและเติบโตของธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว”
- ธนาคารแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (2552) “ผลการประชุมธนาคารรัฐทั่วประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประจำปี 2551”
- บทปาฐกถาของกระทรวงการเงิน (2552) “60 ปี แห่งการเติบโตใหญ่ขยายตัวของแผนงานการเงิน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว”

- สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว, ธนาคารแห่งประเทศไทย (2549) รายงานเศรษฐกิจ ประจำปี 2548
- _____. (2550) รายงานเศรษฐกิจ ประจำปี 2549
- _____. (2551) รายงานเศรษฐกิจ ประจำปี 2550
- _____. (2552) รายงานเศรษฐกิจ ประจำปี 2551
- _____. (2553) รายงานเศรษฐกิจ ประจำปี 2552
- _____. (2554) รายงานเศรษฐกิจ ประจำปี 2553
- _____. (2550) ข้อตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของกรมจัดตั้งและพนักงาน
- _____. (2548) ข้อตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของกรมกรมคุ้มครองธนาคาร
ธุรกิจ
- _____. (2553) ข้อตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของกรมคุ้มครองสถาบันการเงิน
- _____. (2548) ข้อตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของกรมตรวจตราภายใน
- _____. (2548) ข้อตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของกรมนโยบายเงินตรา
- _____. (2550) ข้อตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของกรมบริการธนาคาร
- _____. (2548) ข้อตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของกรมบัญชี-การเงิน
- _____. (2548) ข้อตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของกรมเงินตรา-คลัง
- _____. (2548) ข้อตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของกรมฟัฟพันสากล
- _____. (2544) ข้อตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของห้องการบริหารธนาคารแห่ง
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- _____. (2552) ข้อตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของสถาบันการธนาคาร
- _____. (2551) ข้อตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของศูนย์บริการเก็บซื้อหนี้และรับ
ฝากเก็บหนี้
- _____. (2548) ข้อตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของศูนย์เทคโนโลยีและการ
สื่อสารข้อมูลธนาคาร
- _____. (2550) ข้อตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของหน่วยงานด้านการฟอกเงิน
แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- _____. (2550) ข้อตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของโรงพิมพ์ธนบัตรธนาคารแห่ง
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- _____. (2553) ข้อตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวของคณะรับผิดชอบสร้างตั้งตลาด
หลักทรัพย์

- _____. (2551) ข้อตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวกองธนาการแห่งสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาวภาคเหนือที่แขวงอุดมชัย
- _____. (2551) ข้อตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวกองธนาการแห่งสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาวภาคเหนือที่แขวงหลวงพระบาง
- _____. (2553) ข้อตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวกองธนาการแห่งสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาวภาคกลางที่แขวงสะหวันนะเขต
- _____. (2551) ข้อตกลง ว่าด้วยการจัดตั้งและการเคลื่อนไหวกองธนาการแห่งสาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาวภาคใต้ที่แขวงจำปาสัก

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายพรชัย ชันธิราช
วัน เดือน ปีเกิด	24 ตุลาคม 2517
สถานที่เกิด	แขวงเชียงขวาง สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ประวัติการศึกษา	ป.บธ. (บริหารธุรกิจ) สถาบันการเมืองการปกครองแห่งชาติลาว พ.ศ. 2543 ศษ.บ., อ.บ (ศึกษาศาสตร์บัณฑิต) มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว พ.ศ. 2542
สถานที่ทำงาน	ธนาคาร ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แอ็งคิง กรุ๊ป (เอเอ็นซีแอล) จำกัด (Australia and Zealand Banking Group Limited-ANZ) สังกัดแผนกการเงิน
ตำแหน่ง	ผู้จัดการการเงิน

